HENRY LAWSON ★ CUM S-A ÎNDRĂGOSTIT JOE WILSON



HENRY LAWSON

CUM S-A ÎNDRĂGOSTIT JOE WILSON

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ



Lei 1,50

Meridiane



HENRY LAWSON

CUM S-A ÎNDRĂGOSTIT JOE WILSON

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURA ŞI ARTA

În romîneşte de: *Ada Steinberg, Hagi Tudorache* şi *Alice Gabrielescu*

UN CLASIC AUSTRALIAN

Fenomenul ivirii şi dezvoltării literaturii australiene constituie pentru cititorul romîn, o nouă dovadă — întărită cu exemple de la antipodul geografic — că opere literare valoroase şi durabile sînt numai acelea crescute din trunchiul robust al poporului, al oricărui popor.

Absenţa unei mai vechi tradiţii culturale naţionale şi istoria ei relativ recentă a făcut ca Australia să fie, la început, debitoare şi din punct de vedere literar metropolei britanice. Dar, cu o vigoare admirabilă, acest popor tînăr, aşa cum a izbutit să ţină piept vitregiei unui continent arid şi neprielnic şi exploatării sălbatice a latifundiarilor şi concernurilor miniere, a reuşit să zămislească talente puternice, capabile să pună temeliile unei literaturi realiste originale, de valoare mondială. Intr-adevăr, se poate afirma că cele două principale imbolduri care au dat la iveală tînăra literatură australiană au fost: dorinţa de a scrie o literatură naţională „fără datorii la britanici" şi do-

rința de a îmbunătăți condițiile sociale ale „țării celei noi".

Literatura națională australiană mai are avantajul de a se fi născut în focul luptelor pentru făurirea organizațiilor sindicale, de la sfîrșitul veacului trecut și mai ales în deceniile premergătoare Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, cînd proletariatului internațional i s-au deschis noi orizonturi. Astfel, o literatură realist-critică, însuflețită treptat de idealurile de luptă ale clasei muncitoare, a fost fundamentul trainic al literaturii progresiste australiene, inițiată de Henry Lawson și dezvoltată apoi pe linia reprezentată de scriitorii din veacul nostru : Katharine-Susannah Prichard, Frank Hardy ș. a.

Istoria literaturii australiene îl consideră pe nuvelistul Henry Lawson un clasic incontestabil și anume „întiiul ei mare nume", denumindu-l și „uriașul epocii sale". Dacă ar fi să folosim termeni de comparație care să ne ajute să pricepem arta acestui scriitor, aș propune să-i căutăm dascălii în acele opere ale lui Twain, Cehov și Gorki unde se oglindește lumea veacului trecut și din care se desprind tipuri a căror principală trăsătură de caracter este independența, cinstea și camaraderia. Nu cunosc în literatura engleză modernă termeni de comparație care să-i înlocuiască pe cei trei de mai sus, în genul specific al nuvelei și schiței, așa cum l-a ilustrat Lawson pe continentul de la miazăzi, scriind totuși în limba engleză.

Biografia acestui original poet și prozator ne ajută să-i înțelegem valoarea și din punctul de vedere al poporului său. Era fiul unui imigrant sărac, de origine scandinavă, adus în Australia de năvalnica „goană după aur" din a doua jumătate a secolului trecut, soldată cu aceleași tragice deziluzii ca și în California și Alaska. A rămas aici, lucrînd ca ziler ambulant, pe la proprietarii marilor turme de oi, la minele de aur ale concernurilor străine, pe la fermele mai mari sau mai mici, purtîndu-și tot avutul în spinare, în „swag[1]*", pe drumuri lungi și primejdioase, de-a lungul și de-a latul junglei australiene. Un asemenea pribeag mizer, un* swagman, *a fost destinat să fie și Henry Lawson, născut la 17 iunie 1867, la o mină din ținutul New-South Walles. A fost agricultor, tunzător de oi, muncitor de fabrică (și în această calitate : grevist și șomer), apoi — datorită succeselor sale literare timpurii — institutor și mai pe urmă gazetar. E explicabil deci pentru ce Australia lui Lawson este o țară în care traiul nu-i ușor, în care pionierii duc o luptă pe viață și pe moarte cu asprimea unui climat ostil, iar simbriașii trudesc din greu pentru o biată bucată de pîine și o ceașcă de ceai. Oamenii lipsesc de-acasă — atunci cînd au una — uneori ani întregi, în căutarea unor pămînturi mai primitoare. Ei sînt bolovănoși, închiși, au un umor ciudat, aproape infantil, străbătut de o gravă umanitate, sînt săritori la nevoie, cinstiți și harnici ; însușirea lor principală este însă tenacitatea sălbatică cu care luptă pentru viața lor și a familiei lor. Violența lor*

[1] Cuvîntul *swag*, în australiană, denumește sacul de spate al minerilor și al drumeților ce străbat pustietățile *bush*-ului, ale junglei nesfîrșite, presărată cu tufișuri dese.

îmbracă adesea forme pe care lumea civilizată le-a lăsat mult în urmă. Dar și omenia lor se manifestă altfel decît pe alte meleaguri, dotată cu un romantism firesc și cuceritor: un tînăr salvează o fată necunoscută primind în pîntec coarnele unei vaci înfuriate, un pribeag grav rănit refuză să fie îngrijit dacă nu-i este îngrijit și cîinele, un copil bolnav moare fără să se plîngă ca să nu-și îngrijoreze mama. Absența văicărelii și a lacrimilor impresionează în permanență pe cititorul obișnuit cu „literatura sfîrșitului de veac" din care s-a ridicat Lawson. El a înlocuit desperarea cu sentimentul solidarității frățești a oropsiților, cu umanitatea care-și aținteşte ochii plini de speranțe spre viitor. In aceasta constă înrîurirea pozitivă exercitată de Gorki asupra marelui prozator australian.

A luat de la Mark Twain unele trăsături ale expresiei umoristice (pornind în fond de la temperamentul poporului său, foarte apropiat, în veacul trecut, de cel american), cu acele treceri brusce de la tragic la comic, într-o povestire cu un ton în aparență indiferent, de obicei la persoana întîia. Susțineam și că se poate vorbi, în legătură cu stilul lui Lawson, de o paralelă cu Cehov. Extrema conciziune și obiectivitate a relatării, realizată cu mijloace simple, laconismul expresiei literare, răsfrîngînd însă o adîncă și bogată meditație asupra sufletului omenesc, constituiesc datele acestei asemănări dintre cei doi contemporani. Dar Lawson își păstrează viu specificul național și în stil, prin arta cu care cele mai multe dintre nuvelele și schițele sale par a fi povestite de un swagman oarecare, la foc, în jurul ceaunului în care fierbe cina taberei, seara, sub cerul liber.

Am lăsat la urmă cea mai importantă caracteristică a literaturii lui Lawson: democratismul ei. Opera acestui clasic al literaturii australiene este nu numai o frescă viguroasă, simplă și patetică, a vieții unui popor tînăr dar mult încercat, este și un document acuzator, un necruțător rechizitoriu al stărilor de lucruri pe care bancherii, fabricanții și latifundiarii le mențin, cu premeditată vrăjmășie, în marele continent sudic. Această trăsătură a operei literare a lui Lawson stă la baza dezvoltării ulterioare a literaturii progresiste australiene, în care forțele active ale poporului trec la contraofensivă, după o grea și îndelungă așteptare și pregătire.

Henry Lawson a murit la 2 septembrie 1922, înconjurat de dragostea și prețuirea unanimă a poporului din care s-a ridicat.

MIHNEA GHEORGHIU

CUM S-A INDRAGOSTIT JOE WILSON

Un băiat sănătos găsește în lumea asta o mulțime de prilejuri de a fi fericit. Așa, bunăoară, cînd pune întîia oară pantaloni lungi, și, dintr-o dată, s-a și „făcut mare“, cum spunea micul meu Jim; sau cînd se întîmplă să aibă la masă una din mîncărurile care-i plac mai mult; cînd izbucnește printre copii vreo epidemie de vărsat sau de pojar; cînd învățătorul sau nevastă-sa se îmbolnăvesc grav — și cîteodată mai și mor (asta n-are nici o însemnătate, decît că atunci „se dă drumul“ copiilor de la școală); cînd un băiat gol pușcă — înfățișare foarte firească în Australia, cu clima ei caldă — se tăvălește, împreună cu doi-trei prieteni, la umbra unui stejar, pe malul rîului, lîngă un mic cot cu apă străvezie și fundul nisipos; cînd taică-su îi cumpără o pușcă și îl ia cu dînsul la vînat canguri și opossumi; cînd capătă un cal al lui, cu tot tacîmul, adică cu șa

și frîu; cînd are mîna pusă în speteze din scoarță de tei, iar pe țeastă vreo cusătură sau o cicatrice. Atunci băiatul nu numai că-i fericit, e și mîndru — cel mai mîndru băiat din tot ținutul.

Eu, însă, n-am fost un băiat ca toți băieții, un băiat sănătos. Din naștere, se vede că ar fi trebuit să ajung poet, dar în loc de a ajunge poet, am nimerit din greșeală în jungla australiană și nu m-am dumirit niciodată ce anume nu-i în regulă: eu, sau lumea... Ei, dar nu de asta-i vorba.

Se întîmplă însă și unui bărbat să fie fericit. Așa, de pildă, cînd află deodată că-l iubește o fată; cînd abia s-a însurat; cînd a devenit întîia oară tatăl unui copil legitim; atunci totul merge ca pe roate... Dar tocmai atunci unii bărbați se prostesc, asta o știu, pentru că mi s-a întîmplat și mie. Azi sînt fericit: de datorii am scăpat, în față mi se așterne o cale netedă, și fericirea mea e cu atît mai mare, cu cît multă vreme n-am știut ce-i liniștea.

Cred însă că din toate, cel mai fericit moment din viața unui bărbat este atunci cînd, făcînd curte unei fete, află deodată că și ea îl iubește și se gîndește numai la dînsul. Bucurați-vă din plin, băieți, de zilele acelea cînd sînteți îndrăgostiți, și nu le întinați, e singurul răstimp cînd și poezia și frumusețea înseninează viața omului. Bucurați-vă de ele și n-are să vă pară rău cît veți trăi! De zilele acelea

își vor aduce aminte nevestele voastre și în clipele luminoase, ca și în cele mai întunecate ale vieții; să nu fie umbrite, așadar, de nimic, care ar putea face dureroasă amintirea lor. Bucurați-vă, băieți, de zilele în care sînteți îndrăgostiți, pentru că ele nu se mai întorc, nu se mai întorc cît e lumea și pămîntul.

Un om însurat știe toate acestea. De aflat, însă, le află cu timpul. Lumea femeii o vede prin ochii soției sale. El știe ce preț are o strîngere de mînă. Însă dacă s-a întîmplat să fi dus pînă atunci o viață grea din care s-a ales cu o oarecare înclinare spre cinism, socot că știința de care vorbeam n-are să-i aducă prea mult bine. Din pricina asta i se pot întîmpla tot felul de dandanale, care de care mai buclucașe, pentru că omul însurat, avînd o asemenea înclinare, dobîndește șanse întreite la o femeie, față de unul neînsurat. De ce? fiindcă are experiență. Situația lui este deosebită: ghicește aproape întotdeauna ce-i în capul unei femei, măcar că femeia are cu totul altceva pe limbă; el știe cu de-amănuntul cît de departe poate merge cînd îi place o femeie și în cinci minute va fi mai aproape de țel decît va îndrăzni să se apropie un tînăr naiv în trei luni.

Lucrul cel mai însemnat este că un om căsătorit se poartă cu mai multă hotărîre față de o femeie. El ia și femeile și lucrurile așa cum sînt. Ce să mai lungim vorba? Este...

Ei, într-un cuvînt, e-un om însurat. Ei, şi dacă le ştie pe toate, devine el cu asta mai fericit? Mark Twain spunea că toată frumuseţea rîului a pierit pentru dînsul de îndată ce l-a privit cu ochi de cîrmaci. Asta-i buba!

Dar pentru un tînăr, atîta timp cît nu-i un om de nimic, toate aceste lucruri noi, necunoscute, îi apar şi minunate, şi ciudate. Va ajunge el alt om dar abia mai tîrziu, cînd va descoperi că nu ştie nimic în privinţa femeilor. Deocamdată, în fata pe care o iubeşte, el nu vede nici unul din şiretlicurile ei femeieşti. Azi e în cer, iar mîine cine ştie unde, mai departe, şi tocmai asta-i face viaţa interesantă. Se instalează în noul său univers de parcă l-ar fi cucerit pentru vecii vecilor. Dar ce se mai întîmplă, doamne, cînd ea îi spune că primeşte să fie soţia lui!...

Bucuraţi-vă, băieţi, din plin, de luminosul răstimp cît sînteţi îndrăgostiţi; mai tîrziu, ca bărbaţi însuraţi, zilele acestea vor avea o covîrşitoare înrîurire asupra vieţii voastre, mult, mult mai mare decît vă puteţi închipui.

Bucuraţi-vă din plin de zilele acelea pentru că nu se vor mai întoarce cît hăul, doar dacă ne-o veni cheful să ne îndrăgostim pe ceea lume. De-ar fi să se poată aşa ceva, apoi să ştiţi că acolo am să caut să profit din plin.

Aducîndu-mi însă aminte de trecut, trebuie să recunosc că nu m-am descurcat prea prost. Nu v-am spus nimic despre timpul cînd îi făceam curte lui Mary. Cu cît mi-arunc privirea mai des în urmă, cu atît mi se întăreşte gîndul că am scos din zilele acelea tot ce se putea scoate... Viaţa mea de după căsătorie mi-a adus mult mai multe amărăciuni decît răstimpul cînd eram îndrăgostit, ah! de cîte ori nu m-am vînzolit încolo şi-ncoace prin odaie, sau n-am rătăcit prin întuneric de-a lungul şi de-a latul ogrăzii, cîte nopţi întregi de nesomn n-am petrecut cufundat în gînduri... Eh! Dar să lăsăm mai bine toate acestea.

Eram tînăr, să zicem că aveam pe vremea aceea între douăzeci şi unu şi treizeci de ani. Cum nu m-am ales niciodată cu vreun folos de pe urma aniversărilor mele, am încetat să le mai crestez pe răboj. În junglă nu prea ţii seamă de ziua de naştere. M-am vînturat cîţiva ani prin ţară — tundeam oi, puneam împrejmuiri la păşuni, mînam cirezi de vite — am făcut cîte puţin din toate dar îmi iroseam viaţa de-a surda, fără să mă aleg cu ceva. Din cînd în cînd făceam pe nebunul şi-i trăgeam o beţie. Oamenii mă socoteau un stricat. Eu, însă, beam pentru că simţeam că mă îndobitocesc, iar oamenii mi se păreau mult mai deştepţi, mai plăcuţi şi mai buni, îndată ce dădeam pe gîtlej cîteva pahare. Începeam atunci să-mi iubesc aproapele, care ajungea pe calea asta să-mi fie şi mai aproape. La urma urmei, e mai bine să fii socotit stricat, decît caraghios sau ţicnit.

Să luăm de pildă pe vechiul meu prieten Jack Burns. După cît știu, Jack bea din pricină că, moștenind de la taică-său o înclinare pentru jocurile de noroc, moștenise o dată cu asta și ghinionul lui. Dădea de obicei de tot felul de farfarale care îl lăsau afif ; de necaz, omul se apucă de băut. Pînă la urmă dăduse cu desăvîrșire în patima beției.

Jack era și el un băiat sentimental, însă în alt fel. Pentru prostul de mine, să fii sentimental însemna să te gîndești mai întîi la alții, pe cînd Jack ajungea să fie sentimental numai cînd se gîndea la el. Pînă nu s-a însurat, cînd se mai dezmeticea după o beție, se apuca să facă stihuri cam în felul acesta : „un bețivan, aproape puștan, zace pe maidan“ de care era încîntat, spunînd că va trimite poezioara spre publicare la revista *Orașul și satul*. De cele mai multe ori însă, îndată ce se trezea de tot, o și rupea. În junglă crește un neam de poeți și mă întreb, zău așa, ce-are să facă oare țara cu ei ?

Ei, dar să lăsăm asta. Cele ce urmează s-au întîmplat după ce Jack și cu mine am sfîrșit de tuns oile lui Binneway, în șura lui din Mărăcinișurile Mari. Jack locuia în satul de fermieri Solong, iar eu hoinăream pe acolo fără nici o treabă. Lui Blake, un fermier bogat, îi venise în minte să-și facă un gard în jurul casei lui din Haviland, cîteva mile depărtare de Solong și să-și clădească un grajd nou de cai

precum și o șură pentru trăsuri și căruțe. Jack și cu mine eram dulgheri destul de buni și ne-am apucat de treaba asta, ca s-o putem duce, pînă ce se va ivi altceva. „Tot e mai bine decît să nu facem nimic“, mi-a zis Jack.

— Blake are o slujnicuță, o fată foarte bună, începu el a sporovăi. S-ar putea spune că-i mai curînd fiica lui adoptivă, decît servitoare. Bună fată și, pe deasupra, tare frumoasă. Am auzit că tînărul Blake s-ar fi îndrăgostit de ea, lumea însă vorbește că dînsa nu vrea nici să se uite la el. Cunosc mai mulți băieți care i-au tot dat tîrcoale, dar nu s-au ales cu nimic și s-au lăsat păgubași. Fata-i bună ca pîinea caldă ; mie unuia, cel puțin, îmi plac jimblele calde. Au poreclit-o „Opossum“. Ce-ar fi Joe, să-ți încerci și tu norocul ?

Totdeauna mă fîstîceam în fața femeilor — cu excepția, mă rog, a acelora pe care ar fi fost mai bine dacă le speriam eu. Jack, însă, nu se fîstîcea de loc, și, fie că erau femei bune, fie că erau rele, nu se sfia de nici una. N-am vreme să vă lămuresc de-a fir-a-păr cum sînt eu, dar vă spun că era de ajuns ca vreo fată să-mi dea un semn de atenție, să mi se uite mai lung în ochi, că mi se părea, nu știu de ce, că se juca cu mine, și începeam să mă înfurii. De vreo două ori mi s-a întîmplat să mă înșel, însă mai bine să lăsăm astea acum.

— Nevastă-mea o cunoaște pe micuța Opossum — mă informă Jack. Am s-o rog să cheme

într-o zi pe fată la noi şi atunci am să-ţi dau de veste.

Mi-am zis că n-o să-i meargă să mă ademenească la dînsul şi m-am hotărît să mă feresc de tertipurile lui. Trebuie să spun că pînă atunci avusesem şi eu o dragoste nefericită. Pesemne că mai toţi oamenii căsătoriţi îşi pot aduce aminte de cîte-o dragoste de-a lor fără nădejde, căci puţini sînt aceia care se însoară cu întîia lor iubire din tinereţe. Omul însurat, cînd îşi răscoleşte trecutul, se gîndeşte adesea ce noroc drăcesc a avut că n-a putut lua pe fata la care visase întîi şi-ntîi. De data asta fericitul meu rival fusese tocmai Jack, numai că el habar n-avea. Şi cred că nici nevastă-sa nu ştia nimic. Pentru mine, fetişcana pe care o luase el era încă cea mai drăguţă, cea mai dulce fată de pe meleagurile acelea.

Pe Jack nu-l lăsa însă inima să nu mă prezinte fetei din Haviland. Părea să n-aibă nici o îndoială că o să mă îndrăgostesc de ea la clipeală, numai s-o văd. Îndeobşte, mult prea multe lucruri le socotea el neîndoielnice cînd era vorba de mine! Şi, din pricina asta, mă băga adesea în tot felul de încurcături.

— Vezi, Joe, numai să nu mă împiedici, că eu îţi port de grijă — mi-a zis el cînd ne-am apropiat de fermă. Las' pe mine, aranjez eu totul cu fata. Hîd nu eşti la faţă iar ochii ţi-s întocmai aşa cum le plac fetelor. Tu, prostule, habar n-ai de asta! Păcat că nu eşti ceva

mai dezgheţat. Dacă eu, cu însuşirile mele, aveam şi ochii tăi, n-ar fi trecut o săptămînă să nu intru în cine ştie ce dandana din pricina vreunei femei.

— Pentru dumnezeu, mai tacă-ţi gura o dată! m-am răstit la el.

Vă mai aduceţi aminte de ziua cînd aţi văzut-o întîiaşi dată pe viitoarea dumneavoastră soţie? Cred că în Anglia nu prea ţineţi minte aşa ceva, căci acolo sînt prea multe perechi care au crescut împreună din copilărie. Dar în Australia e cu totul altfel: aici te poţi însura cu o femeie care s-a născut şi la două mii de mile de locul unde trăieşti, şi să ai totuşi aceleaşi gînduri şi convingeri. Îmi aduc aminte cum am văzut-o întîiaşi dată pe Mary.

Conacul fermei era o casă mare de cărămidă, cu două caturi, cu balcoane şi verande mari de jur împrejur. De la casă ducea spre poartă o alee mărginită pe amîndouă laturile de şiruri de pini. În spatele casei, paralel cu ea, se afla o clădire veche de scînduri, lungă şi îngustă, acoperită cu şindrilă şi compusă din opt încăperi. Acolo se aflau acum bucătăria, spălătoria şi odăile servitorilor. Înainte vreme, pînă a nu fi clădit casa cea nouă, locuiseră stăpînii în ea. De-a lungul faţadei se întindea o verandă de modă veche, pardosită cu cărămizi, şi cu deschidere la un capăt între doi stîlpi. Pe unul din ei se încolăcea iedera, pe celălalt, trandafiri agăţători din cei

cu floarea mică, iar sus, pe lîngă coș, se ridica vița. Am ajuns călări pînă la verandă și, la strigătul lui Jack, care chema pe cineva din casă, ieși în fugă Mary. Așa am văzut-o întîia dată: încadrată de plante agățătoare.

M-am întrebat de atunci de multe ori: tufișul de trandafiri o fi înăbușit vița de vie, sau iedera le-a uscat pe celelalte două? Mă bătea uneori gîndul să mă duc într-o zi pe acolo, să văd ce s-a întîmplat. Ciudate gînduri îi mai umblă cîteodată omului prin minte.

Jack, care vorbea pentru amîndoi, o întrebă dacă *bossul* [1] era acasă. Mă uitam la fetișcana aceea dolofană cu bujori în obrajii albi, albi de tot, cum nu o au decît fetele din Noua-Anglie, din Munții Albaștri, din Tasmania sau din Hipsland, Statul Victoria. Rar se întîmplă să dai prin împrejurimile Solongului de o fată rumenă care să aibă pielea obrazului albă. Nu mai întîlnisem prin părțile acelea ochi atît de mari și de strălucitori, căprii la culoare, cum m-am încredințat mai tîrziu, și care sticleau ca ochișorii opossumului. Bine fusese poreclită fata Opossum.

Din clipa aceea mi-a ieșit cu totul din minte că mistress Jack Burns era cea mai drăguță femeie din tot ținutul. Gîndul că venisem călare mă bucura, pentru că toți locuitorii junglei par mai chipeși cînd sînt călări. Aveam o iapă neagră, tînără și iute, care părea că se

[1] Șef, stăpîn, patron.

teme de fete cam tot atîta cît mă temeam și eu. Am băgat de seamă că Mary s-a uitat o dată sau de două ori înspre mine, poate ca să se încredințeze dacă mă cunoaște sau nu, însă tocmai atunci toată grija mea era îndreptată spre iapă. Mary se repezi apoi înăuntru ca să-i dea de știre bătrînului Blake că-l caută cineva. După ce Blake se înțelese cu Jack să începem lucrul a doua zi, ne-am întors amîndoi la Solong.

Mă așteptam să fiu întrebat de Jack dacă îmi plăcuse Mary, dar el nu mă întrebă nimic. Se uită de cîteva ori pieziș la mine și lăsă să treacă multă vreme fără să scoată un cuvințel, iar cînd vorbi în sfîrșit, aduse vorba de cu totul altceva. Începui să mă înfurii. El însă părea cum nu se poate mai mulțumit de felul cum s-au întors lucrurile, zău dacă nu părea să creadă că-mi și pierdusem capul. Dar cum nu spunea asta cu glas tare, n-aveam motiv să mă leg de el. Eram încredințat că, ajungînd acasă, avea să-i spună nevestii-si că Joe Wilson s-a amorezat lulea de micuța Opossum din Haviland. Soția lui Jack era tocmai potrivită pentru el.

A doua zi ne-am așternut pe muncă. Aveam de ridicat în spatele casei celei vechi o șură pentru trăsuri, dar era nevoie să dărîmăm mai întîi o căscioară, o șandrama care, mai de mult, pînă nu fusese ridicată casa veche, slujise drept adăpost celor veniți să locuiască în

junglă. Fereastra căscioarei se afla în dreptul unei ferestre a spălătoriei din casa cea veche şi întîiul lucru de care m-am apucat, a fost să-i scot pervazul. L-am văzut atunci pe Jack care, înainte de a se apuca de treabă, mai flecărea cu Opossum. Pe cînd mă căzneam cu pervazul ferestrei, Jack mă chemă să-l ajut, voia să dea la o parte o piatră de moară care îl împiedica la lucru. După ce am mutat piatra, mă apucă de sfîrcul urechii, îmi trase capul alături de al lui şi-mi şopti de-a dreptul în ureche:

— Ascultă, Joe, nu te grăbi cu fereastra aia... Pervazul e de lemn tare, nu-i tocmai uşor să-l scoţi. Vezi de umblă cu băgare de seamă, să nu spargi geamurile.

Apoi mă trase şi mai tare spre el şi mai că nu-şi lipi buzele de urechea mea.

— Joe, fereastra aia, las-o să rămînă drept oglindă.

M-am întors la lucrul meu. Il cunoşteam bine pe Jack şi mă întrebam nedumerit, ce voise oare să spună. Deodată am înţeles.

In fereastra la care lucram, se oglindea fereastra spălătoriei. Cum în căscioară era întuneric, imaginea se reflecta foarte lămurit. Deodată am văzut-o pe Mary venind la fereastra spălătoriei. S-a oprit îngîndurată, cu mîinile la spate, şi a început să mă urmărească din ochi. Fereastra căscioarei era de modă veche, cu cerceveaua prinsă în arcuri care o ridicau şi o lăsau. Mie îmi place cu deosebire acest

fel de ferestre, găsesc că au ceva romantic. Iedera de-un verde întunecat se întinsese deasă în jurul ferestrei, iar Mary mi se părea mai frumoasă decît cea mai frumoasă poză. M-am îndreptat din umeri, mi-am lipit călcîile. Ei... şi i-am arătat cum ştiu eu să muncesc. Capul, însă, nu mi l-aş fi întors pentru nimic în lume.

Nu trecu mult şi Jack se apropie de mine. În acelaşi timp Mary dispăru.

— Ei, cum merge treaba? îmi şopti el.

— Jack, eşti un tîmpit, i-am spus eu. Fetei îi place să se uite cum stricăm cocioaba asta veche şi atîta tot.

— Bine, mi-a răspuns el. V-am pîndit tot timpul de după colţ... Nu ştiu însă care-i pricina că nu-i mai place să se uite cînd vin eu aici.

— S-ar spune că te interesează straşnic povestea asta, i-am zis eu.

— Da, mărturisi el. Aşa ceva e tocmai pe gustul unui om în situaţia mea, cînd îi merge bine.

— Cum de ţi-a venit în minte să te gîndeşti la fereastră? l-am întrebat eu.

— Ei, mare lucru! Parcă mult trebuie să-ţi baţi capul cu aşa ceva? Dacă nu era fereastra, puneam un ciob de oglindă şi tot ştiam dacă fata se uită după mine cînd crede că n-o văd.

Cum plecă Jack de lîngă mine, Mary se ivi iarăşi în fereastră, dar acuma ţinea în mîini o tavă pe care erau ceşti cu ceai, o farfurie

cu plăcintă şi pîine cu unt. Tocmai scoteam cu mare băgare de seamă scîndurile care ţineau cadrul ferestrei cînd, din senin, inima mea începu s-o ia razna. De cînd eram, nu mi se mai întîmplase aşa ceva — ba, stai! o dată sau de două ori, tot mi s-a întîmplat. Îmi părea că înghiţisem, fără să-mi fi dat seama, un mecanism de ceasornic care, pe neaşteptate, începuse deodată să meargă în mine. Cred că starea mea s-ar putea explica prin faptul că blestematul de Jack mă zgîndărea mereu. Jack ăsta avea un nărav al lui să te aţîţe încetul cu încetul, pînă te aducea într-un hal, că-ţi venea să-l plesneşti. Numai că îţi venea să faci aşa ceva abia după ce o scrîntiseşi.

Întîi m-am prefăcut că n-am zărit-o de loc pe Mary. Nădăjduiam că Jack se va ivi de undeva, de după un colţ, şi mă va scăpa din încurcătură. Dar, ţi-ai găsit! Nu m-a scăpat.

— Mister... mister Wilson! mă strigă Mary.

Fata avea un glas plăcut. Am întors capul.

— Credeam... că poate dumneata şi mister Burns aţi dori să beţi o ceaşcă de ceai.

— Aha, mulţumesc, i-am spus eu şi m-am repezit la fereastră, ca şi cum graba mi-ar fi putut ajuta într-un fel.

Ce să-mi ajute? Graba asta m-a făcut să calc pe un cerc vechi de butoi, cercul a sărit în sus şi m-a pocnit peste picior. M-am împiedicat, dar nici asta nu mi-a fost de mare ajutor.

— Vai! Te-ai lovit mister Wilson? strigă Mary.

— Ce lovit? Nu m-am lovit de loc! Oricum, îţi mulţumesc de întrebare, i-am trîntit eu. Nu mă lovesc eu chiar aşa de uşor.

Mă arătasem fetei în lumina cea mai neprielnică. Eram un lungan tîmpit şi sfios, nu de mult ieşit din mărăcinişul junglei şi mai eram şi roş ca para focului. Cînd i-am luat fetei tablaua din mîini, mîinile îmi tremurau în aşa hal, încît am vărsat ceaiul în farfurioare. Prostul de mine, am făcut şi pe fată să roşească nu mai puţin decît mă înroşisem eu. A fost o minune că n-am vărsat tot ceaiul. M-am depărtat de fereastră şi atîta am început să mă vînzolesc, de parcă Jack s-ar fi rănit cu dalta şi ar fi leşinat, iar eu alergam să-i duc un whisky. Împiedicîndu-mă la tot pasul, am ajuns ca vai de mine după colţul unde lucra. În suflet mă simţeam ca un om care-şi dăduse în petic cu una boacănă faţă de lume. Amintiri de felul acesta te fac, cititorule, să scuturi din cap cu groază, ele te chinuiesc mai amarnic decît remuşcarea pe care ai simţi-o dacă ai fi săvîrşit cumva o crimă.

Cînd am ajuns în sfîrşit la Jack, mi-am mai venit în fire.

— Ei, Jack, i-am spus eu. Ia te uită, tot am făcut ceva, am căpătat ceai şi pîine. Îmi pare că n-avem s-o ducem rău aici.

Jack înşfăcă una din ceştile de ceai, apoi o bucată mare de plăcintă şi se apucă să înfulece de parcă el ar fi fost cel care plătise gustarea şi poruncise să fie servit la o anumită oră.

La început, Jack mînca şi tăcea. Felul cum tăcea Jack, mă făcea să turbez. Cînd începu însă a-mi vorbi, se lumină la faţă de parcă tocmai în clipa aceea îi venise în minte gîndul.

— Ia spune, mă, Joe, nu-i Opossum o fată drăguţă, drăguţă de tot? Ai băgat de seamă cum se îmbracă? Totdeauna-i curăţică şi îngrijită. Şi-a pus azi rochiţa cea mai frumoasă şi şorţuleţul cu volănaşe. Cum însă tocmai azi se calcă rufe la ei, înseamnă că nu pentru tine s-a gătit aşa. De-ar fi sîmbătă, duminică sau vreo sărbătoare, treacă-meargă. Dar azi? Bănuiesc că vreunul dintre adoratorii ei are să vină s-o ia la Solong, la bazarul bisericii. Asta trebuie să fie!

Jack îmi lăsă destul timp să mă gîndesc la ceea ce-mi spusese.

— Oricum o fi, eu tot aş zice că se interesează de tine. Ia ascultă, Joe, de ce nu i-ai făgăduit tu s-o duci la bazar, de ce ai lăsat pe alt flăcău să ţi-o ia înainte? Totdeauna laşi să-ţi scape prilejul din mînă.

Atunci m-a împuns deodată un gînd. Ar fi trebuit să mă dumiresc mai demult, că doar îl cunoşteam bine pe Jack.

— Ascultă, Jack, i-am zis eu. Ce i-ai vorbit tu fetei despre mine?

— Nimic deosebit, mi-a răspuns Jack. Despre tine nu prea sînt multe de spus.

— Dar ce anume i-ai spus?

— Ce să-i spun? Una, alta, fleacuri! Tot ce ştie ea despre tine, le-a auzit mai înainte de la alţii, nu de la mine.

— Pesemne nu lucruri tocmai bune? — l-am întrebat din nou.

— De! După cît m-am putut lămuri, ai dreptate. Dar toată vina-i a ta. Nu eu te-am crescut, nici nu ţi-am dat eu educaţia. Am încercat totuşi să bolmojesc lucrurile, să te acopăr cît de cît.

— Dar bine, ce i-ai spus? am stăruit eu. Ce anume, asta vreau să ştiu.

— Drept să-ţi spun, de vorbit, i-am vorbit de la mine prea puţin. I-am răspuns numai la întrebări.

— Dar ce întrebări ţi-a pus?

— Ei, întîi şi-ntîi m-a întrebat dacă-i adevărat că pe tine te cheamă Joe Wilson, la care i-am răspuns că, după cît ştiu eu, aşa te cheamă. După asta m-a întrebat dacă-i adevărat că scrii versuri şi a trebuit să recunosc că şi asta-i adevărat.

— Ascultă, Jack! i-am zis eu. Grozav îmi vine să te pocnesc în cap.

— Pe urmă m-a întrebat dacă-i adevărat că duci o viaţă destrăbălată. I-am răspuns că de, asta cam aşa-i, iar ea a zis: Ce păcat! Şi m-a întrebat dacă bei. Am făcut o mutră acră

și i-am răspuns că, din păcate, e adevărat. Atunci m-a mai întrebat dacă ai prieteni și i-am spus că după cîte știu n-ai nici un prieten, afară de mine, că ți-ai pierdut unul după altul, pe toți prietenii. S-au ținut ei de tine cît s-au ținut, apoi s-au lăsat păgubași și te-au dat în plata domnului.

— Și ce i-ai mai spus ?

— M-a mai întrebat dacă n-ai cumva sănătatea șubredă. I-am răspuns că ești zdravăn ca un bou. Fetei i se păruse c-ai fi cam slab și palid și voia să știe dacă ești sculat după vreo boală. I-am răspuns iarăși că te-ai sfrijit numai din pricină că duci o viață destrăbălată. Atunci a oftat și a zis așa: păcat că n-ai mamă sau o soră, care să-ți poarte de grijă. Și mai mare ar fi păcatul dacă nu s-ar putea face nimic pentru tine. Da, am încuviințat eu. Și i-am mai spus că, din partea mea, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să nu te abați de la calea cea bună, dar mă tem că nu-ți mai poate ajuta nimeni cu nimic.

Îl cunoșteam bine pe Jack și eram încredințat că de data asta aproape nu mințea. Va să zică fetei îi era milă de mine, atîta numai. Eram într-o stare de parcă-i făcusem curte timp de o jumătate de an și aflam că fusesem respins. La vîrsta aceea, noi habar n-avem ce-i cu femeile.

— Poate că i-ai spus c-am stat și la închisoare ? am mîrîit eu.

— Ei, drace! De asta am uitat de tot. Nu-i nimic, las' că aranjez eu și asta. Am să-i spun c-ai stat închis doi ani de zile pentru furt de cai. Dacă pînă azi n-a avut slăbiciune pentru tine, i se stîrnește negreșit de-aci încolo.

Am isprăvit de fumat în tăcere.

— Și asta-i tot ce ți-a spus ? l-am întrebat apoi pe Jack.

— Cine ? Aha! Opossum ? zise Jack, trezindu-se din visarea lui. Hm!... Nu... Stai să-mi aduc aminte... Am început apoi să flecărim despre alte lucruri... Doar știi și tu că un om însurat se află într-o situație specială. El poate să-i spună unei fete mult mai multe decît un oarecare holtei. Și uite-așa, m-am apucat să-i îndrug fel de fel de aiureli cu privire la îndrăgostiți și, din vorbă în vorbă, a ajuns pînă la urmă să mă întrebe:

— Mister Burns, îmi închipui că și mister Wilson are o prietenă ?

— Și tu ce i-ai spus ?

— Stai! I-am spus curat că toate fetele nu mai pot după tine cînd te văd, răspunse Jack. Joe, ia du tablaua asta înapoi și hai să ne apucăm de lucru.

De dus tava, n-am dus-o înapoi, dar asta n-a ajutat la nimic, pentru că tot a dus-o Jack. N-am mai văzut-o pe Mary oglindită în geam așa încît am isprăvit de scos pervazul. Mi-am zis în gîndul meu că Mary era o fetiță simțitoare și bună la suflet, cum sînt multe fete

în Australia, iar pe mine m-am făcut prost, tîmpit, pentru că fusesem în stare să-mi închipui că ea s-ar fi putut gîndi la mine, fie și numai o clipă, altfel decît din bunătatea inimii. Și de ce s-ar fi gîndit altfel ? Umblau după ea tînărul Blake și încă alți vreo șase, băieți mai acătării decît mine, mai ales că Blake cel tînăr trebuia să moștenească ferma lui taică-su și banii lui, adică mai bine zis ai maică-si, pentru că ea era aceea care pusese mîna pe bani (și-i ținea vîrtos). Pe vremea aceea tînărul Blake era plecat, iar maică-sa era supărată pe dînsul tocmai din pricina lui Mary. Însă după cîte am înțeles eu, asta nu era o piedică pentru ei. Vedeam că mă așteaptă o dragoste fără nădejde, o obidă sfîșietoare. Îmi era dat să ador de departe, întocmai cum mi s-a întîmplat în cea dintîi dragoste a mea, despre care v-am vorbit. Mă săturasem să le tot fie milă de mine fetelor bune. După cum vedeți, pe atunci încă nu cunoșteam femeile.

Cred însă că dacă le-aș fi cunoscut, nu o dată aș fi intrat în cine știe ce dandana.

În fiecare seară Jack pleca acasă la Solong. Eu locuiam la un han, nu departe de oraș, între Solong și Haviland. Cum plouase vreo trei-patru zile, munca noastră stătuse pe loc. Cînd o vedeam pe Mary mă fîstîceam, așa încît mă feream s-o întîlnesc. Dar într-o zi, pe cînd întindea rufe, frînghia — o frînghie ieftină de șase pence — s-a rupt și toate rufele au căzut

pe iarbă. Nenorocirea nu era așa de mare, pentru că iarba era curată. M-am uitat la Jack.

— Fugi mai repede de-i ajută, tont fără de creieri, mi-a poruncit Jack.

Am plecat capul și m-am repezit.

— Ah, mister Wilson ! Îți mulțumesc, îmi zise Mary, cînd mă văzu lîngă ea.

Mary ținea un capăt al frînghiei și se căznea s-o ridice măcar cu o palmă mai sus, așa cum era, cu cearșafurile, fețele de masă și alte rufe cîte mai fuseseră întinse, toate ude și grele. Și chiar de-ar fi putut-o ridica puțin, parcă mare ispravă ar fi făcut ? Dar așa-s femeile, mai cu seamă cele mici de stat. Vezi cîteodată o femeie mărunțică încercînd să tragă un cogeamite bou de frînghie — asta bineînțeles cînd se află de cealaltă parte a gardului.

Cînd i-am luat lui Mary frînghia, i-am atins fără să vreau mînuța grăsulie și moale și am simțit cum mă străbate un fior. Ea, însă, părea liniștită, mult mai liniștită decît mine.

În cazuri ca acestea, mai ales dacă-ți dai seama că ai început să-ți pierzi capul, nu-ți rămîne altceva de făcut decît să apuci cu o mînă capătul frînghiei care se bălăbănește lîngă stîlp, iar cu cealaltă mînă capătul cu rufe și să cauți să le apropii atît cît e nevoie ca să le poți înnoda. Asta-i tot ce poți face, iar în răstimp, ai înfățișarea celui mai mare prost

din lume. După ce-am înnodat frînghia, am dezlegat de la stîlp capătul pe care nu erau rufe, l-am aruncat peste furca stîlpului și am început să-l trag vîrtos. Mary, care se înarmase cu o prăjină, se silea să mă ajute. Credeam că Jack avea să se apropie și să-i ia prăjina din mînă, dar el își vedea mai înainte de treabă, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Rufele întinse ocupau cam două treimi din frînghia, care se făcuse acum mai scurtă și se ridicase mai sus. Ca să întindă și restul de rufe, Mary trebuia să sară să apuce frînghia cu mîna și s-o țină aplecată pînă arunca cearșafurile peste ea și le prindea cu cîrligele. Dar de vreme ce îi alergasem fetei în ajutor, trebuia s-o ajut și mai departe, așa că mă apucai să-i țin eu frînghia la îndemînă. Cînd ne-am apropiat de stîlp, unde frînghia nu se mai apleca, am început să întind eu rufele și să le prind cu cîrligele. Aproape orice flăcău care trăiește în junglă se pricepe la toate treburile. Rîdeam, cînd Mary mă tot cicălea: „Nu, nu-i bine așa, mister Wilson. Pe ăsta l-ai pus strîmb... Trebuie mai întîi să tragi puțin cearșaful. Stai că-l îndrept eu“ și tot așa mai departe. Deodată mi-a trăsnit prin minte un gînd deșucheat. Ce-ar fi s-o iau în brațe pe Mary și s-o salt ca să prindă ea rufele cu cîrligele, de cîte ori va fi nevoie? Mai în urmă, însă, m-am bucurat că nu făcusem nebunia asta.

— Miss Brand, i-am spus eu, în coș mai sînt numai cîteva rufe. Dumneata tot nu poți ajunge bine. Lasă-mă să le întind eu și pe astea.

Mi s-a părut că i se oprise răsuflarea.

— Ah, nu! Rufele astea nu-s încă gata. Mai trebuiesc clătite.

A înșfăcat coșul și l-a dat mai deoparte. După părerea mea, rufele care mai rămăseseră în coș nu se deosebeau cu nimic de cele întinse; nu numai că păreau să fie clătite, dar și albăstrite. Mi-am zis că voia să mă scutească de osteneală sau poate că se temea să nu vadă cineva că eu îi întind rufele. Într-un cuvînt, voia să se lipsească de ajutorul meu numai pentru că avea un suflet bun.

— Zău, nu-i nici o osteneală pentru mine, i-am zis eu. Dă-mi voie să întind eu tot ce a mai rămas. Treaba asta îmi place. Acasă, pe vînt, eu întindeam totdeauna rufele.

Și am băgat mîna în coș. Atunci Mary s-a făcut roșie ca para focului (hait, că s-a supărat! mi-am zis eu) și îndată mi-a smuls coșul din mîini.

— Mă iertați, mister Wilson, dar rufele acestea nu-s încă gata.

Și porni țanțoșă cu coșul spre spălătorie.

„Așa, așa — mi-am zis eu — va să zică sînt un nerod!“

Cînd i-am istorisit lui Jack întîmplarea asta, el mi-a spus că iar am făcut-o de oaie. Din cîte mi-a îndrugat ieșea că o jignisem pe Mary,

că ea își pierduse toate iluziile în privința mea. Dacă ar fi fost să mă iau după vorbele lui nu-mi mai rămînea altceva de făcut decît să mă retrag. Trebuia ca de-acum încolo să mă țin în umbră, să fac o mutră gravă și melancolică.

Seara, în drum spre casă, m-am oprit să stau de vorbă cu un flăcău pe care îl întîlnisem în fața porții. Intorcîndu-mi din întîmplare capul, am văzut-o pe Mary, care mă crezuse plecat, întinzînd ceea ce-i mai rămăsese în coș — cămășuțele ei — și abia atunci am înțeles de ce nu erau „încă gata" rufele, atunci cînd o ajutam.

In cele două zile care au urmat, Mary nu mi-a dat nici cea mai mică atenție, iar eu mă feream de ea. Jack îmi spusese că am dezamăgit-o, că am jignit-o... ceea ce era de o mie de ori mai rău. Și mi-a mai spus că am stricat cu desăvîrșire toată treaba. Din cele ce îi vorbise Jack despre mine, ea își putuse închipui că sînt un băiat blînd, poetic, dar de purtat mă purtasem ca cel mai ordinar mojic din junglă.

In acele zile, am văzut-o pe Mary vorbind de vreo două ori cu alți băieți și am început să tînjesc. Două seri la rînd am dus-o într-o beție, iar după aceea — după cum a ieșit la iveală mai tîrziu — Mary se sfătui cu Jack și, într-un moment, cînd eram împreună toți trei, îl întrebă :

— Mister Burns, joci dame ?

— Nu, răspunse Jack.

— Dar dumneata, mister Wilson ? mă întrebă ea și mă privi în față cu ochii ei mari și strălucitori.

Era întîia oară, de cînd cu rufele acelea, că lega iarăși vorbă cu mine.

— Nu prea bine, i-am răspuns.

Apoi am tăcut tustrei. Simțeam însă că eu ar mai trebui să spun ceva.

— Dar dumneata, miss Brand, joci dame ?

— Da, zise ea. Numai că nu am cu cine. De cele mai multe ori bărbații joacă seara cărți sau citesc.

Apoi adăugă :

— Tare te mai plictisești în serile lungi de iarnă, cînd n-ai ce face. Altă dată jucam dame cu mister Blake cel tînăr, dar acuma-i plecat.

Am băgat de seamă că Jack îmi făcea tot timpul cu ochiul.

— Dacă vrei, i-am zis, putem juca împreună o partidă, dar să știi că joc prost.

— Ah ! Iți mulțumesc, mister Wilson. Cînd ești liber ?

Ne-am înțeles să jucăm chiar în seara aceea. In timpul jocului ne-am împrietenit. Incă de pe atunci mă cerca bănuiala că toate acestea au fost anume ticluite, ca să nu mai locuiesc la hanul unde trăsesem.

Se prea poate că, fără să se dea de gol, Mary s-o fi priceput să-i vorbească de mine

bătrînului Blake — o! multe-s şiretlicurile pe care le au la îndemînă femeile! se prea poate, iarăşi, să-i fi vorbit Jack. Cum-necum, a doua zi s-a apropiat bossul de mine şi mi-a spus:

— Ascultă, Joe, n-ai de ce să te mai duci să dormi la han. Adă-ţi păturile încoace şi instalează-te într-una din odăile libere din casa cea veche. O să ţi se dea şi de mîncare.

Blake, fermier de modă veche, era un om bun. Înainte vreme, muncise laolaltă cu oamenii lui şi nu înţelegea de ce acum nu s-ar mai cădea să strîngă mîna vreunui muncitor bătrîn de la fermă, să fumeze cu el o pipă şi să mai stea la cisluri despre timpurile de altă dată. La început a dus-o tare greu pe aci, apoi după ce a trecut cu bine peste toate hopurile şi s-a însurat, a luat o englezoaică, de care nu s-au prins însă de loc rînduielile vieţii australiene.

A doua zi, am văzut că într-una din odăi, pe care cineva o dereticase lună, se pusese un pat pentru mine. Nici pînă azi nu ştiu cine a făcut toate acestea. Mi-am zis că bunul moş Blake poruncise vreunei slujnice să aibă grijă de mine. După ceai, mă aşezam pe un trunchi de lîngă stiva de lemne şi stăteam de vorbă cu Mary. Nu mai ţin minte cum s-a întîmplat de ne-am pomenit împreună acolo, şi nici care dintre noi s-a aşezat mai întîi. Şedeam la o-depărtare unul de altul, să zicem, de două pi-

cioare. Vorbeam prieteneşte şi deschis. Mary mi-a povestit copilăria ei.

Tatăl lui Mary, mezinul unei familii engleze, pare-se cu ceva sînge albastru în vine, fusese un vechi prieten al lui Blake. Familia îl trimisese în Australia cu o mie de lire în buzunar, ca să-şi facă aici un rost în viaţă. Asta li se întîmpla adesea mezinilor. Socotind că părinţii s-au purtat crud cu ei, lăsau să li se scurgă printre degete mia de lire la Melbourne sau la Sydney, fiindcă de făcut avere tot nu putea fi vorba; timpurile cînd puteai cîştiga uşor apuseseră de mai bine de treizeci de ani. Dar o mie de lire, ehei, ce-aş mai fi vrut şi eu să le am pentru început!

Mama lui Mary era fiica unui imigrant neamţ, stabilit acolo de multă vreme. Femeie pesemne vajnică din fire, ea condusese cît a trăit toată casa. Bărbatul ei a cîştigat într-un rînd nişte bani, i-a părăduit, apoi a început să bea şi s-a prăpădit. Mary îşi aducea aminte de o seară cînd stătea pe fereastră cu tatăl ei şi el o mîngîia pe cap şi fredona pe nas un cîntec german (părea să fi fost *Lorelei*). A doua zi, bietul tată nu s-a mai dat jos din pat, iar copiii n-au mai fost lăsaţi să intre în odaia lui. După ce a murit, rudele din Anglia au trimis o mică sumă de bani, iar copiii au fost luaţi fiecare de altă familie.

Mary îmi vorbi cu de-amănuntul de anii ei de adolescenţă. La început locuise în oraş la

o verişoară, în casa căreia cărţile de vizită ale musafirilor erau aduse pe o tavă, apoi se mutase la mistress Blake, căreia îi plăcuse de la prima vedere. Cum eu n-aveam ce-i povesti lui Mary despre copilăria mea, i-am împărtăşit gîndurile mele în legătură cu felul cum ar trebui orînduită lumea; asta păru s-o intereseze mult.

Dimineaţa, pe patul meu apărură nişte cearşafuri. Începui să simt că-mi cresc aripi. Mi-a venit însă în minte ce-i spusesem lui Mary, anume că n-aveam pe nimeni care să-mi poarte de grijă, şi iar mă fulgeră bănuiala că dînsa mă îngrijea poate din milă. Seara, ne-am amintit însă că la amîndoi ne muriseră părinţii şi că, în afară de Jack şi de bătrînul Blake, amîndoi n-aveam nici un prieten pe lume, încît ne-am înţeles bine şi toate au mers strună.

A doua zi, se mai iviră în odaia mea o măsuţă acoperită cu o faţă de masă împletită cu igliţa şi o oglindă.

Băgasem de seamă că de cîte ori mă apropiam de Mary, celelalte fete prindeau a şuşoti sau chicoteau. Mary, însă, părea să nu le bage în seamă.

N-a trecut mult şi ne-am împrietenit la toartă. Mary nu se simţea fericită la Haviland. Bătrînul Blake ţinea la dînsa şi era totdeauna de partea ei, dar ea nu voia să atîrne de nimeni. Plănuia să se ducă la Sydney şi să intre infirmieră la un spital. N-avea bani, doar cîţiva

prieteni la Sydney. Afară de asta, în ziua cînd va împlini douăzeci şi unu de ani, va primi o mică sumă, cîteva lire, pe care va căuta să le smulgă cît mai curînd.

— Ascultă, miss Brand, i-am spus, în timp ce urmăream amîndoi răsăritul lunii. Vrei să-ţi împrumut eu bani? Am mult mai mult decît îmi trebuie.

Am înţeles însă numaidecît că am jignit-o. Şedea dreaptă şi privea ţintă înaintea ei. După un răstimp, îmi spuse că s-a făcut timpul să intre în casă şi adăugă: „Noapte bună, mister Wilson".

Mi-am zis: Ei, de-acum s-a dus totul pe copcă. Mai tîrziu însă, Mary mă lămuri că se supărase crezînd că eu am luat drept o aluzie ceea ce spusese ea despre bani. Pe atunci ea nu mă înţelegea încă, şi nici eu nu cunoşteam firea ei. Lui Jack nu i-am suflat o vorbă despre toate acestea. Drept să spun, cam de pe vremea aceea am încetat să mai fiu sincer faţă de el. Jack nu părea însă supărat, muncea din răsputeri şi arăta mulţumit. Lui Mary îi vorbisem de bani cu toată seriozitatea şi numai cu gînduri bune. Cine ştie, poate azi aş fi mai fericit şi mai avut dacă rămîneam tot atît de dezinteresat cum fusesem în seara aceea cînd stăteam alături de Mary pe stiva de lemne. Simţeam o mare simpatie pentru ea şi, fără să ştiu bine cum s-a întîmplat, am început s-o iubesc. Am trecut prin toate stările dragostei,

ba pluteam în culmea fericirii, ba îmi pierdeam tot curajul.

Într-o zi, pe cînd îmi beam ceaiul în bucătărie şi Mary îmi întindea o farfurie curată, s-a întîmplat că o altă fată, pe care o chema Sara, să-mi întindă şi ea o farfurie. Am luat farfuria Sarei, pentru că ea mi-o întinsese întîi. Asta păru s-o supere peste măsură pe Mary, dar mie îmi dădu speranţe straşnice. În seara zilei aceleia, Mary jucă tot timpul dame cu un bouar, prieten de-al ei. Eu mă prefăceam că mă distrează vorbăria Sarei, dar Mary nu dădu nici o însemnătate acestui lucru. Peste cîteva zile sosi acolo, venind din Sydney, un jacker[1]. Acest jacker avea o puşcă bună, cu repetiţie, şi într-o zi s-a apucat s-o înveţe pe Mary să tragă la ţintă. Părea că s-au şi împrietenit. N-am ce zice, bine am mai dus-o cele trei-patru zile cît a stat jackerul acolo! Mă simţeam mai rău decît un bou bolnav de apă la plămîni şi cu albeaţă la ochi pe deasupra. Trăgeau şi alţi flăcăi cu puşca aceea a jackerului. Mary l-a întrebat şi pe „mister Wilson" dacă nu vrea şi el să tragă, dar eu am făcut pe nebunul şi m-am îmbufnat. Dacă ar fi fost vorba de altcineva, nu de blestematul acela de jacker, nu m-aş fi amărît atîta.

A doua zi, pe seară, jackerul cu doi flăcăi şi cîteva fete s-au dus la vînat opossumi. Mary

---

[1] Marinar.

a plecat şi ea cu dînşii. Mă puteam duce şi eu, dar n-am vrut. Toată seara nu mi-am găsit locul, parcă rătăceam pe o culme de munte, pleşuvă şi arsă de soare. Apoi am pornit-o la han, am băut bere pînă m-am îmbătat, am blestemat toate cîte erau pe lume, m-am întors acasă şi m-am culcat. Pare-se că pentru prima oară de cînd locuiam aici, am aşternut versuri pe un petic de hîrtie. Atît eram de scîrbit de toate, încît mi-a făcut plăcere să scriu versuri.

Dimineaţa m-am simţit mai bine şi mi-am spus uşurat că mă vindecasem. Din întîmplare, am dat peste Mary şi a trebuit să-i spun ceva.

— Ei, cum a fost? Ai petrecut bine aseară, miss Brand? am întrebat-o, zîmbind.

— O, da! Mulţumesc, mister Wilson, îmi răspunse ea.

Apoi mă întrebă:

— Dumneata cum ai petrecut, mister Wilson?

Multă vreme mi-am frămîntat mintea cum să înţeleg oare vorbele astea, dar n-am scos-o la capăt. Poate că mă întrebase numai aşa, ca să spună ceva. Dar chiar în ziua aceea mi-au dispărut din odaie batistele şi gulerele pentru ca să apară mai tîrziu pe masă spălate, călcate şi împăturite cu grijă. De multe ori am pîndit să văd cine se învîrteşte pe lîngă odaia mea, dar n-am zărit niciodată pe nimeni. Am prins iar curaj, am început să-mi mai strîng puţin lucrurile prin odaie, iar cînd ba-

ţista mi se murdărea prea tare, încît mi-era ruşine s-o dau la spălătorie, mă furişam pe înserate la rîu şi mi-o spălam. O puneam la uscat, iar a doua zi o boţeam bine, ca să nu pară spălată, şi o lăsam pe masă. Căpătasem acum nădejdi mari şi mă bucuram atîta, încît lucram de două ori mai mult decît Jack. Toată munca mea avea spor, pînă ce, într-o dimineaţă, Jack îmi spuse:

— Ştii, Joe, că ai mai făcut o cucerire? Am văzut-o azi pe bucătăreasa aceea metisă strîngînd la tine în odaie. A dus apoi la spălătorie nişte gulere şi alte lucruri de-ale tale.

Toată ziua am umblat buimac, iar noaptea am dormit atît de prost, încît dimineaţa m-am hotărît să privesc adevărul drept în faţă şi să-mi iau rămas bun de la toate visurile mele.

Era în ajunul unei sărbători. Jack şi cu mine lucrasem în draci ca să isprăvim lucrul pînă seara. Înainte de a pleca acasă, Jack rămăsese un timp cu băieţii ca să fumeze o ţigară şi să mai sporovăiască cu ei. Şedeam toţi pe un trunchi vechi, lîngă gardul din spatele casei. Mai era cu noi şi căruţaşul Jimmy Nowlet, lunganul de Dave Ridgen bouarul, tîmplarul Jim Bullock şi alţii. Mary, muncitoarele şi încă vreo doi-trei oameni veniţi la fermă, şedeau pe terasă. Era şi jackerul printre ei, vă închipuiţi dar că mă simţeam straşnic de bine, nici că se poate mai bine. Flăcăii se învîrteau pe acolo ca să fie mai aproape de fete, aveau

de gînd să dea o serată cu prilejul sărbătorii de a doua zi. Mai tîrziu a venit la fermă şi un tunzător de oi, flăcău înalt, frumos şi oacheş, care părea ţigan. Oamenii spuneau că în vinele lui curge sînge străin, şi fusese chiar poreclit „ţiganul". După cîte se părea şi flăcăul acesta îi cam dădea tîrcoale lui Mary. Avea cel mai scîrbos caracter din tot ţinutul, dar era în acelaşi timp şi cel mai bun viorist. Băieţii îi iertau multe, pentru că nu se puteau lipsi de viorişti la serate.

Luna se ridicase deasupra culmilor din depărtare, unde se profilau munţii Pinilor, însă în vale, în locul unde stăteam noi, era încă întuneric. Deodată am zărit ivindu-se silueta ţiganului care venea călare. Intră pe poartă, coti după şură şi se îndreptă spre noi ca să lege pesemne calul de împrejmuire. Dar cînd ajunse cam pe la mijlocul pajiştei, se mistui pe neaşteptate. Lucrul mi se păru din prima clipă ciudat. A căzut? Nu putea să cadă! Totuşi, se pare c-am auzit poticnindu-se calul.

— Ei, drăcia dracului! Ce face ţiganul pe nebunul? spuse Jimmy Nowlet. Doar nu putea să cadă tam-nisam de pe cal, afară doar dacă o fi beat.

Doi băieţi s-au ridicat de pe trunchi şi s-au dus să vadă ce se întîmplase. Se lăsă o linişte tainică, pînditoare, cum se lasă întotdeauna cînd se petrece ceva în întuneric şi nimeni nu

ştie ce anume. M-am luat şi eu după băieţi şi îndată am înţeles despre ce era vorba.

Întinsesem de cu ziuă, pentru uscat rufele, o sîrmă de care uitasem cu totul. Ţiganul nu ştia nimic, iar cînd s-a apropiat, sîrma, care-i ajungea la coaste, l-a aruncat de pe cal. Acum ţiganul şedea pe iarbă în capul oaselor şi înjura. În glas i se desluşea uimirea, iar calul, care rămăsese locului, părea să se minuneze şi el. Ţiganul nu se rănise, nu-şi scrîntise nimic, însă căzătura neaşteptată îi stricase tot cheful şi voia să ştie cine anume a întins sîrma aia afurisită. Se sculă apoi, se apropie de noi şi se aşeză şi el pe trunchi. La început, băieţii fumau în tăcere.

— Cum s-a întîmplat, ţigane, de-ai căzut aşa din senin? îl întrebă în sfîrşit Jim Bullock. Ce, te-ai lovit poate de oblîncul şelei?

— De ce nu i-ai spus calului să ocolească sîrma? se amestecă şi Dave Ridgen.

— Vreau să ştiu un singur lucru: cine a întins sîrma aia afurisită? mormăi ţiganul.

— Ei, şi dacă puneam un anunţ că trebuie să te fereşti de sîrmă, ce-ţi folosea? Că tot nu-l vedeai.

— Trebuia să punem îndărătul hîrtiei şi o lumînare, zise Dave Ridgen. Da ia spune, de ce ai căzut pe şezut? Să te fi întins pe spate cît eşti de lung, că atunci nu te scutura aşa.

Toate acestea băieţii le spuneau tărăgănind vorbele şi pufăind din pipă. Pe mine mă frămîntau gînduri negre cu privire la Mary şi la jacker, aşa că toată vorbăria băieţilor nu mă interesa de loc.

— Am auzit de unii oameni care au sărit peste capul calului, urmă Dave Ridgen dus pe gînduri. Asta mi s-a întîmplat şi mie. Dar să se rostogolească cineva peste crupă, asta, drept să-ţi spun, n-am văzut de cînd sînt.

Pe cînd vorbea Dave, flăcăii observară că ţiganul, zborşit, începe să se înfurie de-a binelea, şi gîndindu-se că a doua zi trebuia să vină să le cînte din vioară, curmară trăncănelile.

Mary începu să cînte o romanţă veche. Îi cunoşteam de mult glasul catifelat, şi m-ar fi bucurat şi acum cîntecul ei, dacă n-ar fi fost acolo să-l asculte şi blestematul acela de jacker. Am stat cu toţii tăcuţi, pînă ce a isprăvit de cîntat.

— Plăcut glăscior are fata asta, zise Jimmy Nowlet.

— Plăcut glăscior, îl îngînă cu venin ţiganul, care abia aştepta prilejul să trîntească o răutate. Pînă şi motanii cîntă mai bine ca dînsa.

Am început să mă foiesc pe locul meu, dar Jack, care şedea alături de mine, mă împinse cu cotul, chipurile să nu mă amestec. Băieţilor nu le plăcea că ţiganul începe să se lege de Mary. Le era dragă tuturor. Nici nu se răsfăţa, nici nu era ştrengăriţă — nu, nu era o astfel

de fată — dar o iubeau şi le plăcea să nu trăncănească nimeni pe socoteala ei. La început nu i-au spus nimic ţiganului, însă tăcerea lor îl osîndea mai mult decît vorbele. Poate că flăcăii nu voiau să deschidă gura de teamă să nu se stîrnească zvonul că ar fi îndrăgostiţi de Mary. Dar iată că Jimmy Nowlet pufăi de cîteva ori din pipă şi spuse:

— Ascultă, ţigane, mă tem că şi tu ai încercat să-i faci curte.

— Ba dumneaei a încercat să-mi facă mie, dar n-a ajuns la nimic — zise ţiganul — cunosc eu fete de-al de dînsa. Acuma caută să-l prindă în mreje pe jacker. Sînt fete care aleargă după oricine, numai pantaloni să poarte, că-i bun.

Şi ţiganul se ridică de pe trunchi.

Jack Burns îşi dădu se vede seama ce întorsătură putea să ia afacerea asta, deoarece mă apucă deodată de braţ şi-mi şopti:

— Tu să stai cuminte, Joe, că altfel dai de dracu. Cu ăsta nu-i de glumit.

Eu, însă, şi sărisem în picioare: într-o clipă m-am trezit faţă în faţă cu ţiganul, ca şi cum o mînă gigantică m-ar fi ridicat, m-ar fi smuls din locul unde stăteam şi m-ar fi pus drept în faţa lui.

— Ţigane, eşti o canalie! am răcnit.

Mărunţelul de Jimmy Nowlet se vîrî între noi, iar ceilalţi flăcăi ne înconjurară înainte de a fi prins să curgă pumnii.

— Staţi, tîmpiţilor! se auziră glasuri. Nu faceţi gălăgie aici. Haideţi undeva mai departe de casă.

Lîngă rîu se afla un fel de pajişte curăţată de buruieni, şi cum era luminată atunci de lună, ne-am hotărît să coborîm acolo, ca să isprăvim o dată cu istoria asta.

Trebuie să spun că n-am fost de felul meu bătăuş şi n-am învăţat niciodată cum să-mi pun în funcţiune pumnii. Habar n-aveam cum să mă slujesc sistematic de ei. Jack încercase de cîteva ori să mă înveţe, eu însă, căutam să scap de el. Adesea el îmi spunea: „Bagă de seamă, Joe. Mai curînd sau mai tîrziu o să se întîmple să te încaieri cu cineva şi-ai să mă faci de rîs." De învăţat să mă bat, n-aveam însă răbdare. Jack a vrut pe urmă să-mi dea lecţii de box, acolo la fermă, după lucru, dar fiindcă el se întărîta din cale-afară, nu voiam să vadă Mary cum îmi cară la pumni. Pînă nu se însurase, Jack se încăiera veşnic cu cîte cineva, şi îndeobşte provoca pe unul mai tare decît el, aşa că se alegea întotdeauna cu un frecuş straşnic. Dar lui nici că-i păsa de asta, căci urmărea un lucru mai însemnat: să se deprindă a nu-i mai fi teamă. De altfel, timp de cîteva săptămîni după aceea, explica ori cui voia să-l asculte, cum s-a desfăşurat lupta din punct de vedere ştiinţific.

Ca să spun drept, pe mine bătăile mă înspăimîntau. Mă apuca groaza cînd mă gîndeam la

capetele stîlcite pe care le văzusem. Aş fi fost poate mai bucuros să mă bat cu pistolul, decît cu pumnul, dar şi atunci, cred că în ultima clipă l-aş fi rugat pe adversar: „Nu-mi ţinti faţa!“ Afară de asta mi-era scîrbă să bat un om, mi se părea o barbarie. Eram un băiat mult prea milos şi sentimental — iată toată pricina.

Cînd am coborît spre rîu, Jack avea o mutră gravă de tot.

— De ce n-ai vrut să înveţi cum să te slujeşti de pumni? m-a certat el. Acuma n-ai nici o şansă, afară numai dacă ţiganul n-o fi ştiind de loc să se bată. Dacă mai aşteptai o clipă, îl provocam eu.

Am rămas puţin în urma celorlalţi băieţi şi Jack a început să-mi împuieze urechile cu poveţe în legătură cu loviturile din stînga, din dreapta, din umăr, şi cu alte sfaturi de acest fel.

— Mai rău decît toate este că-i stîngaci, îmi spuse Jack. Vezi numai de te ţine tare cît timp te ajută puterile. Pe urmă se va găsi cineva dintre noi să te înlocuiască.

Eu, însă, îl ascultam şi nu prea. Pentru întîiaşi dată de cînd mă făcusem băiat mare, trebuia să mă bat, dar nu ştiu cum, parcă eram îndobitocit, nu simţeam nici cea mai mică emoţie. Dacă băieţii mi-ar fi cunoscut gîndurile, m-ar fi ţinut drept un fricos, vrednic de milă. Gîndeam şi eu acelaşi lucru despre mine, însă mi-era totuna. Ştiam că nu erau ei în stare să-mi înţeleagă firea. Mai ştiam că totdeauna mă socotiseră un molîu. Numai că eu mai ştiam ceva, ce nu ştiau ei! că oricum avea să se desfăşoare lupta, mă voi bate pînă la capăt. Minte şi fantezie aveam berechet — mai mult decît ei toţi luaţi laolaltă, şi pesemne că asta era şi pricina tuturor neplăcerilor peste care dădeam. Îmi spuneam: „Hei, dragă Joe, acum nu mai ai încotro, trebuie să treci neapărat şi prin asta! Ai ajuns la o cotitură a vieţii tale.“ Îmi ziceam că de va fi să ies învingător, voi face tot ce-mi va sta în putinţă s-o cuceresc pe Mary, iar dacă voi fi învins, părăsesc pentru totdeauna ţinutul.

De multe ori într-un răstimp de o secundă, prididești să-ţi porţi gîndul la o sumedenie de lucruri. Mi s-a întîmplat de multe ori să mă frămînt amarnic pentru nişte fleacuri, tocmai pentru că erau fleacuri. Dar de cele mai multe ori în momentele grave îmi păstram sîngele rece. Priveam departe în viitor: pentru nimic în lume, îmi ziceam, nu m-aş căsători cu o fată care, dacă s-ar gîndi vreodată la trecut, şi-ar putea aduce aminte că bărbatul ei a fost bătut de un altul, fie acela chiar şi un om de nimic.

Niciodată în viaţă nu mi s-a mai întîmplat să-mi păstrez cumpătul, ca atunci. Pînă în ultima clipă, Jack nu încetase să-mi dea în şoaptă tot felul de poveţe, îmi arăta cu mîinile

nu mai ştiu ce, dar pentru mine toate erau de prisos.

Cînd îmi întorc privirea spre trecut, îmi vine să cred că mă înrîureau atunci şi împrejurările romantice. Mary cînta pe veranda cu stîlpii încolăciţi de viţă de vie, cînta şi desfăta auzul fluşturaticului de jacker... iar fricosul de mine coboram la rîu să mă bat pentru ea.

Pe pajiştea îngustă de lîngă rîu, scăldată de lumina lunii, domnea o linişte desăvîrşită. Ne-am scos vestoanele şi stăteam gata să începem. Nu se auzeau nici înjurături, nici strigăte de aţîţare. Mi se pare că băieţii hotărîseră astfel: dacă se întîmplă să fiu scos din luptă la întîiul round, avea să se bată Jack cu ţiganul, iar dacă Jack îl făcea knock-out, atunci alt flăcău avea să se bată cu Jack, astfel ca totul să se petreacă după dreptate. Jim Bullock s-ar fi învoit să facă el serviciul de partener. Era socotit drept prieten cu Jack, dar îi era totuna cu cine se bate, dacă bătaia o cere dreptatea, sau „pacea şi liniştea" cum spunea el. Jim era un băiat bun la suflet. El îl seconda pe ţigan, iar Jack, bineînţeles pe mine.

Din cît mi-am putut da seama, ţiganul umbla cu şoalda: tot ce ştia despre lupta cu pumnii, se rezuma la atît: ridica mîna ca şi cum îşi apăra faţa şi, în timp ce-şi pleca fruntea se repezea înainte şi pornea apoi cu pumnul dintr-o latură. Ceea ce îl ajutau era greutatea lui, puterea şi lungimea braţelor; iată de ce întîia mea lecţie a fost scurtă de tot.

In primul round am ajuns foarte repede la pămînt. Dar, asta mi-a prins bine, pentru că expresia feţei ţiganului şi loviturile lui m-au uşurat de orice sentiment. Jack nici nu crîcnea. Părea să fi pecetluit cauza mea, era de mai înainte pierdută. In timpul celui de-al doilea round m-am străduit să-mi aduc aminte măcar cîte ceva din poveţele ce-mi dăduse Jack şi m-am ţinut ceva mai bine. Totuşi am ajuns iar la pămînt.

Cînd Jack m-a ridicat, am simţit că tremura şi răsufla greu.

— Ei, cum merge Joe? îmi şopti el.

— Cum să meargă? Bine, i-am răspuns eu.

— Totu-i în regulă, replică el, dar aşa ca şi cum s-ar fi pregătit să mă ducă la spînzurătoare şi sfîrşitul nu-mi mai era departe. Ţiganul boxează ceva mai bine decît tine. Vezi de nu te pripi... Pentru dumnezeu! Sileşte-te să-ţi aduci aminte ce te-am învăţat.

Cînd se bat doi oameni care nu ştiu regulile boxului, ei încep să-şi care la pumni unul după altul, pe unde nimeresc. Aşa s-a întîmplat că am primit un potop de lovituri, însă cele mai multe pe trup. Jimmy Nowlet, care era un băiat cam iute din fire, se aprinsese şi ţopăia în jurul nostru.

— Da bateţi-vă o dată, într-un fel sau altul, urla el. De ce nu vă bateţi? Ce naiba box mai

e şi ăsta? În loc să vă bateţi, vreţi să vă ucideţi unul pe altul. Lua-v-ar dracu pe amîndoi! Nu vă fie milă de pumni că de nu, vă zvînt eu de vă merg peticele. Bateţi-vă, sau de nu, vă bat eu cu biciul.

Şi-i trase apoi nişte înjurături care nici nu se pot tipări. Băieţii cîrîiau pe întrecute ba că ne merg mîinile ca nişte mori de vînt, ba că mai fiecare din loviturile noastre dacă ar nimeri în plin, ar putea doborî şi un bou. Jimmy a încercat într-un rînd să ne oprească lupta, dar băieţii l-au tras la o parte.

În sfîrşit, am căzut la pămînt. Lovitura o căpătasem mai sus de frunte, aşa că nu era cine ştie ce nenorocire, pentru că am ţeasta groasă, iar cu un ochi tot mai vedeam.

— Pentru dumnezeu! Arde-i una să vadă stele verzi — îmi şopti Jack, care tremura ca varga. Nu te mai gîndi la ce ţi-am spus. Ehei! Să mă fi bătut eu în locul tău! Pentru dumnezeu, nu greşi lovitura! Altoieşte-l o dată să-i sară măselele! Mai ţine-te tare măcar roundul ăsta, apoi îţi iau eu locul.

Teama lui dovedea cît de rău mă înţelegea pînă şi Jack, vechiul meu prieten.

Căci în mine se trezise omul din junglă, şi, atîta vreme cît mai puteam gîndi, n-aveam poftă să mă dau bătut. Eram nici că se poate mai liniştit şi învăţam să boxez. Pentru un bărbat, o luptă adevărată e cea mai bună şcoală. Pricepeam repede şi trei secunde îmi

ajungeau să aflu mai multe despre box decît le-aş fi învăţat în trei săptămîni de lecţii cu Jack. De obicei se crede că loviturile de box sînt dureroase... E o credinţă cu desăvîrşire greşită. Durerile vin abia pe urmă. Luptătorul suferă moralmente neasemuit mai mult decît fizic, afară numai dacă nu-i o vită.

În timp ce-mi adunam puterile, pe pajiştea scăldată în lumina lunii se auzea glasul lui Mary care cînta acolo, departe, lîngă casă. În toiul luptei mă gîndeam ce avea să se întîmple oare cu mine de-aci încolo; lupta mi se părea ceva neînsemnat şi trecător.

Iarăşi m-am ridicat şi iarăşi ne-am învălmăşit luptînd, însă deodată am zburat la o parte şi am simţit o durere de parcă mi-ar fi intrat braţul în umăr. Mă întrebam dacă nu mi-am frînt cumva şi încheietura mîinii şi cotul. Ţiganul zăcea şi el la pămînt, întins pe spate.

În acelaşi timp l-am auzit pe Jack scoţînd un oftat de uşurare. Apoi mă ajută să mă ridic, fără să-mi spună o vorbă, însă simţeam ce tare-i bătea inima. Mai tîrziu m-a lămurit de ce tăcuse: se temea să nu strice cu un singur cuvînt sfîrşitul luptei.

Am mai căzut apoi o dată la pămînt. Jack mi-a spus mai în urmă că de data asta, cînd mă ridicase, a simţit fără nici o îndoială că n-aveam să-l fac de ruşine.

Apoi căzu şi ţiganul, iar mai tîrziu am căzut amîndoi. Băieţii ne-au despărţit. Cînd l-am mai

trimis o dată la pămînt pe ţigan, am simţit o bucurie necunoscută mie pînă atunci. Deodată văd că ţiganul începe să şchiopăteze.

— În ce mă priveşte, ajunge! zise el. Mi-am scrîntit glezna la piciorul ăsta.

Se împiedicase cu tocul cizmei de un muşuroi ascuns în iarbă.

— Strîngeţi-vă mîna, ne strigă Jimmy Nowlet.

Eu şi făcusem un pas înainte, ţiganul însă îşi luă surtucul şi porni şchiopătînd spre locul unde îşi legase calul.

— Dacă nu-i strîngi mîna lui Wilson, te bat de te sting, urlă Jimmy. Jack îl sfătui însă să lase omul în pace, iar ţiganul se căţără cu chiu cu vai pe cal şi plecă.

Puţin după asta văzui pe Jim Bullock aplecîndu-se şi ridicînd ceva din iarbă. Îl auzii apoi înjurînd cu mirare în glas. Băieţii începură să şuşotească nu ştiu ce, iar Jim strigă:

— De ştiam una ca asta, îl ucideam pe loc.

— Ce-ai găsit acolo? l-a întrebat Jack.

Jim arătă un cuţit mare, un pumnal din acelea pe care flăcăii le poartă de obicei într-o teacă prinsă de cureaua pantalonilor.

— Cum de-ai dat voie tovarăşului tău să se bată, cînd avea un pumnal la cingătoare? se oţărî Jimmy Nowlet la Jim.

Pumnalul putea foarte bine să fi căzut din teacă atunci cînd azvîrlisem pe ţigan la pă-

mînt; cel puţin aşa am hotărît noi că se întîmplase.

— Ascultaţi, strigă Jimmy Nowlet. Dacă în furia lui, ţiganul l-ar fi înjunghiat pe Joe sub ochii noştri, încă n-ar fi fost nimic. Mai rău era de se furişa prin întuneric şi-l împungea cu cuţitul în spate. Aşa încît, tu, Joe, să bagi de seamă timp de vreun an sau doi cine stă îndărătul tău. Băiatul ăsta are în vine sînge italienesc. Acuma, băieţi, cel mai bun lucru este să ne ţinem gura şi să facem aşa ca fetele să nu afle nimic.

Jack plecă în grabă şi mă luă cu el. Asta mi se păru cam ciudat. M-am uitat în ochii lui şi aş putea să jur că erau plini de lacrimi. Am spus mai înainte că Jack ajungea să fie sentimental numai cînd se gîndea la el, însă îmi pare rău că am spus aşa, abia acum văd că mă înşelasem asupra lui.

— Ce s-a întîmplat, Jack? l-am întrebat eu.

— Nimic, mi-a răspuns el.

— Ce-i cu tine, măi prostule?

— Nimic, mi-a răspuns el iarăşi. Dar, drept să-ţi spun, sînt grozav de mîndru de tine, măgar bătrîn. Şi, cuprinzîndu-mă de umeri, mă scutură zdravăn. Nu ştiam că eşti aşa de... N-aş fi spus nici înainte că n-ai curaj, iar dacă spunea altul, nu l-aş fi crezut... Dar chiar aşa de curajos nu credeam să fii... Zău nu credeam. Hai să vedem ce-i de făcut cu obrazul tău.

Am intrat încetişor în odaia mea. Jack umplu un lighean cu apă şi porunci unuia din flăcăi să şterpelească de undeva o bucată de carne crudă.

Jack se învîrti în jurul meu plin de mîndrie şi-mi meremetisi faţa cum putu mai bine, treabă la care se pricepea, deoarece avusese cam des prilejul să şi-o repare pe-a lui.

În timp ce-şi vedea de treabă cu mine, băieţii care sporovăiau pe verandă, căci Jack îi dăduse afară din odaie, amuţiră dintr-o dată. Se auziră paşi uşori şi apoi un glas de femeie întrebă în şoaptă:

— E rănit? Spuneţi-mi, vă rog. Trebuie să ştiu... Aş putea să-i dau un ajutor.

Trebuie să mărturisesc că am simţit o zvîcnitură în inimă. Jack a ieşit numaidecît şi l-am auzit şuşotind de cealaltă parte a uşii. Cînd s-a întors, părea furios. L-am întrebat:

— Ce s-a întîmplat, Jack?

— Nimic, îmi răspunse el. Dracu s-o ia de bucătăreasă! A auzit vorbind pe proştii aceia că ţiganului i-a căzut cuţitul din teacă şi le-a umplut capul fetelor cu tot felul de aiureli. Şi s-a stîrnit o tevatură cum nu se mai află. Dar acuma s-au liniştit toate. Las' pe Jimmy Nowlet, că le spune el la braşoave cu ghiotura.

În clipa aceea s-a auzit un foşnet; cineva de afară a întins prin uşa crăpată o farfurie cu oţet şi nişte hîrtie de ambalaj.

Nu ştiu care din băieţi a adus de la cîrciumă

bere şi whisky şi am petrecut destul de bine strînşi cu toţii în odaie. Jack voia să rămînă peste noapte cu mine, dar i-am adus aminte că-l aşteaptă nevestica la Solong. Atunci el îmi spuse că va veni dis-de-dimineaţă şi plecă acasă.

După plecarea lui Jack, a început reacţia, o reacţie grozav de proastă. De mîndrit, nu mă mîndream cîtuşi de puţin. Toată povestea asta, de la început pînă la sfîrşit, mi se părea o sălbăticie. De fapt ţiganul era un flăcău aşezat şi băieţii n-au avut nici un drept să-şi bată joc de dînsul. Poate că trăise şi el o viaţă grea şi mai ducea încă în spate o mulţime de griji de care noi habar n-aveam. Părea că vieţuieşte singur. Trecusem şi eu prin multe şi învăţasem măcar atît, să nu osîndesc oamenii. Se prea poate că, după felul meu, greşeam să mă tot frămînt gîndindu-mă ce „simte" un altul, cînd acesta nu simţea poate nimic, dar cine ştie dacă în adevăr greşeam? În cazuri de acestea, e mai bine să nu huleşti nici în gînd pe oameni.

Cum era, cum nu era, mi se păru că iarăşi făcusem o boroboaţă, şi că mă purtasem ca un laş. Am băut ce mai rămăsese din bere şi m-am culcat.

Cum s-a crăpat de ziuă, m-a trezit un tropot de copite pe nisipul din faţa casei. Venea Jack, cotise pe după şură şi se apropia de uşa mea. Aproape în acelaşi timp răsună pe neaşteptate

un țipăt de femeie. Mi-am tras pantalonii, mi-am vîrît picioarele în papucii cu talpă de cauciuc și am ieșit fuga din odaie. Femeia care strigase era Mary. Gata îmbrăcată ședea pe treapta de piatră tocită a bucătăriei acoperindu-și fața cu mîinile. Jack, care descălecase, sta aplecat cu o mînă pe umărul ei. Mary repeta mereu: „Te-am luat drept... te-am luat drept..." N-am putut auzi drept cine-l luase. La picioarele ei zăcea în iarbă o pușcă veche, din acelea care se încarcă pe țeavă. De obicei pușca atîrna încărcată în bucătărie ca să se poată trage într-un uliu, bătrîn și șiret, care se nărăvise la furat puii, din care pricină fusese poreclit „tîlharul". Mary își lăsă mîinile în jos. Fața îi era albă ca hîrtia. Cînd mă văzu, i se holbară ochii de groază.

— Vai! Cum m-ai speriat, mister Burns, rosti ea gîfîind. Apoi încercă să rîdă, se ridică și obrajii i se mai îmbujorară puțin. Tare proastă mai sînt, urmă ea repede. Mi s-a părut că tîlharul de uliu venise iar după găini și mi-am zis c-ar fi strașnic să-l dobor cu un glonte. M-am sculat și m-am îmbrăcat încetișor ca să n-o trezesc pe Sara. Cînd te-ai ivit pe după colț, m-am speriat. Nu știu ce-ai să crezi despre mine, mister Burns.

— Nici să nu-ți pese, îi răspunse Jack. Dumneata ai face bine să te duci la culcare, pentru că altfel n-ai să poți dansa diseară la serată. Lasă pușca, o atîrn eu.

Apoi Jack o însoți pînă la ușa odăii ei, de pe veranda pardosită cu cărămizi, unde dormea cu altă fată.

— Ciudată treabă, zisei eu.

— Da, încuviință și Jack. Ei, ce-ți mai face obrazul?

Jack părea mult mai serios ca de obicei.

Toată dimineața am muncit fără să ne lăsăm o clipă de răgaz. Am curățat șura cea mare, unde se tundeau oile, am aranjat-o pentru dans, am agățat cercuri de lemn pentru lumînări, am meșterit niște bănci... Căutam să nu mă nimeresc sub ochii fetelor. Pe de-o parte arătam groaznic la față, iar pe de alta n-am avut niciodată un profil despre care să poți spune că-i clasic. Mă simțeam așa, de parcă m-ar fi înțepat un roi întreg de albine.

— Ce să mai vorbim, Joe? Ești o frumusețe, pe cinstea mea! O, minune, nu alta! rîdea de mine Jimmy Nowlet, care urma să cînte seara din acordeon. Uite, abia de-acum înainte ai să le sucești tu capul fetelor. Ei, mare nenorocire cu fața ta nu-i; pînă în trei săptămîni, cel mult, ți se dezumflă. Mie mi s-a întîmplat odată, într-o încăierare, să-mi strîmbe falca de jos, dar tot în încăierarea aceea mi-au îndreptat nasul. Cînd eram mic mi-l sucise cineva într-o parte, iar atunci mi l-a făcut iarăși frumos.

Cînd am isprăvit cu pregătirea șurii, Jack m-a luat la o parte și mi-a spus:

— Ascultă, Joe, dacă nu vii la serată şi, drept să-ţi spun, nu-mi prea vine să cred că ai s-o înfrumuseţezi cu prezenţa ta, am să-ţi spun ce ai de făcut. Ia-o binişor pe Mary şi du-te de te plimbă cu dînsa. Şi vezi de fii bărbat. Aici am isprăvit treaba, iar alt prilej ca ăsta nu mai întîlneşti.

— Dar cum s-o iau? l-am întrebat eu.

— Nu te îngriji de asta. Tu plimbă-te pe lîngă tufişul acela de izmă de lîngă poarta care dă înspre rîu. Vezi de fii acolo, să zicem, cam pe la zece şi jumătate.

— Ce rost are?

— Nu-ţi bate capul cu asta. Fă aşa cum îţi spun eu şi nu te mai gîndi la nimic altceva, îmi răspunse Jack şi plecă acasă să se schimbe şi să-şi aducă nevasta.

Seara, cînd începu dansul, m-am uitat pe furiş de vreo două ori în şură. Prima dată am văzut-o pe Mary dansînd cu Jack. Era foarte serioasă. Cînd m-am uitat a doua oară, dansa cu blestematul şi fluşturaticul acela de jacker şi părea emoţionată şi mulţumită totodată. Am băgat de seamă că fetele care şedeau de-a lungul peretelui opus, şuşoteau şi se uitau încruntate la Mary, pe cînd ea se învîrtea cu jackerul. Abia atunci am înţeles că nu de la bietul ţigan trebuia să fi luat eu lecţii de box, ci de la jacker.

Am mers aproape patru mile pe mal, în josul rîului. Ori de cîte ori se arăta pe drum un

călăreţ, mă ascundeam în junglă. Îmi aduceam aminte de bietul ţigan, căutam să ghicesc unde putea fi el acum şi mă gîndeam că, dacă era vorba de fericire, n-aveam ce pizmui unul altuia. Poate că rătăcea şi el prin junglă şi se simţea la fel ca mine. Tare aş fi vrut să-i pot strînge mîna.

Nu ştiu însă nici eu de ce, dar cam în jurul orei zece şi jumătate, m-am întors înapoi; stam sprijinit de balustrada împrejmuirii dinspre rîu, nu departe de tufişul de izmă, şi mă uitam la şirurile de sălcii luminate de lună. Să-mi fi spus Jack şi mai multe decît mi-a spus, că eu tot nu aşteptam nimic.

Nu-mi prea surîdea nici gîndul să mă spînzur. Odată, noi băieţii am dat de un om care se spînzurase în mărăciniş. De locul acela ar fi fost mai bine ca femeile să nu se apropie. Altădată am ajutat pe cineva să scoată din rîul Cudgegong, în timpul revărsării, doi înecaţi despre care n-ai fi putut spune că erau doi feţi-frumoşi — adormiţi. Îmi părea rău că omul nu se poate întinde într-o poză graţioasă pe ţărmul rîului năpădit de iarbă şi luminat de lună, şi să moară numai gîndindu-se la moarte, iar ochii să-i rămînă închişi şi gura de asemenea închisă. În clipa aceea îmi veni însă în minte mutra pe care o aveam; tot n-avea să iasă din mine un cadavru frumos.

Nu apucasem bine să alunec într-o tristeţe

plăcută, cînd auzii paşi în spatele meu şi simţii că-mi tresare inima. M-am întors zvîcnind.

— Ah! Dumneata erai, mister Wilson, răsună sfios un glas.

— Da, răspunsei eu. Dumneata eşti, Mary?

Îmi spuse şi ea „da". Era întîiaşi dată cînd îi spuneam Mary, lucru pe care ea păru să nu-l bage în seamă.

— Te-am speriat? am întrebat-o eu.

— Nu... da... puţin, murmură ea. Nu ştiam că-i cineva aici...

Şi se opri încurcată.

— De ce nu dansezi? am întrebat-o.

— Sînt obosită, mi-a răspuns ea. E aşa de cald în şură... M-am gîndit că-i mai bine să ies să mă răcoresc şi să mă odihnesc puţin.

— Da, i-am spus. În şură trebuie să fie foarte cald.

Mary sta şi se uita în depărtare, dincolo de sălcii. Apoi vorbi iar:

— Mi se pare, mister Wilson, că te plictiseşti rău aici la noi. Pesemne că te simţi prea singur. Mister Burns mi-a spus...

Aici oftă încet şi tăcu, parcă era cît pe ce să spună ceva ce nu trebuia.

— Frumos mai luminează luna sălciile, rosti ea după un răstimp.

— Da, am încuviinţat iarăşi. N-ai vrea să ne plimbăm pe malul rîului?

— Ah, îţi mulţumesc, mister Wilson! Cu cea mai mare plăcere.

Deşi atunci nici nu băgasem de seamă, acum îmi aduc bine aminte cît erau de frumoase împrejurimile acelea. În spatele casei se înlănţuiau în semicerc un şir de coline înalte, albastre, rîul susura lîngă malul abrupt, în faţă se profila o măgură rotundă cu coamele negre ale munţilor acoperiţi de pini, iar departe, în zare, dincolo de crestele munţilor, se ridica un pisc albăstrui.

Obrazul drept, care suferise mai mult, mi-era legat cu o batistă. Mă sileam pe cît puteam să mă întorc spre Mary cu latura mai sănătoasă a feţei. Am mers de-a lungul rîului multă vreme, în tăcere. Un gînd stăruitor mă chinuia. În sfîrşit, ne-am apropiat de un trunchi alb şi neted trîntit într-un loc singuratic, departe de casă.

— N-ai vrea, Mary, să stăm puţin jos?

— Cum vrei dumneata, mister Wilson, îmi răspunse ea.

Ne-am aşezat pe trunchi, la o depărtare numai de un cot unul de altul.

— Nespus de frumoasă noapte! zise ea.

— Da, i-am răspuns.

Apoi Mary adăugă:

— Cred că ştii, mister Wilson, că plec peste o lună?

Am simţit o sfîrşeală, de parcă mi-ar fi smuls cineva măruntaiele.

— Nu, i-am răspuns. Nu ştiam.

— Credeam că ştii, zise Mary. Mă duc la

oraş, am să încerc să intru la un spital, să învăţ să ies infirmieră. Dacă nu izbutesc, am de gînd să mă fac ajutoare de învăţătoare la o şcoală primară.
Am tăcut multă vreme.
— Îţi pare bine că pleci la oraş, nu-i aşa, miss Brand ? am întrebat-o.
— Nu... nu ştiu, răspunse ea. Toată lumea de-aici s-a purtat atît de drăguţ cu mine.
Mary se uita drept înainte. Mi se păru că ochii încep să-i lucească. Am cuprins-o de după umeri ; ea însă nu păru să-şi dea seama de asta. Ca să spun drept, mi se pare că nu mi-am dat seama nici eu.
— Atunci crezi că are să-ţi pară rău că pleci ? am stăruit.
— Da, mister Wilson. Cred că la început are să-mi fie tare dor. Oricum, aici a fost pentru mine întrucîtva casa părintească.
I-am strîns uşor umărul, ca să nu se mai poată preface că n-ar şti unde mi-e mîna. Dînsa însă părea că tot nu-şi dădea seama de nimic.
— Va să zică aşa... am îngăimat. Şi noi, de săptămîna viitoare o să fim nevoiţi, cred, să plecăm iar în căutare de lucru.
— Dar de ce, mister Wilson ? întrebă ea. Glasul îi suna dulce şi blînd.
I-am cuprins mijlocul. Inima îmi bătea acum să se spargă.
După un răstimp Mary îmi zise :

— Mister Wilson, ar fi timpul să ne întoarcem.
— Dar de ce ? Nu-i nici un zor, i-am răspuns eu.
M-am tras mai aproape de ea, am îmbrăţişat-o mai tare şi am strîns-o la piept. Ea şedea dreaptă, se uita cu ochii înainte, însă răsufla mai repede.
— Mary ! i-am zis eu.
— Ce-i ?
— Spune-mi Joe.
— N-aş... n-aş vrea... îngînă ea. Mi se pare că nu-i cuviincios...
Atunci am întors-o cu faţa spre mine şi am sărutat-o.
Ea s-a lipit de mine şi a izbucnit în plîns.
— Ce-i cu tine, Mary ? am întrebat-o.
S-a lipit şi mai tare de mine şi plîngea.
— Ce-i cu tine, Mary ? am întrebat-o iar. Nu ţi-e bine ? Eşti neferită ?
— Nu, Joe. Sînt foarte fericită.
Apoi adăugă :
— Ah, săracul de tine ! Ce-ai păţit la faţă ? Cu ce-aş putea să te ajut ?
— Nu-i nimic. Totu-i în regulă. Nici nu mă mai doare măcar.
Ea însă tot părea să nu-şi fi venit în fire.
— Ce ai, Mary ? am întrebat-o eu. Eşti obosită ? N-ai dormit azi noapte ?
Şi, dintr-o dată, s-a făcut lumină în creierul meu.

— Mary! am strigat. De ce stăteai în zori cu pușca la picioare?

Căutam s-o îmbun, s-o liniștesc. Abia ținîndu-se să nu plîngă, Mary mi-a povestit tot:

— Nu puteam dormi... Mi-era frică. Am avut un vis groaznic. Se făcea că țiganul se întorsese, intrase în odaia ta și te înjunghiase cu cuțitul. M-am sculat, m-am îmbrăcat, iar în zori, auzind tropot de cal la poartă, am luat pușca din perete și... Cînd colo s-a ivit de după colț mister Burns, dar tot m-am speriat. Știi? Mister Burns cam seamănă cu țiganul.

Atunci am cuprins-o strîns cu amîndouă mîinile.

Tare mai eram fericit în noaptea aceea, întorcîndu-mă acasă cu Mary. Așa era de mititică, încît mergînd alături, n-o puteam cuprinde de talie, ci de umeri. Dar asta nu era cîtuși de puțin mai rău. Țin minte că am întrebat-o cine îmi deretică în odaie și cine îmi spală lucrurile, însă ea n-a voit în ruptul capului să recunoască.

Nu mai dorea să se întoarcă la dans; îmi spuse că se duce la ea în odaie, să se odihnească. Lîngă veranda veche nu era nimeni. Mary urcă treptele și se opri, capul ei se găsea acum chiar la nivelul capului meu.

— Mary, i-am șoptit. Nu mă îmbrățișezi? Sărută-mă!

Mary mă cuprinse de după gît, însă nu mă sărută. Își ascunse fața la pieptul meu.

— Sărută-mă, Mary, am rugat-o.

— N-nu vreau, șopti ea.

— De ce nu vrei, Mary?

În clipa aceea nu mi-am putut da seama dacă rîde sau plînge, sau și rîde și plînge în același timp. Nici pînă în ziua de azi nu știu asta.

— De ce nu vrei să mă săruți, Mary? Poate că nu mă iubești?

— Pentru că — îngăimă ea — pentru că eu... cred că nu se cuvine ca o fată să sărute un bărbat dacă... nu se mărită cu el.

În sfîrșit am înțeles. Uitasem cu desăvîrșire s-o cer de nevastă.

— Mary — i-am zis eu — ai vrea să te măriți cu un băiat ca mine?

Și după asta, toate au mers cum nu se poate mai bine.

Dis-de-dimineață Mary a dereticat la mine în odaie și mi-a pus lucrurile în rînduială. Celelalte fete o pîndeau și se minunau. Ea însă nu le băga cîtuși de puțin în seamă.

Îi făgăduisem să vorbesc cu moș Blake și am vorbit chiar în seara aceea. Bătrînul ședea pe un trunchi lîngă gard și tăifăsuia cu un vechi locuitor din junglă. După ce s-a ridicat acesta și a plecat, m-am așezat eu pe trunchi.

— Ei, ce mai faci, Joe? Văd că ți-a pocit careva mutra tocmai în ajunul seratei. Apoi adaugă: Ce-i Joe? Ai vrea să-ți mai dau ceva

de lucru? Pentru asta ar trebui să vorbești cu mistress Blake sau cu Bob (așa îl chema pe fecioru-său mai mare). Știi bine că aici la fermă ei poruncesc acum.

Amărăciunea lui din suflet își mai făcea cîteodată drum.

— Nu, boss, nu de asta-i vorba.

— Ei, atunci ce-ți trebuie, Joe?

— Ce-mi trebuie? Fiindcă veni vorba, mi-ar trebui pe mica Mary.

Bătrînul pufăi o bună bucată de vreme din pipa lui, apoi mi se păru că-l aud mormăind.

— Ați spus ceva, boss?

— Nimic, Joe, mi-a răspuns el. Ți-aș putea înșira multe, dar n-are nici un rost. Îmi aduc aminte că și tată-meu mi-a vorbit mult înainte de a mă însura.

Am așteptat îndelung să mai spună ceva.

— Ei, boss, cum rămîne atunci cu Mary? l-am întrebat într-un tîrziu.

— Aha! Bine... Se vede că așa trebuie să se întîmple, Joe, zise el. Te rog... Te rog să mă ierți. Dar m-a dus gîndul la zilele acelea de demult, cînd eram îndrăgostit de mistress Blake.

DE CE NU L-A UDAT PLOAIA PE DAVE RIDGEN

A mai stat pe aici și unul Dave Ridgen, povestea călătorul. Lui Dave Ridgen i se întîmpla să moară mai des decît oricăruia dintre cunoscuții mei care-și duceau traiul acolo, în mărăciniș. Dave murea, cum să spun, destul de des, dar de fiecare dată nu trecea mult, că se și ivea iarăși. S-ar fi părut că-i place treaba asta, să moară mereu, numai o singură dată nu i-a prea plăcut, atunci cînd frate-său a pus mîna pe bănișorii lui și i-a băut, ca să se mîngîie, sau, cum zicea el, „ca să-și înece aleanul pentru sfîrșitul prematur al bietului Dave".

Intr-o bună zi, Dave a plecat cu cireada la Queensland, a lipsit trei ani și, ca de obicei, a fost ținut drept mort. De data asta însă era cît pe ce să se înece în Bogan[1] pe cînd căuta

[1] Bogan-River, afluent al fluviului Darling (New-South-Wales).

să treacă înot, călare, rîul umflat de ploi și revărsat: pînă să apuce Dave să se întoarcă, iubita lui s-a și grăbit să se mărite, a luat pe unul care s-a nimerit a fi chiar mai rău decît Dave.

Într-o zi, m-am dus să caut niște materiale de construcție, cînd, din senin, s-a dezlănțuit o furtună groaznică, așa cum bîntuie numai prin coclaurile astea, și, colac peste pupăză, a început să bată și grindina, da' ce grindină! cît glontele de pușcă. Noroc că am dat în cale de un trunchi de copac, și m-am pus la adăpost îndărătul lui, stînd pe vine, altfel grindina m-ar fi ciuruit ca pe... ei, să zicem, ca pe-un bushranger[1] încolțit de poliție. Totuși ploaia m-a udat pînă la piele. N-a trecut însă mult și furtuna s-a potolit, apa s-a scurs repede în rîpe, s-a ivit și soarele, iar mărăcinișul a prins a fumega și a duhni ca niște pantaloni de moleschin noi. Mi-am văzut de drum și nu mult după aceea am zărit în depărtare un lungan de flăcău slab, sfrijit, care tocmai încăleca un cal aidoma lui, tot lung și sfrijit. Călărețul ieși îndată din mărăciniș la capătul drumului. Cum i-am văzut mutra, l-am și recunoscut: Dave!

Calul pe care încălecase Dave se brodise a fi un pursînge înalt și deșălat, cu trupul și picioarele subțiratice, ca ale unui cîine de vînat canguri, și nu știu de ce se tot rotea și

[1] Bandit din jungla australiană.

se trăgea într-o parte, pieziș, de parcă s-ar fi temut să nu bagi cuțitul în el.

— Noroc, Dave! am strigat eu vesel, cînd Dave, dînd pinteni calului, s-a apropiat de mine. Cum o mai duci?

— Noroc, Jim! mi-a răspuns. Dar tu cum o duci?

— Bine! am zis. Dar ia spune, cum îți merg treburile?

N-am mai apucat să primesc răspuns, că deodată calul lui Dave s-a aruncat în lături, a luat-o în galop spre dreapta și s-a mistuit în mărăciniș. Eh! mi-am zis, trebuie să am răbdare și să-l aștept; Dave o să se ivească cu siguranță din nou. Și, într-adevăr, peste vreo zece minute, Dave ieși călare din mărăciniș, dar din partea stîngă.

— Hei, frățioare! În ce mă privește toate-s în regulă, îmi strigă el, dînd pinteni calului, care tot pieziș mergea. Tu cum o duci?

— Bine, i-am răspuns. Ce-ți mai fac babacii?

— N-am fost încă pe-acasă, îmi spuse el întinzîndu-mi mîna.

Dar nici n-am apucat să i-o prind, că blestematul de cal s-a azvîrlit către capătul din jos al drumului și iar a luat-o la galop, înfundîndu-se în mărăciniș.

Preț de vreo douăzeci de minute l-am tot auzit pe Dave înjurînd de mama focului printre tufe, apoi deodată l-am zărit venind, dar

din celălalt capăt al drumului. Împungea calul cu pintenii și blestema crunt.

— Unde ai fost, măi, atîta vreme ? l-am întrebat cînd calul, care se încovoia ca un boemerang, s-a apropiat iarăși de mine.

— Pe lîngă golf [1] — mi-a răspuns Dave. Dar tu ce cauți pe aici ?

— M-a prins furtuna, i-am spus.

— Afurisită furtună ! a întărit el.

— Te-a prins cumva și pe tine ?

— Da.

— Dar tu cel puțin ai așteptat sub un acoperiș pînă a stat ploaia ?

— Da de unde !

— Dave, păi nu ești ud de loc, ești uscat ca un ciolan, măi !

Dave rînji la mine, apoi răcni :

— ...hii — hiii !

Îi striga calului, care s-a încovoiat ca un boemerang și s-a azvîrlit spre mărăciniș. L-am așteptat cît l-am așteptat, însă Dave nu s-a mai întors. Pesemne că pînă să-și poată opri calul, ajunsese hăt departe și și-a zis că nu mai face să se întoarcă. Văzînd așa, mi-am căutat și eu de drum.

După cîtva timp am căzut pe gînduri. Cum de nu se udase Dave ? Era uscat, precum i-am spus, ca un ciolan, iar după știința mea n-avusese cum să ajungă degrabă la un adăpost,

[1] E vorba de golful Carpentaria din nordul statului Queensland, cel mai mare golf al Australiei.

fiindcă de jur împrejur nu se afla nici o șură mai aproape de douăsprezece mile. Și nu numai că nu-l muiase ploaia, dar vestonul îi era boțit și colbăit de parcă s-ar fi tîrît îmbrăcat printr-o scorbură. În clipa aceea mi-am adus aminte că Dave îmi păruse mai supt la față, mai palid ca de obicei, iar mîinile, care ca totdeauna îi ieșeau din mînecile prea scurte, erau și ele mai slăbănoage. Pe față i se vedeau dîre subțiri de sînge închegat, dar mi-am zis că s-ar fi putut zgîria și de-o creangă. Vestonul de purtare al lui Dave era cu trei-patru numere mai mic decît măsura lui, așa că mînecile abia îi treceau de coate, iar în spate mai că nu-i ajungea pînă la șale. Apoi și părul lui Dave mi se păruse altfel : închis și lins, nu roșcat și zbîrlit, cum îl știam.

După aceea mi-am adus aminte că și glasul îi suna altfel. A doua zi, am căutat să aflu ce i s-a întîmplat lui Dave, dar nimeni nu auzise că ar fi venit, așa că băieții au rîs și au hotărît : ori că fusesem beat, ori că mi se arătase fantoma lui Dave, una din două.

Eu mă zăpăcisem rău, nu șagă. Nu-mi părea lucru curat și pace ! Nu puteam înțelege în ruptul capului de ce Dave nu era ud, deși calul, șaua și cerga șiroiau de apă. Le-am povestit băieților cum stătuse cu mine de vorbă, ce-mi spusese, cum își suduise calul. Ei o țineau însă morțiș că dacă văzusem ceva, apoi a fost fantoma lui Dave, atîta tot. Cînd

le-am împărtăşit barem că Dave nu se adăpostise nicăieri în timp ce plouase cu găleata şi era totuşi uscat ca un os, au izbucnit în hohote de rîs şi mi-au spus că pesemne acolo unde stătea Dave era loc uscat. Am încercat atunci să le schimb părerea, şi atîta am tot vorbit, pînă ce băieţii au început să-şi fluture degetele peste frunte şi să clipească din ochi unul către altul. Văzînd aşa, m-am lăsat păgubaş. Ce să-mi mai bat gura cu ei? De gîndit însă, n-am încetat să mă gîndesc, pentru că de cînd mă ştiu am urît misterele. Pînă şi tatăl lui Dave susţinea că fiu-su cu siguranţă că nu se mai află printre cei vii, pentru că altminteri fantoma lui n-ar rătăci pe pămînt, şi a spus ritos că l-o fi cunoscînd lumea pe Dave, dar tot el îl cunoştea mai bine. După aceea s-au mai ivit doi-trei flăcăi care îl văzuseră şi ei pe Dave, cam în acelaşi timp cu mine. Băieţii au hotărît atunci că nu mai încape nici o îndoială: Dave murise cu adevărat.

Într-o bună zi însă, pe cînd toată ceata noastră juca rişca lîngă baracă, unul din flăcăi prinse să zbiere:

— Să mă ia toţi dracii! iată cine vine: Dave Ridgen!

Ridicai capul şi-l văzui pe Dave în carne şi oase, călare pe calul cel lung şi jigărit, ieşind pieziş dintr-un nor de praf. Intră în curtea barăcii, legă calul de un stîlp, lăsă în jos bariera porţii şi se îndreptă spre noi, în timp ce faţa i se lărgea într-un zîmbet de jumătate de acru[1]. Dave avea picioare lungi, subţiri, strîmbe, şi mergea de parcă ar fi alunecat pe patine cu roate.

— Noroc, Dave! i-am spus. Cum o mai duci?

— Noroc, Jim! mi-a zis el. Măi, să fie al dracului. Cum o mai duci?

— Bine! i-am răspuns, strîngîndu-i mîna. Dar tu ce mai faci?

— Oho, minunat? Dar tu?

După ce am vorbit tot aşa o bucată de vreme, iar ceilalţi băieţi l-au întrebat şi ei cum o mai duce, Dave ne-a spus:

— Bine, bine, acuma haideţi să bem ceva.

Ne-am luat cu toţii după el, am cotit după colţ şi ne-am năpustit în cîrciumă. Acolo am vorbit de toate, printre altele le-a spus băieţilor că mai trecuse o dată prin partea locului, dar plecase fără să fi văzut pe altcineva afară de mine; se grăbise fiindcă auzise din întîmplare că o cireadă de vite fusese mînată la o staţie de cale ferată la vreo două sute de mile de unde eram, şi pornise repede într-acolo. Ceva mai tîrziu l-am luat deoparte şi i-am spus:

— Ascultă, Dave, îţi mai aduci aminte că în ziua aceea cînd ne-am întîlnit fusese mai înainte o furtună mare?

[1] Măsură de suprafaţă egală cu 0,4043 ha.

Dave se scărpină la ceafă.

— Da! mi-a răspuns el. Mi-aduc aminte.

— Sub ce te-ai adăpostit tu atunci de ploaie? Sub vreun acoperiş?

— Nu.

— Ei, drăcie! Cum se face dar, că nu erai ud de loc?

Dave zîmbi şiret şi-mi mărturisi:

— Cînd am văzut că vine furtuna, m-am dezbrăcat, mi-am ascuns hainele într-o scorbură şi le-am lăsat acolo pînă ce a trecut ploaia.

— Iacă, aşa stau lucrurile, întări el, în timp ce băieţii rîdeau de se prăpădeau, iar eu tot nu mă puteam dumiri. Hainele mi-au rămas uscate, în schimb am făcut un duş straşnic, un duş care m-a înviorat.

Ajuns aici, se scărpină iar la ceafă cu degetul cel mic, rămase cu gura căscată şi căzu pe gînduri. Apoi, cu mutra unui om căruia nu-i dă pace un gînd, îşi frecă creştetul capului, apoi un umăr şi adăugă:

— Numai că nu m-am aşteptat să bată grindina. Lua-o-ar dracu de grindină!

RAFUIALA NOASTRĂ CU DAVE RIDGEN

(După cele auzite de la James Nowlet, bouar)

S-ar putea alcătui din istorioara asta o adevărată poveste. M-am gîndit adesea să o fac eu însumi, dar mi-au lipsit întotdeauna cuvintele. Ştiam o sumedenie de păţanii din viaţa din junglă, unele ciudate, altele hazlii, şi de multe ori mi-a părut rău că n-am darul scrisului. Aş fi putut povesti întîmplări mult mai interesante decît aiurelile care se tipăresc cîteodată în cărţi, însă nu m-am priceput, fiindcă n-am învăţat niciodată nimic. Poate c-ai să izbuteşti tu să scoţi o povestire din cele ce-ţi înşir acum:

Pe vremea cînd drumul de fier nu ajunsese încă pînă la Dubbo [1], bouarii făceau uneori popas la vreo şase-şapte mile dincolo de

[1] Localitate din New-South-Wales, cam la trei sute cincizeci km. N-V de Sydney.

Mudgee[1], într-un sat care se numea Lutăria-veche-de-olane. Aproape toţi bouarii rămîneau peste noapte acolo. Apa rîului era totdeauna bună de băut şi, cîteodată, mînam boii să pască pe dealuri sau prin văgăuni şi rămîneam pe loc mai multe zile. Ne spălam rufele, ne cîrpeam, ciopleam un jug nou sau reparam vreo căruţă.

Se afla pe acolo o fermă; era a unei femei. O chema mistress Hardwick, nume care i se potrivea de minune.[2] Pe Jimmy Hardwick, bărbatu-său, l-a trîntit un cal tocmai într-o zi cînd se întîmplase să nu fie beat; Jimmy s-a lovit de-un trunchi, s-a rănit de moarte, iar dînsa a rămas văduvă. Femeia avea un petic de pămînt destul de frumos şi o livadă bunicică, ba mai avea şi o vie, şi vite, şi, după cîte spunea lumea, chiar bani la bancă, o sumă destul de rotunjoară. Limbă rea ca dînsa nu se afla însă în tot ţinutul, flecărea pe socoteala oricui tot ce-i trecea prin cap. Nu era bătrînă — doar tare grosolană — şi nici din cale afară de hîdă, aşa că se mai întîmpla să-i dea tîrcoale vreunul din băieţi. Dave Ridgen îşi lega însă calul de gardul ei mai des decît oricare altul. Dave Ridgen ăsta se născuse în Australia, era băştinaş al junglei, păstor, căutător de aur şi pe vremea aceea, om cu inima blajină. Abia mai tîrziu i s-a împietrit.

Mistress Hardwick nu-i putea suferi pe bouari. Să nu-i vadă în ochi, deşi nu ştiu de ce. Nu ne-am atins doar niciodată de găinile ei, iar în ce priveşte sudălmile, nimeni dintre noi nu înjura mai dihai decît dînsa. Cînd se măritase, Jimmy Hardwick era şi el bouar, dar tot l-a luat, se vede că aşa a fost să fie, să ia un bouar. De afurisită ce era, nu ne lăsa nici măcar să ne punem căzănelul la foc în bucătăria ei, deşi nici o altă femeie din junglă nu s-ar fi codit să ne facă binele ăsta. Iar dacă vreunul din boii noştri îşi băga botul pe sub o bîrnă a împrejmuirii fermei, ca să rupă un smoc de iarbă, slobozea cîinii. Într-o zi, una din potăi a mîncat nu ştiu ce şi s-a îmbolnăvit, iar cloanţa de mistress Hardwick a dat vina pe noi că am vrut să-i otrăvim cîinii. Altă dată, într-o noapte, pe cînd eram duşi cu toţii la un chef la Mudgee, a mînat în ocol cîţiva boi de-ai noştri care intraseră în cîmpul ei de lucernă şi ne-a stors o groază de bani, drept ispaşă pentru paguba pe care pretindea că o suferise. Mai degrabă cred că lăsase dinadins deschisă bariera cîmpului de lucernă. După asta a voit să asmută asupra noastră poliţia, ne-a pîrît că ne-am îndeletnici pe ascuns cu negoţul de băuturi spirtoase. (De-ar fi ţinut ea o asemenea prăvălie, n-ar fi putut să creadă

---

[1] Localitate din New-South-Wales, cam la două sute cincizeci km. N-V de Sydney, cap de cale ferată.

[2] *Hard* — dur, grosolan; *wick* — fitil, opaiţ în englezeşte).

așa ceva despre noi.) Nici un bouar n-o putea suferi și nici ea nu-i putea suferi pe bouari.

In anul acela sezonul ploilor se nimerise lung și avan, încît noi, cei vreo șase bouari, ne-am stabilit acolo lagărul pentru două săptămîni. Drumurile erau desfundate, nu puteai umbla nici cu căruța. Intr-o zi am pus la cale o serată cu dans la cîrciuma lui Peter Enderson, dincolo de culmea muntelui, și cu toate că turna cu găleata, au venit o droaie de fete și flăcăi din tot ținutul. Cineva, ca să rîdă de Dave Ridgen, i-a spus că mătușa Hardwick are de gînd să vină și ea la serată. Bineînțeles că s-a înființat și Dave, cu toate că-l durea groaznic o măsea ; izmenitul își cam dădea ifose, se purta cu nasul pe sus față de noi, bouarii.

O dată cu noaptea s-a lăsat frigul ; văzînd cum ne înghețau și obrajii și mîinile, am încins un foc zdravăn cu scoarță de copac și cu butuci în vatra bucătăriei mari, unde am și început să dansăm. Vatra, care ocupa un colț întreg al bucătăriei, era uriașă, o vatră de modă veche, lipită cu lut, iar afară avea un cogeamite coș de tablă, înalt de vreo douăzeci și cinci de picioare.

Dave Ridgen s-a mîniat tare pe noi pentru că-i jucasem renghiul ; pe lîngă asta, angajasem la dans toate fetele și nu mai rămăsese nici una pentru dînsul. Cît timp nu se scobea în măsea cu o sîrmă încinsă pînă la roșu, cîte

unul din noi îl zădăra mereu pe seama mătușii Hardwick. Pînă la urmă Dave a turbat de tot și s-a cărăbănit. Inainte de a pleca însă, a înșfăcat un sac gol ud, din aceia de făină de trei busheli [1], s-a urcat tiptil pe acoperiș și a acoperit bine, cu sacul ud, gura coșului.

Un ceas întreg am căutat să ghicim ce s-a întîmplat cu afurisitul de coș. Am bătut în partea de sus a vetrei, acolo unde începe coșul, niște fîșii de tablă și sub ele am îndesat cîrpe ca să nu se mai împrăștie fumul. Fetelor le curgeau lacrimile șiroaie. Am scos din vatră un lemn ud și am pus în loc unul uscat, dar degeaba, fumul tot năvălea în odaie. In cele din urmă a trebuit să stingem focul, dar așa, fetele ședeau și tremurau. După asta, ploaia a stat o bucată de vreme și cerul s-a mai luminat. Cineva a ieșit în curte și cum a ridicat capul a început să strige :

— Ia uitați-vă ! Blestematul de coș parcă-i astupat cu ceva !

Unul din flăcăi s-a urcat îndată pe acoperiș, de unde a coborît cu sacul. Serata era însă stricată, fetelor le pierise cheful și au plecat toate cu băieții lor, pînă să nu înceapă iarăși ploaia ; spuneau că desigur unul din noi, bouarii, le-am făcut pocinogul, ca să avem apoi de ce rîde.

După asta, Dave a trecut de mai multe ori pe la sălașul nostru și ne-a tot întrebat dacă

[1] Banițe.

nu știm cumva un leac bun pentru un coș c-o meteahnă, îndrugînd și alte zdrăngăneli pe aceeași strună. Ticălosul de Dave izbutea totdeauna s-o tulească pînă nu apucam să-l tragem jos de pe cal. Într-o zi, trei dintre noi ne-am luat călări după el, dar de ajuns, nu l-am ajuns.

În sfîrșit, ne-am hotărît să așteptăm căci odată și-odată tot o să ne răfuim noi cu Dave Ridgen. Și iată prilejul care ni s-a ivit.

Cam la vreo jumătate de an de la serata la care am fost afumați, vreo patru sau cinci băieți din ceata noastră de atunci am făcut iarăși tabără la Lutăria-de-olane. Era o vară secetoasă. Arșița și uscăciunea ne chinuiau mult mai rău decît frigul și apăria din anul care trecuse. Dave tot se mai învîrtea pe la ferma lui mistress Hardwick și-i făcea tot felul de servicii. Într-o zi, pe un zăduf nemaipomenit, l-am văzut pe Dave trecînd pe lîngă tabăra noastră și îndreptîndu-se spre Mudgee. Știam că după ce va chefui toată noaptea în oraș, va veni a doua zi să caute consolare la mistress Hardwick. Peste vreo două ceasuri se ivi și diligența poștei, cu Tom Torrent pe capră. Tom ne dădu scrisori și gazete, cum și un sac cu provizii de băcănie.

Acest Tom era departe de a fi un flăcău cumsecade. Îmi aduc aminte că mergeam odată pe un drum pustiu și mînam din urmă o pereche de boi. Era o dimineață minunat de frumoasă,

sufletul mi-era voios și-am început să cînt și să spun niște versuri, pe care plănuiam să le recit la o serbare. (Nu aș fi cîntat pe drum, nici n-aș fi spus în gura mare versuri, dacă nu eram încredințat că nici țipenie de om nu se afla la multe mile de jur împrejur.) Mă înfierbîntasem, dădeam din mîini, mă băteam cu pumnii în piept cînd, deodată, de după o cotitură a drumului apăru diligența lui Tom și mă prinse în plin elan. Tom îți ațînti ochii asupra mea și rînji.

— Ia ascultă Jimmy, ce-i cu tine? Urli, joci, înjuri? Și de ce dai în boi? Cum văd eu, boii merg cum se cuvine.

Trebuie să-ți spun c-am înlemnit. Diligența gemea de pasageri, care zîmbeau în batjocură. Mai rău ca toate era că nu puteam ști de cîtă vreme mă urmărea Tom mergînd încetișor în urma mea, pe cînd eu îmi rupeam pieptul urlînd. Pentru un flăcău mai nepriceput în ale cîntului, nimic nu-i mai rău decît să-l prindă cineva cîntînd și spunînd versuri, atunci cînd el își închipuie că-i singur-singurel. Ei, și acum, să-mi urmez vorba.

După ce-mi dădu proviziile și scrisorile, Tom coborî de pe capră ca să-și mai dezmorțească picioarele și să lase caii să mai răsufle. În diligență se aflau mulți pasageri; păreau încruntați și îmbufnați, dar am crezut că poate din pricina arșiței și a colbului. Tom era și el parcă prea îngîndurat. Tăceau cu toții. Și deodată am simțit în aer un miros greu, o duhoare de par-

c-ar fi zăcut undeva, în apropiere, un stîrv. Tovarășii mei începură și ei să adulmece aerul. Dar fiindcă veni vorba, trebuie să spun că mi se pare tare caraghios că oamenii, atunci cînd pute undeva, în loc să-și astupe nasul, încep a adulmeca pe sus, și cu cît duhoarea e mai puternică, cu atîta adulmecă mai tare. Tom scuipă în praful din drum și mai stătu puțin pe gînduri. Apoi scoase din tureatca cizmei un pachet și-l puse pe stîlpul din colț al gardului.

— Uite, zise el, aicea-i un pește proaspăt sosit aseară din Sydney cu trenul și apoi cu diligența poștei Cobb și Compania. Trebuia să i-l dau lui White, cîrciumarul din Goulgong, dar nu mai pot să-l duc pînă acolo din pricina căldurii. Mi-ar părea rău să arunc bunătate de pește. Băieți, poate că-l mîncați voi? Am să-i spun lui White că s-a stricat și am fost nevoit să-l arunc. După asta, se urcă repede pe capră, dădu bice cailor și dispăru într-un nour de praf.

Am desfăcut pachetul. Peștele era pus într-o cutie mică de lemn, al cărei capac se închidea cu un cîrlig. Cînd am dat cîrligul la o parte, capacul a sărit singur în sus. Atunci am înțeles pe loc de unde venea duhoarea. Nu încăpea nici o îndoială. Parcă mai era nevoie să-și bage cineva nasul în cutie ca să afle ce anume miroase? Peștele fusese sărat, ce-i drept, dar se vedea că asta nu-i ajutase cîtuși de puțin. De altfel știi și tu cum se întîmplă în mărăciniș într-o zi cu arșiță, cînd nu bate vîntul. Deodată, ca o adiere din senin, îți ajunge la nas un miros, care apoi se împrăștie, ca să se întoarcă din nou, îngrețoșîndu-te de-a binelea. Poți sta aproape de tot de hoitul unui cal răposat de două săptămîni, și să nu simți vreun miros deosebit, pînă nu te depărtezi. Cu cît te-ndepărtezi însă, cu atît pute mai tare. Duhoarea devine tot mai pătrunzătoare pe raza unui cerc de o sută de yarzi în mijlocul căruia se află hoitul. Peștele acesta însă putea și în centrul cercului.

Mai tîrziu, Tom Torrent mi-a povestit că peștele se împuțise de îndată ce plecaseră din Mudgee. La început, Tom și pasagerii au crezut că undeva, în drum, era un hoit de cal; dar după o vreme au început să-și arunce unul altuia priviri bănuitoare și discuțiile s-au curmat. Lui Tom i se părea că toată lumea îi sfredelește spatele cu ochii și începu să nu se mai simtă în apele lui. Se tot gîndea încercînd să se dumirească de unde dracu mirosea așa urît. Cu fiecare sută de yarzi, duhoarea te trăsnea tot mai tare, de parcă drumul ar fi fost așternut numai cu hoituri de cai și fiecare cal următor zăcuse mai multă vreme decît cel întîlnit înaintea lui. Ce mai încolo-încoace, i se părea lui Tom că merge în fruntea unui convoi de înmormîntare. Pînă nu coborîse de pe capră ca să-și dezmorțească picioarele, ceea ce-l făcu să se pomenească deodată cu nasul

lîngă tureatca cizmei, nici o clipă nu i-ar fi trecut prin cap că de vină în toată istoria asta era numai peştele.

Am închis repede capacul cutiei, am dus-o cît mai departe de lagărul nostru şi am azvîrlit-o într-un tufiş. Dar dimineaţa, în timp ce mîncam, lui Billy Grimshaw îi veni o idee. După ce-a isprăvit de mîncat, a muiat în apă un sac de doc, şi-a aprins pipa şi a dispărut. N-a trecut mult şi s-a întors; ţinea în mînă cutia aceea cu peştele. După ce a băgat-o în sacul umed, a înfăşurat-o strîns şi a legat-o bine de tot cu sfoară. Cu Billy se afla şi nepotu-său, un băiat de vreo paisprezece ani, cum nu se poate mai vioi. Îl chema Tommy şi-l cunoaşteam cu toţii. Şi iată că Billy îi spune:

— Ascultă, Tommy, ai să iei peştele şi ai să i-l duci lui mistress Hardwick. Să-i spui că i-l trimite Dave Ridgen, împreună cu complimentele lui, şi că nădăjduieşte că dumneaei are să mănînce peştele cu plăcere. Mai spune-i că Dave i l-a adus de la Mudgee, dar că a trebuit să se întoarcă, deoarece pe drum i-a căzut dintr-un buzunar rupt o bancnotă de o liră sterlină, aşa că te-a rugat pe tine să-i duci darul.

Tommy luă peştele şi plecă la fermă. Cînd s-a întors, ne-a povestit că mistress Hardwick i-a zîmbit blînd ca un popă, dar el şi-a luat tălpăşiţa cît mai repede.

Ne-am dus să pîndim în jurul casei lui mistress Hardwick. Peste vreo jumătate de ceas

am văzut-o ieşind glonţ din bucătărie, în mînă cu cutia desfăcută. A dat o fugă pînă la un tufiş departe de casă unde a aruncat peştele cu cutie cu tot şi tot atît de repede a tulit-o înapoi, ţinîndu-se de nas.

Spre norocul nostru, tocmai în clipa aceea se ivi Dave Ridgen: venea dinspre pîrău şi se îndrepta spre fermă. Cînd ajunse, Dave sări de pe cal, intră în bucătărie, dar numaidecît ţîşni de acolo de-a îndăratelea, iar mistress Hardwick năvăli după el. Glasul ei ajungea pînă la noi, dar nu puteam desluşi cuvintele. În schimb o vedeam dînd din mîini, de parcă ar fi alungat un cîrd de găini. Dave a tot mers de-a îndăratelea pînă ce a ajuns la cal, a sărit în şa şi a luat-o la goană; în timpul ăsta ea urla într-una. Cînd Dave a descălecat lîngă tabăra noastră, l-am strigat ca să aflăm şi noi ce se întîmplase.

— Ce ţi-a venit, Dave, s-o superi atît de tare pe mistress Hardwick? Am auzit-o răcnind la tine.

— Blestemat să fiu, dacă pricep ceva! mugi Dave. Nu ştiu să-i fi făcut vreun rău. Mi-a aruncat tot felul de vorbe urîte, cum îi veneau la gură, şi nu ştiu ce urla despre un peşte împuţit. Să mă tai dacă pricep ceva. Îmi pare că s-a stricat la cap, a înnebunit de-a binelea.

— Ei, aşi! Trebuie s-o fi jignit tu cu ceva, i-am spus noi. Că n-ar fi sărit femeia, aşa din senin, la tine.

Dave, însă, se jură că nu-i făcuse nimic, iar noi ne apucarăm să găsim fel şi chip de tîlcuri : ce naiba o fi cu pozna asta ? Dar n-am ajuns la nici un capăt. Atunci am hotărît că mistress Hardwick trebuie să fi avut o uşoară insolaţie.

— Nu te necăji, Dave, i-am spus noi. Treci pe la dînsa peste o zi, două, cînd şi-o mai veni în fire, şi ai să afli despre ce-i vorba. Iar de nu, scrie-i. Nu cumva ţi-o fi jucat cineva vreo festă ? Să ştii că aşa trebuie să fie.

Dave tăcu, se scărpină numai în cap şi plecă acasă. Voia să se gîndească în voie timp de-o săptămînă fără să-l stingherească nimeni.

— Dave, poate că-i scoate fum hornul sobei ? i-am strigat noi din urmă. Însă el, de zăpăcit ce era, nu desluşi nimic din vorbele noastre.

Peste vreo două luni ne-am aşezat tabăra iarăşi acolo şi am aflat că mistress Hardwick închisese drumul care ducea la rîu, cu toate că n-avea nici un drept să-l închidă. Din pricina asta, ne vedeam nevoiţi să mînăm boii la păscut şi la adăpost pe un drum ocolit, cu două zile mai lung.

Chiar din ziua întîi am văzut-o pe mistress Hardwick mînîndu-şi viţeii în colţul cel mai îndepărtat al ţarcului, care se afla taman alături de tabăra noastră. Billy Grimshaw s-a apropiat de gard şi a intrat în vorbă cu dînsa. Dintre noi toţi, el singur, Billy, nu se temea să aibă de-a face cu ea, el era singurul bouar căruia

nu-i arunca grosolănii, poate pentru că Billy era şpanchi de-un ochi, iar la celălalt avea albeaţă şi asta o cam tulbura.

Billy îşi scoase respectuos pălăria înaintea ei.

— Mistress Hardwick...

(Fiindcă veni vorba, trebuie să spun că boii pe care îi închisese atunci noaptea mistress Hardwick în ţarcul ei, erau din cireada lui Billy.)

— Ce este ? întrebă ea.

— Vreau să stau de vorbă cu dumneata, mistress Hardwick — îndrăzni Billy.

— Hai, spune mai repede ce ai de spus. N-am de gînd să-mi pierd vremea trăncănind cu bouarii.

— Păi să vedeţi mistress Hardwick, iată despre ce-i vorba, zise tărăgănat Billy. Vreau să vă lămuresc unele lucruri şi să vă cer scuze pentru Tommy, blestematul ăla de nepotu-meu, Tommy nu-i aici, pentru că altfel l-aş fi bătut cu biciul de i-ar fi mers peticile şi l-aş fi silit să vină să vă ceară iertare. Am aflat că Dave Ridgen v-a trimis un peşte împuţit. Părerea mea e că-i o mare ticăloşie, o josnicie fără seamăn din partea lui să trimeată un peşte împuţit unei femei, şi, mai ales, unei văduve lipsite de apărare. Am şi eu o mamă, am şi surori... Şi iată ce-aş mai vrea să vă spun, mistress Hardwick. Îmi pare rău că o rudă de-a mea a fost amestecată într-o mîrşăvie ca asta. Cum am

aflat, i-am şi tras lui Tommy o bătaie, pe care nu cred s-o uite curînd.

— Dar bine, Tommy à ştiut că peştele era împuţit ?

— Nu-i totuna ? Şi chiar dacă n-a ştiut — spuse Billy — n-avea nici un drept să îndeplinească ordinele orişicui.

Mistress Hardwick stătu o clipă pe gînduri, apoi rosti.

— Poate că, la urma urmei, nici Dave Ridgen n-a ştiut că peştele se împuţise. Pe căldura asta proviziile se strică toate aşa de repede ! Şi apoi, Dave s-a purtat totdeauna cuviincios cu mine. Nu pot pricepe ce l-a apucat să-mi facă asemenea porcărie ! Doar eu nu i-am făcut niciodată vreun rău.

Am uitat să-ţi mai spun că, după cum credea Billy, Dave fusese acela care o ajutase atunci să mîie boii noştri în ţarc la dînsa. Eu, însă, nu eram de părerea lui. Şi iată ce a mai spus :

— Mistress Hardwick, să nu credeţi asta nici o clipă ! Dave ştia prea bine ce face. Dacă nimeni n-a avut curajul să ia apărarea unei femei, eu cel puţin, cînd l-oi întîlni, am să-l jupoi de viu !

— Cum de eşti atît de sigur că Dave ştia ? îl întrebă mistress Hardwick.

— Cum să nu fi ştiut ? zise Billy. A umplut tot ţinutul cu povestea asta !

— Cuum ? urlă ea. Atunci m-am tras mai la

o parte de gard, pentru că mistress Hardwick ţinea în mînă băţul cu care mînase viţeii.

Bill, însă, nici nu se clinti din loc.

— E adevărat, Billy Grimshaw ? zbieră ea.

— Adevărat, declară Billy. Pot să şi jur. A trîmbiţat în tot ţinutul c-a fost o întîmplare plină de haz şi a mai spus că...

Aici Billy păru încurcat.

— Şi ce-a mai spus ?

— Parcă nu s-ar cuveni să repet aşa ceva în faţa unei lady. Nu prea aş vrea să vă spun, mistress Hardwick.

— Ba trebuie să-mi spui, Billy Grimshaw ! Am dreptul să ştiu tot ! Dacă nu-mi spui, să ştii că săptămîna viitoare îl dau în judecată şi am să scot din tine pînă la ultimul cuvînt, te pun martor. Tribunalul criminal are să vă vină de hac. Ia spune, ce-a zis ticălosul acela ?

— Ei, fie ! zise Billy. Dacă vreţi să ştiţi numaidecît... Spînzurat să fiu, dacă mi se va întîmpla vreodată să stau nepăsător cînd cineva batjocoreşte o femeie care nu-i de faţă. Dacă vreţi să ştiţi, fie ! Am să vă spun : Dave a spus că peştele nu duhnea mai rău decît pute la dumneavoastră în casă.

Cînd am mai auzit şi asta, am şters-o iute de-acolo. Aoleu ! Cum şi-a mai dat drumul la gură mistress Hardwick ! Nici nu pot repeta cuvintele ei. Apoi s-a îndreptat spre casă şi numaidecît după aceea l-am văzut pe argat că înhamă calul. Fără îndoială că pleca aţă la

oraş să-l dea în judecată pe Dave Ridgen. Chiar atunci se ivi însă călare şi Dave, care, ca de obicei, pica tocmai cînd trebuia. Dave trecea în ultima vreme pe dinaintea casei lui mistress Hardwick fără să se oprească, acum însă Billy îi strigă din urmă :

— Măi Dave, vreau să-ţi spun ceva...

Dave întoarse capul.

— Ce s-a întîmplat, Billy ? întrebă el.

— Ascultă, Dave, îi spuse Billy. Ţi-ai bătut joc de noi atunci cînd cu coşul. Ţi-am făcut şi noi una cu peştele şi cu mistress Hardwick. Să ştii dar că sîntem chit. Bun lucru or fi ele şi şotiile, numai că trebuie să păstrezi măsura. Lucrurile s-au încins aici pînă la roşu, noi însă am aranjat cu mistress Hardwick cum e mai bine.

— Care peşte ?... Şi care şotie ?... întrebă Dave, scărpinîndu-se în cap. Ce tot bolboroseşti acolo ? Ce-aţi aranjat cu mistress Hardwick ?

Atunci Billy dădu pe faţă toată tărăşenia cu peştele cel împuţit, pe care i-l trimisesem noi lui mistress Hardwick prin Tommy, chipurile din partea lui Dave. In tot timpul acesta lunganul de Dave se scărpina la ceafă şi se holba la Billy.

— De-acum încolo — zise acesta — n-am să-ţi mai port sîmbetele nici pentru necazul ce mi l-ai făcut cu boii. Azi dimineaţă m-am dus eu însumi la mistress Hardwick şi i-am mărturisit tot adevărul cu peştele. I-am cerut scuze, i-am arătat că ne pare foarte rău, iar ea mi-a spus că-i pare rău pentru tine şi c-ar vrea să te vadă. I-am făgăduit că-ţi voi aduce la cunoştinţă dorinţa ei de îndată ce te-oi vedea. Prin urmare, Dave, trebuie să aranjezi lucrurile. Du-te chiar acum la fermă. Că-i tare necăjită femeia.

— Bun ! zise Dave, luminîndu-se la faţă. V-aţi purtat urît şi josnic faţă de un prieten. Mă duc s-o văd.

Şi întoarse numaidecît calul spre fermă.

Cam peste un sfert de oră, Dave o zbughi de acolo pe uşa din dos. El se repezi la dreapta, calul o luă la goană spre stînga. Alerga calul de parcă îl speriase cineva de moarte şi taman aceeaşi înfăţişare o avea şi Dave. Billy fugi după cal şi-l aduse îndărăt, iar eu îi dădui lui Dave un prosop ca să-şi şteargă faţa, părul şi gulerul plin de lături. Ii întinsei apoi şi o bucată de săpun ca să-şi ungă locurile opărite.

— Se vede treaba că femeia asta a turbat de tot. Ce i-ai mai spus, Dave ? Văd că de cîte ori te duci pe la ea, dai de cîte un bucluc.

— Nu înţeleg nimic. M-am apropiat de ea rîzînd şi i-am spus „Bună ziua, mistress Hardwick !“ Iar dînsa a sărit ca arsă, mi-a aruncat lăturile din lighean în faţă, apoi a scos cu căuşul din cazan uncrop în clocote şi mi l-a turnat în creştet. A căpiat de-a binelea, mă tem.

— Ce să mai vorbim? E nebună de legat! zise Billy Grimshaw. Vezi, Dave, nu te mai duce pe acolo că-i primejdie!

I-am dat apoi lui Dave o cămașă curată și o pălărie și a plecat la oraș.

— Nu trebuia să-i faci toate voile! îi strigă din urmă Billy lui Dave, care se îndepărta. Mai bine-i spuneai să astupe hornul cu un sac ud și apoi să atîrne peștele la afumat.

Dave, însă, era atît de zăpăcit, încît nu mai auzi nimic. Ajuns în oraș, se puse pe chefuit de parcă intrase dracul în el. Apoi, cînd se trezi din beție, începură să i se năzărească tot felul de bănuieli. Cînd îl întîlni pe Billy, se luară la bătaie. Dave trimise la mistress Hardwick o femeie, pentru tratative, iar mistress Hardwick îl prinse pe Tommy o dată, pe cînd trecea pe lîngă casa ei și începu să-l descoase, și să-l zgîlțîie așa de tare, încît îl băgă în toți sperieții.

— Ascultă! îi porunci ea. Vreau să știu adevărul, tot adevărul și numai adevărul. Ce-a fost cu peștele acela? Să știi că dacă nu-mi spui adevărat, am să-ți sucesc gîtul. Numai așa te scap de spînzurătoare.

Așa i-a vorbit mistress Hardwick lui Tommy.

Atunci Tommy — bată-l norocul să-l bată — i-a mărturisit tot cum a fost și a șters-o iute. De atunci a început băiatul s-o stimeze pe mistress Hardwick.

Cînd am trecut data următoare cu boii pe lîngă ferma lui mistress Hardwick, calul lui Dave era legat de gard. Am mai mers cîteva mile și ne-am făcut sălaș în alt loc, unde ne era mult mai la îndemînă. Ei, și de-atunci, trecem cu boii pe lîngă casa ei de parcă nici n-am fi cunoscut-o vreodată.

BILL, COCOŞUL-VENTRILOC

Pe vremea cînd trăiam în Australia de Nord, la ferma părinţilor mei — începu a povesti Mitchel — aveam în curte un cocoş pe care-l chema Bill. Era un cocoş uriaş, corcit cu cine ştie ce soi necunoscut, cu toate că bătrîna o ţinea morţiş că pasărea era de cea mai curată rasă brahma [1], din care pricină se şi ciorovăia mereu cu bătrînul. Mama îşi susţinea părerea cu îndîrjire şi stăruinţă, tata de asemenea. Care o fi avut dreptate nu ştiu, destul că noi i-am pus cocoşului numele Bill şi nu ne-am mai bătut capul cu el, pînă n-a venit la noi un văr de-al nostru din Sydney. I se năzărise să viziteze regiunea şi s-a aciuiat la noi, pentru că ieşea mai bine la socoteală decît dacă ar fi tras la hotel. Nu ştiu din ce pricină, flăcăul

[1] Rasă de găini mari, originară din bazinul fluviului Brahmaputra din India, atingînd pînă la 0,70 m înălţime şi 7 kgr. greutate

ăsta tare se mai interesa de Bill. Se apucă să-l purice cu de-amănuntul timp de două-trei zile, şi, în cele din urmă, spuse:

— Păi cocoşul vostru-i ventriloc!

— Ce-ai spus că e?

— Ventriloc.

— Ia mai las-o!

— Ascultaţi-mă pe mine! Am mai auzit de asemenea cazuri, da de văzut un cocoş ca ăsta, n-am mai văzut de cînd sînt. Nici vorbă că Bill e ventriloc.

Atunci mi-am adus aminte că, pînă la o distanţă de cinci mile de jur împrejur, nu mai era prin locurile noastre nici un alt cocoş. Singurul nostru vecin, irlandezul Page, nu ţinea pe vremea aceea cocoşi. Şi cu toate că adesea auzisem cucurigînd şi un alt cocoş decît al nostru, nici prin gînd nu ne trecuse să dăm vreo atenţie acestui lucru. Acum însă, am început să-l urmărim mai de aproape pe Bill şi, în adevăr, cocoşul s-a dovedit a fi ventriloc. „Cu-cu" striga el cu glas obişnuit, dar „rigu", cealaltă parte a cîntecului, venea parcă de undeva de departe; altădată se întîmpla că nici nu apucase cucurigul să-i iasă întreg din gîtlej, că se şi întorcea ecoul, un ecou care parcă rătăcise vreme de un an prin cine ştie ce locuri. Bill se sălta în vîrful picioarelor, îşi întindea gîtul şi făcea două-trei mişcări cu capul, ca şi cum s-ar fi silit să înghită un ou. Părea că acuşi-acuşi o să i se sucească gîtul şi o să i se

sfîşie gîtlejul, dar în locul unde stătea nu se auzea nici măcar un ghiorăit, pe cînd din depărtare venea cîntat de cocoş.

N-a trecut mult şi ne-am încredinţat că ciudăţenia asta îl frămînta foarte mult şi pe Bill. Pesemne, nu se dumirea de loc că el era cel ce cînta; credea, de bună-seamă, că un alt cocoş îşi trîmbiţa cîntecul. Şi tare mult ar fi vrut Bill să-l găsească pe cocoşul acela. Uneori se urca pe o stivă de lemn, slobozea un lung „cucurigu!" şi apoi întindea urechea. Iar cînta, şi iar asculta. După asta se ducea la capătul cel mai îndepărtat al ocolului, se cocoţa pe un stog de fîn, mai cînta o dată şi iar asculta, trecea apoi în celălalt capăt al ocolului, se urca pe o moviliţă rămasă de pe urma ploilor şi din nou cînta şi asculta. Pe urmă tăia ocolul de-a curmezişul, sărea pe trunchiul unui copac căzut între nişte copaci tineri, mai cînta puţin şi asculta. Il tot căuta pe celălalt cocoş, dar fireşte că de găsit nu-l putea găsi. Alteori rătăcea prin toată împrejurimea cît era ziulica de mare, căuta peste tot locul şi asculta, iar seara se întorcea acasă rupt de oboseală. Se odihnea şi se răcorea într-o groapă rîcîită anume pentru dînsul de găini, într-un locşor reavăn, sub nişte tălpice pe care stătea butoiul cu apă.

Intr-una din zile, Page aduse acasă un cocoş mare, alb, care, de îndată ce se văzu slobod, se şi cocoţă pe stogul lui Page şi începu să cînte; voia să ştie dacă se aflau cumva şi alţi cocoşi prin acele locuri.

Bill se întorsese şi în ziua aceea obosit. Era o zi caldă de tot. Dăduse afară din groapă găinile şi tocmai se odihnea sub butoi, cînd începu să cînte cocoşul lui Page. Fără să piardă o clipă, Bill sări din groapă, se urcă pe stiva de lemne şi aşteptă să mai răsune o dată cucurigul celuilalt. Cînd îl auzi, cîntă şi Bill, cocoşul lui Page îi răspunse şi tot aşa cîntară ei trei zile la rînd, azvîrlindu-şi cele mai urîte ocări ce le treceau prin cap. După asta căutară să se convingă unul pe altul că ar fi mai bine să se încaiere în luptă, chit că se vor preface în zeamă de cocoş şi în perne moi. Insă nici unul dintr-înşii nu ieşea să se bată. Incurcătura era că se auzeau acum trei cîntări diferite: cucurigul lui Bill, al doilea cucurigu tot al lui Bill, acel din pîntece, şi cucurigul cocoşului alb. Bill şi cocoşul cel alb credeau fiecare că în lagărul potrivnicului se aflau doi cocoşi, astfel că sorţii de izbîndă nu erau egali şi ca urmare, amîndoi se temeau să iasă la luptă.

Pînă la urmă Bill, nemaiputînd răbda, se hotărî să se ducă în curtea vecină şi să isprăvească o dată cu istoria asta, cu toate că în închipuirea lui, curtea lui Page cuprindea o întreagă expoziţie avicolă, cu zeci de cocoşi de luptă care primiseră tot felul de premii şi diplome de onoare. Bill coborî totuşi de pe stiva de lemne şi trecu pe arătură. Mergea cu capul în jos şi cu aripile

zbîrlite, călcînd răschirat și clătinîndu-se pe picioarele împintenate care îi lunecau pe brazde.

Grozav doream să mă duc să văd și eu lupta dintre cei doi cocoși și să-l întărît pe Bill cu strigăte de batjocură la adresa adversarului său. Dar nu îndrăzneam. În ajun trecusem seara tîrziu pe drum, împreună cu fratele meu Joe, și văzînd noi pe bîrna cea mai de sus a ocolului lui Page un șir de curcani și curci care se cocoțaseră acolo pentru noapte, am gonit păsările cu o cracă, iar blestematele s-au pornit pe o gălăgie drăcească, încît Page a sărit din casă numai în cămașă și ne-a văzut fugind. Știam că, drept urmare, Page ne pîndea cu un harapnic de boi. Erau și fără asta neînțelegeri între familiile noastre, din pricina unui taur de rasă pe care Page îl luase cu chirie și refuzase să ni-l lase și nouă ; tot cu același taur se mai întîmplase și o altă pățanie. Odată, cînd tocmai reparam gardul despărțitor dintre noi și Page, lăsasem, din greșeală, grinda de sus a barierei deschisă după apusul soarelui, cînd vacile noastre pășteau printre copaci tineri pe un cîmp apropiat și taurul intrase la noi în ocol.

Neînțelegerile erau prea serioase, nici vorbă să mă pot duce în curtea lui Page, așa că m-am urcat într-un copac, nu departe de gard și am început să privesc de acolo. Văzui că Bill se încredințase că a găsit în sfîrșit rivalul căutat.

Cocoșul cel alb nu voia însă în ruptul capului să coboare de pe stog. Atunci, Bill s-a urcat el pe stog și acolo sus, cei doi cocoși s-au încăierat și s-au bătut pînă au căzut amîndoi jos, fără să înceteze însă lupta. Din pricina stogului, eu nu mai puteam să văd nimic. Simțeam că turbez. Mi-aș fi dat și cîinele, numai să fi putut vedea sfîrșitul luptei. M-am apropiat atunci de parcela lui Page din cealaltă parte, m-am urcat iarăși într-un copac, dar tot n-am putut vedea nimic, așa că m-am cărăbănit de acolo, luînd-o prin fundul curților. Abia am ajuns acasă și iată că apăru Page, strigînd :

— Hei ! Este careva pe-aici ?

Joe și cu mine ne-am furișat ca niște șerpi în dosul casei și am rămas să ne uităm la el de după niște stîlpi. Page nu părea însă cîtuși de puțin supărat, zîmbea cu gura pînă la urechi și-l ținea subsuoară pe Bill viu și teafăr. Apoi a lăsat cu băgare de seamă cocoșul la pămînt și le-a spus bătrînilor mei :

— Cocoșul dumneavoastră l-a făcut harcea-parcea pe al meu, dar nu-s de loc supărat. A fost o luptă pe cinste !

Pe urmă taică-meu și cu Page s-au pus la taifas și toate s-au petrecut cum nici nu se poate mai bine. După întîmplarea asta, Bill a încetat să se mai frămînte ; de glasul cel străin, nu-i mai păsa. Cocoșul cel alb însă, a mai pierdut multă vreme căutînd să dea de urma celuilalt cocoș. Poate că nădăjduia să aibă mai mult noroc cu acela decît cu Bill.

În tot timpul acesta, Page a fost în căutarea unui cocoş care să-l învingă pe al nostru. O lună, zi de zi, n-a făcut altceva decît să cutreiere împrejurimile, iscodind pe unul şi pe altul ca să afle unde se găseau cocoşi. În cele din urmă, a închiriat de undeva, din oraş, un cocoş de luptă, pentru care a depus garanţie cinci lire şi l-a adus acasă. Tatăl meu şi cu Page s-au înţeles să organizeze o luptă. De cinci ani era întîia dată cînd se înţelegeau şi ei asupra unui lucru.

Ziua luptei fu stabilită pentru duminica următoare, cînd mama, surorile mele cît şi copiii mai mici aveau să plece în vizită, la nişte rude, la cincisprezece mile depărtare de noi, şi să rămînă acolo peste noapte. Taică-meu mi-a poruncit să-i însoţesc călare. Cum ştiam ce se punea la cale acasă, poneiul meu a şchiopătat chiar după prima milă, ceea ce m-a silit să mă întorc, să-l duc în colţul cel mai îndepărtat al ocolului, să ascund şaua şi căpăstrul într-o scorbură şi să mă furişez tiptil pînă acasă unde m-am urcat pe acoperişul şurii. În ziua aceea era o arşiţă nemaipomenită, iar eu am trebuit să mă tîrăsc toată dimineaţa pe acoperiş, cînd peste coamă, cînd înapoi, ca nu cumva să dea cu ochii de mine tata care se învîrtea tot timpul prin curte.

După-amiază, au început să se adune flăcăi din toată împrejurimea. Cum ajungeau, îşi legau caii de gard, de parcă veniseră la o înmormîntare. Bineînţeles că unii dintre copii m-au zărit, dar i-am lămurit prin semne despre ce era

vorba aşa că după asta mă vesteau ei îndată ce se ivea bătrînul.

Page sosi cu cocoşul lui de luptă. Îl chema Jim. Nu era de loc arătos, mult mai mic şi mai slab decît Bill. Mulţi dintre băieţi s-au burzuluit, strigînd că prăpăditul de cocoş al lui Page nu era nicidecum un cocoş de luptă, că Bill are să-i vină de hac din prima secundă şi atunci, ce petrecere o să mai fie?

Va să zică cocoşul de luptă a fost adus, lăsat jos, lîngă stiva de lemne, iar Bill scos de sub butoi. Bill se uită la Jim cu un interes vădit, sări pe stiva de lemne de unde cîntă tare cucurigu şi se uită din nou la Jim. Poate că Bill socoti că a găsit, în fine, pe cocoşul care îl păcălise atîta amar de vreme, deoarece tocmai atunci îl apucă neliniştea lui veche. Cîntă o dată cucurigu şi privi chiorîş la cocoşul de luptă, mai cîntă o dată şi iar se uită la el, apoi încercă numai să cînte, fără să slăbească din ochi cocoşul de luptă. Acesta nu se dădu în vileag cu nimic, numai cînd lui Bill îi rămase cucurigul în gîtlej, căscă din întîmplare pliscul, ceea ce nu-i scăpă lui Bill. De data asta nu mai putea sta la îndoială, îl prinsese. Sări îndată de pe stiva de lemne şi se năpusti asupra potrivnicului. Jim însă o luă la fugă. Bill după el.

Cei doi cocoşi au înconjurat astfel de vreo cîteva ori stiva de lemne şi şura, au fugit apoi de-a lungul casei şi s-au întors iarăşi la stiva de lemne. S-au cocoţat pe stivă, au sărit jos şi

iar s-au fugărit împrejurul stivei. Alergatul lor a durat mai bine de un ceas. Aproape tot timpul acesta ciocul lui Bill ajungea cam la un ţol de coada lui Jim, dar oricît s-a silit cocoşul nostru, mai mult n-a izbutit să se apropie. În vremea asta, băieţii îşi băteau joc de Page şi strigau:

— Ia spune, Page, cît ai dat pe cocoşul tău de luptă? Sari pe el, Bill, pe căzătura asta de cocoş! Dă-i bătaie! şi aşa mai departe.

Cocoşul de luptă alerga, ca şi cum alergatul era singura lui plăcere, şi ar fi putut să dureze, din partea lui, şi un an. Părea că nu se interesează de nimic din toate cîte se întîmplau. Bill îşi ieşise de tot din fire, apoi turbă de-a binelea: capul şi-l ţinea tot mai jos, îşi desfăcea aripile tot mai larg, îşi încorda picioarele mereu mai tare, dar tot zbuciumul ăsta n-avea nici un rost. Jim alerga înaintea lui şi nu părea de loc ostenit. Pînă la sfîrşitul luptei, cei doi cocoşi nu s-au mai depărtat de stiva de lemne, o înconjurau cînd dintr-o parte cînd din cealaltă, sau mai săreau pentru variaţie, pe deasupra ei, iar băieţii arătau acum mai mult interes pentru cursă decît pentru luptă şi începură să încheie pariuri.

Pe Bill îl stingherea însă greutatea lui. Pînă la urmă începu să se moaie; se văzu silit să-şi încetinească fuga, iar cînd puterile îl părăsiră de tot, cocoşul de luptă se năpusti asupra lui şi-i dădu o bătaie părintească.

Pe mine m-a prins taică-meu, tocmai în clipa cînd, în culmea emoţiei şi nemaigîndindu-mă la

nimic, am coborît de pe acoperiş. Chelfăneala pe care mi-a tras-o atunci el mie a fost de tată vitreg. Dar şi pe dînsul l-a săpunit pe urmă şi încă bine de tot, bătrîna, pentru calamandrosul cu cocoşii.

Cît îl priveşte pe Bill, lupta cu Jim l-a dezamăgit atît de amar, încît s-a vîrît sub butoiul lui şi a murit.

TOVARĂŞUL TATĂLUI SĂU

I se spunea tot Rîpa de aur, dar de aur era numai cu numele ; doar dacă muşuroaiele de lut galben din care se scosese aurul, sau florile salcîmilor de pe povîrnişul dealurilor îi mai dădeau dreptul să se numească aşa. Aurul însă dispăruse din rîpă iar căutătorii de aur dispăruseră şi ei, ca prietenii lui Timon, după ce a sărăcit. Rîpa era un loc trist, mult prea trist chiar şi pentru o mină de aur părăsită. Bietul pămînt chinuit, cu gropile ca nişte răni deschise, părea că îndreaptă o chemare mută spre tufişurile din jur, să vină să-l ascundă, şi, ca şi cum într-adevăr ar fi răspuns la chemarea lui, copăcei micuţi şi lăstari tineri începeau să-l îmbrace, înaintînd, de jur împrejur, dinspre poalele dealurilor. Natura sălbatică îşi lua înapoi ceea ce-i aparţinea.

Cele două dealuri posomorîte, triste, care mărgineau rîpa de o parte şi de alta, erau înveşmîntate de sus pînă jos cu mărăcinişuri mohorîte şi cu cimişiri pipernciţi, dar pe greabănele lor înalte creştea un şir neîntrerupt de eucalipţi bogat înfloriţi.

Creasta dealului dinspre apus semăna puţin cu o şa şi mai sus de eucalipţi, în locul care ar fi corespuns cu oblîncul şeii, se vedeau trei pini înalţi. Peste aceşti arbori singuratici, ce puteau fi văzuţi de la o depărtare de mai multe mile împrejur, căzuse lumina razelor aurii la nenumărate apusuri de soare, cu mult înainte ca omul alb să fi cutreierat dealurile acelea.

Nota predominantă a peisajului era impresia obositoare că asculţi, mereu încordat, parcă aşteptînd să răsune larma căutătorilor de aur ; larma dispăruse de ani de zile, dar lăsase un gol pe care urmele rămase de la cei plecaţi îl făceau şi mai simţit. Grosul armatei căutătorilor de aur plecase de mult spre alte mine, lăsînd în urmă numai pe şovăielnici şi pe dezertori. Dintre aceştia făceau parte cei prea săraci ca să-şi poată tîrî familiile după ei, cei bătrîni şi slabi şi cei care îşi pierduseră credinţa în noroc. Ei se strecuraseră neobservaţi afară din rînduri şi rămăseseră pe loc ca să-şi cîştige cu greu existenţa, scurmînd ici şi colo prin terenurile părăsite.

La Rîpa de aur mai locuiau cîţiva mineri săraci ; cocioabele lor se înşirau la poalele rîpei într-un luminiş numit Spencer's Flat [1] de o parte

[1] Terenul lui Spencer.

şi Pounding Flat[1] de cealaltă parte, dar oamenii nu dădeau viaţă peisajului; apariţia lor era fantomatică. Un străin putea socoti că terenul e complet părăsit, pînă cînd dădea peste o haină şi un ceaun la umbra arbuştilor dintre puţuri şi auzea la o mică adîncime sub pămînt, izbiturile unui tîrnăcop; atunci înţelegea că un miner se străduieşte acolo, sapă şi rîcîie ca să scoată puţinul lut amestecat cu aur ce mai rămăsese.

Intr-o după-amiază, către Crăciun, în văgăuna rîpei se construia un scripete deasupra unui puţ vechi de o mare adîncime. In dimineaţa următoare, lîngă gura puţului, se putea vedea un burduf de piele netăbăcită, legat de scripete cu o frînghie şi alături, pe un petic de pămînt bine măturat, o moviliţă de lut aurifer, jilav şi rece.

Un desiş de copăcei din apropiere îşi arunca umbra peste o parte din muşuroiul de pămînt rămas după scoaterea aurului şi la această umbră, aşezat pe o haină veche, stătea un băieţel de unsprezece-doisprezece ani şi scria ceva pe o tăbliţă.

Avea părul blond, ochii albaştri şi o feţişoară mică, îmbătrînită, care nu putea să se mai schimbe mult, cînd băiatul va fi ajuns matur. Imbrăcămintea lui era alcătuită din nişte pantaloni de pînză impermeabilă, o cămaşă de bumbac şi o pereche de bretele. Ca să nu se mişte tăbliţa, o ţinea cu un colţ al ramei proptită de coaste; capul şi-l aplecase într-o parte, atît de aproape de tăbliţă, încît părul lui ciufulit mai că o atingea. Se uita ţintă, cu ochii mijiţi, la ceea ce scria; în momentul acela copia cu greutate titlul, silabisindu-l de fiecare dată altfel. In această muncă grea, părea să fie ajutat mult de limbă, care-i ieşea afară prin colţul gurii şi din cînd în cînd mai făcea şi o mişcare circulară în jurul ei, lăsînd pe faţă un cerc de o curăţenie trecătoare. Degetele cele mari de la picioare, pline de noroi, luau de asemenea parte la munca băieţaşului şi îi ajutau şi ele mult, sucindu-se şi răsucindu-se energic. Din cînd în cînd băiatul se oprea, ca să-şi treacă dosul pumnului mic şi negricios peste gură.

[1] Terenul unde se pisează minereul de aur.

Micul Isley Mason, sau, cum i se mai spunea, „Tovarăşul tatălui său“, fusese întotdeauna iubit de toţi căutătorii de aur, încă de pe vremea cînd obişnuia să-şi înceapă ziua strecurîndu-se din casă dimineaţa, în cămaşă, ca să tragă o fugă pe terenul îngheţat. Vlăjganul de Tom Hopkins povestea de multe ori cum Isley, după ce alergase într-o dimineaţă prin iarba înaltă şi umedă, s-a întors acasă gol cum îl făcuse maică-sa, spunînd că şi-a pierdut cămaşa.

Mai tîrziu, după ce mulţi dintre căutătorii de aur plecaseră, iar mama lui Isley murise, el putea fi văzut adeseori lîngă Rîpa de aur, cu braţele şi picioarele goale, cărînd cu sine un tîrnăcop, o lopată şi un lighean pentru spălatul aurului — ligheanul avea un diametru cît două treimi din înălţimea copilului; obişnuia să se ducă astfel ca să mai scormonească şi să zgîn-

dăre prin muşuroaiele vechi de pămînt sterp, rămase după scoaterea aurului. Tom vlăjganul era prieten bun cu Isley şi de multe ori îşi lăsa lucrul ca să-i arate băiatului bulgării de pămînt în care s-ar mai fi putut găsi puţin aur, încercînd stîngaci să motiveze lungile lui convorbiri cu copilul prin explicaţia „că vrea să-i mai deschidă capul, să-l mai dezmorţească".

Trecuse o bucată bună de vreme de cînd Isley şedea şi scria, cînd o voce groasă îl strigă din fundul puţului :

— Isley !

— Da, tată.

— Coboară burduful.

— Bine.

Isley puse tăbliţa jos, alergă la puţ şi dădu drumul burdufului pînă cînd frînghia se întinse ; apoi, punîndu-şi o mînă pe osia scripetelui şi apăsînd cu cealaltă de dedesubt, făcu să se învîrtească încet osia între palme, pînă ce burduful ajunse la fund. Preţ de cîteva clipe se auzi un zgomot surd de lopată şi îndată după aceea glasul strigă :

— Trage, băiatule, trage !

— Nu e plin nici pe jumătate, spuse Isley, uitîndu-se în jos. Pune fără teamă, umple burduful, tată. Pot să ridic mai mult, oho, mult mai mult decît ai pus.

Osia mai scîrţîi puţin, apoi băiatul îşi înţepeni bine picioarele pe moviliţa de pămînt pe care o

ridicase înadins sub mînerul scripetelui, ca să poată, mic cum era, să-l învîrtească mai uşor.

— Gata, Isley !

Isley învîrti încet, dar cu putere, şi în curînd burduful cu pămînt aurifer apăru la suprafaţă ; băiatul îl ridică încet şi îl vărsă peste lutul scos mai înainte.

— Isley ! strigă iar tatăl său din puţ.

— Da, tată.

— Eşti gata cu lecţia aia de scris ?

— Aproape.

— Atunci data viitoare trimite-mi şi tăbliţa jos, vreau să fac nişte socoteli.

— Bine.

Băiatul se aşeză din nou, îşi fixă bine colţul tăbliţei între coaste, îşi îndoi spinarea şi începu să scrie, şovăitor, alt rînd.

Pe Tom Mason îl ştiau toţi vecinii om muncitor, tăcut şi sîrguincios. Era în vîrstă cam de vreo şaizeci de ani, înalt şi cu o barbă neagră. Chipul lui nu avea nimic deosebit, afară doar de asprimea expresiei, dar aşa se înăspreşte faţa oricărui om, care a trecut printr-un noian de necazuri şi dezamăgiri. Locuia într-o colibă mică aflată sub un arbore de mentă, la capătul cel mai îndepărtat al Pouding Flat-ului. Nevastă-sa murise acolo cu vreo şase ani în urmă şi cu toate că faima altor mine mai bogate în aur ajunsese pînă la el şi ar fi avut chiar şi putinţa să plece, nu părăsise niciodată Rîpa de aur.

Jos, în puț, Mason sta în genunchi pe stratul aurifer, săpînd la lumina unei lumînări de seu, înfiptă în ghizduri. Fundul puțului era mocirlos, pantalonii îmbibați de noroi și de apă i se făcuseră grei și reci, dar bătrînul căutător de aur era obișnuit. Cu toate acestea, tîrnăcopul lui nu dobora în ziua aceea prea mult pămînt, căci Mason părea distrat, se oprea din cînd în cînd din lucru, și gîndurile îi rătăceau cine știe pe unde, departe de vîna subțire de minereu.

Parcă ar fi scos cu tîrnăcopul din pămînt imagini din viața lui trecută. Desigur, nu erau imagini plăcute, căci chipul îi apărea împietrit și palid în lumina slabă a lumînării.

Poc, poc, poc, loviturile deveneau mai rare și mai neregulate, în vreme ce gîndurile minerului rătăceau departe în trecut... Pereții puțului păreau că dispar încet și vîna de minereu îl purta hăt dincolo de orizontul încețoșat, prin lumina mare a Oceanului de Sud. Sta pe puntea unei corăbii, alături de un frate de-al lui. Navigau spre sud, spre Țara Făgăduinței [1], care strălucea în ochii lor în toată splendoarea ei de aur. Vîntul umfla pînzele și corabia gonea înainte, ducînd pe bord pe cei mai năstrușnici visători ce s-au aflat vreodată. Oceanul, acum îi ridica pe crestele lungi și înspumate ale valurilor, acum îi lăsa în prăpastiile lui, adînci și albastre. Înainte, înainte spre ținuturile atît de noi și totuși atît de vechi, unde pe cerul sudului învăpăiat de soare

[1] Australia.

și de lumină, străluceau odată numele Ballarat și Bendigo [1].

Imaginea se destrămă, pieri, și minerul căzu peste vîna de minereu. Izbitura îl aduse la realitate și Mason ridică iar tîrnăcopul.

Dar loviturile lui se răresc din nou, în timp ce înaintea ochilor i se arată altceva. Acum e la Ballarat. Lucrează într-un puț nu prea adînc, la Eureka, alături de fratele lui. Acesta nu se simte bine, e galben ca ceara ; toată noaptea a dansat și a băut. Afară, în spatele lor, un lanț de coline încinge orizontul albastru. Uite, în față, e cunoscutul deal al Brutăriei și la vale, în spre stînga, Punctul de aur. Doi jandarmi călări urcă dealul Specimen. Ce-or fi vrînd ?

Îi pun fratelui cătușe la mîini și îl duc cu ei. A omorît un om noaptea trecută. Pricina ? Beția și gelozia.

Vedenia dispare iar. Poc, poc, poc, face tîrnăcopul și Mason numără anii ce-au urmat — unu, doi, trei, patru, pînă la douăzeci ; aci se oprește la scena următoare : o fermă mică pe malurile unui rîu încîntător din Noua Galie de Sud. Căsuța înconjurată de vie și de pomi fructiferi. Roiuri de albine zumzăie la umbra pomilor iar coasta dealului o înveșmîntă un lan de grîu aproape copt.

Un bărbat și un băiat, tată și fiu, se îndelet-

[1] Orașe din colonia Victoria, din Australia, în apropierea cărora s-au descoperit zăcăminte aurifere pe la jumătatea sec. al XIX-lea.

nicesc cu curăţitul unui ţarc pentru vite, în preajma casei ; fiul, un băiat de vreo şaptesprezece ani, e leit taică-său.

Iarăşi tropot de cai ! Vine Nemesis[1] sub înfăţişarea unor jandarmi călări.

Noaptea trecută diligenţa a fost atacată de hoţi la vreo cinci mile de acolo şi un călător care s-a împotrivit a fost împuşcat. Fiul a lipsit toată noaptea de acasă, fiind dus la o vînătoare de opossumi cu cîţiva prieteni.

Jandarmii îi pun cătuşe fiului şi îl iau cu ei : „jaf cu omor".

Cînd au venit jandarmii; tatăl scotea din pămînt o buturugă. Piciorul i-a rămas pe sapa înfiptă pe jumătate în pămînt. El se uită numai o clipă cum jandarmii îl iau pe băiat şi se duc cu el în casă, apoi înfige lopata adînc în pămînt şi scoate o altă brazdă. Jandarmii ajung la uşa casei ; el sapă dîrz şi parcă nu aude ţipătul de spaimă al soţiei lui. Jandarmii caută prin camera băiatului şi adună, în două legături, cîteva obiecte de îmbrăcăminte ; totuşi, tatăl sapă. Ei au pus şaua pe unul din caii fermei şi l-au ajutat pe băiat să încalece. Tatăl sapă. Jandarmii se depărtează, călări, pe creasta dealului, cu băiatul între ei. Tatăl nu-şi ridică ochii nici o singură dată ; groapa s-a mărit în jurul buturugii; el sapă mereu, pînă ce soţia lui, mică şi curajoasă, vine şi îl ia uşor de braţ. El se dezmeticeşte pe jumătate şi se duce după ea în casă, ca un cîine ascultător.

[1] Zeiţa răzbunării la grecii antici.

Urmează procesul, ruşinea, apoi alte nenorociri : pleurita vitelor, seceta şi sărăcia.

Poc, poc, poc, din nou. Dar nu e zgomotul tîrnăcopului, e căderea bulgărilor de pămînt pe coşciugul soţiei moarte.

E acolo un cimitir mic în mijlocul bălăriilor şi el stă împietrit, privind cum se umple groapa. A murit, sărmana, de inimă rea : „Nu pot să îndur ruşinea asta ! Nu pot să îndur ruşinea asta !" s-a văitat ea mereu în ultimii şase ani de suferinţă, căci săracii sînt adeseori mîndri.

Dar el, el trăieşte mai departe, căci inima unui bărbat poate răbda multe. Îşi înalţă capul şi munceşte înainte pentru copilul care i-a rămas, iar acest copil e Isley.

Şi acum, minerul îşi vede într-o nălucire viitorul. E bătrîn, bătrîn şi se află undeva, împreună cu un bărbat mai tînăr ; bărbatul mai tînăr are chipul lui Isley. Iarăşi un tropot de cai! Ah, doamne ! Vine Nemesis, Nemesis în uniformă de jandarm !

Minerul cade în genunchi în noroiul şi lutul din fundul puţului şi roagă cerul să-i ia ultimul copil, mai înainte de a i-l răpi Nemesis.

★

Lui Tom Hopkins, vlăjganul, minerii îi spuneau „Tom diavolul". Profilul lui, privit dintr-o parte, amintea, desigur, pe acela al sarcasticului Mefistofel ; dar cealaltă parte, ca şi adevă-

rata lui fire, nu era cîtuşi de puţin diabolică. Fizionomia lui fusese mult păgubită de cînd pierduse un ochi: un cartuş explodase înainte de vreme într-o mină veche din Ballart. Ochiul cel orb era acoperit cu un plasture verde, care da o aparenţă ironică restului trăsăturilor.

Era un englez mărginit şi posac, dar cumsecade. Se bîlbîia puţin şi avea ciudatul nărav de a spune mereu: „asta", fără nici un rost, numai ca să umple pauzele pricinuite de bîlbîiala lui; dar năravul acesta nu-l ajuta de loc să vorbească, de multe ori se bîlbîia chiar şi atunci cînd voia să spună „asta". Totuşi, bîlbîiala dădea o nuanţă de originalitate şi umor cuvintelor lui Tom.

Soarele se pregătea să apună. Razele lui galbene luminau arbuştii de pe creasta Rîpei, de aur, cînd apăru Tom venind pe poteca de la poalele dealului dinspre apus. Era îmbrăcat ca de obicei — cămaşă de bumbac, pantaloni impermeabili, vestă, o pălărie decolorată şi cizme cu şireturi. Purta pe umeri un tîrnăcop, cu mînerul trecut prin coada unei lopeţi scurte care-i atîrna pe spate; avea şi un lighean mare sub braţ. Se opri în faţa puţului şi dădu bineţe băiatului în felul cum obişnuia el.

— Hei, ascultă ici, Isley!

— Ce este, Tom?

— Am văzut un pui de — asta — de coţofană, sus pe deal într-un mărăciniş. Ce zici? ai putea să-l prinzi.

— Nu pot să plec de la puţ: tata e jos.

— De unde ştie taică-tău că e — asta — minereu în puţul ăsta vechi?

— S-a întîlnit cu moş Corney în oraş, sîmbătă, el i-a spus că e destul minereu ca să merite să sape. A săpat toată dimineaţa.

Tom veni lîngă el şi lăsîndu-şi uneltele jos cu un zăngănit, îşi sumese pantalonii pînă la genunchi şi se aşeză pe un călcîi.

— Ce — asta — ce faci pe tăbliţă, Isley? spuse el, scoţînd o pipă veche de pămînt ars şi aprinzînd-o.

— Socoteli, spuse Isley.

Tom pufăi din pipă cîteva clipe.

— La ce bun? cîrti el, aşezîndu-se pe muşuroiul de pămînt şi suflecîndu-şi pantalonii mai sus de genunchi. Învăţătura nu face doi bani.

— I-auzi ce spune! exclamă băiatul. Aşa crezi, că nu foloseşte la nimic să înveţi să citeşti, să scri şi să faci socoteli?

— Isley!

— Da, tată.

Băiatul se duse la scripete şi coborî burduful în puţ. Tom se oferi să-l ajute la ridicat, dar Isley, mîndru că are prilejul să-şi arate puterea faţă de prietenul său, stărui să-l scoată singur.

— Ai să fii odată — asta — un om voinic, Isley, spuse Tom aşezînd burduful jos.

— Ehei, aş putea să trag mai mult pămînt decît pune tata în burduf. Uite cum am uns mînerele. Merg ca untul acum — şi băiatul, cu o

lovitură, făcu să se învîrtească mînerele, ca să-şi dovedească spusele.

— De ce te cheamă Isley? întrebă Tom, în timp ce se aşezau pe locurile lor. Nu e numele tău adevărat, nu-i aşa?

— Da, numele meu e Harry. Dar fiindcă un miner spunea mereu că sînt pentru tata şi pentru mama ca o insulă în ocean, am fost poreclit Isle şi apoi Isley.

— Ai avut odată şi un — asta — un frate, nu-i aşa?

— Da, dar de mult, înainte să mă nasc. El a murit, măcar că mama zicea că nu ştie sigur că e mort, tata însă spune că e mort pentru el.

— Şi taică-tău a avut şi el un frate. Ai auzit vreodată — asta — de el?

— Da, l-am auzit odată pe tata vorbind de el cu mama. După cît am înţeles, fratele tatei a avut necazuri din cauza unei încăierări într-o cîrciumă unde a fost omorît un om.

— Şi — asta — taică-tău — asta— ţinea la frate-său?

— L-am auzit pe tata spunînd că ţinea la el atunci, dar că tot ce a fost, s-a dus.

Tom fumă în tăcere un timp părînd că priveşte valul de nori întunecoşi care pluteau înspre apus, ca înşiruiţi într-un cortegiu funebru. Apoi scăpă cu glasul pe jumătate: „Tot — asta— tot ce a fost, s-a dus."

— Cum? întrebă Isley.

— A, nimic — asta, asta — nimic, răspunse

Tom, ridicîndu-se. Hîrtia aia din buzunarul hainei lui taică-tău e un ziar, Isley?

— Da, spuse băiatul, scoţîndu-l afară.

Tom luă jurnalul şi îl privi cu o atenţie încordată cîteva clipe.

— Scrie ceva aici despre noi terenuri aurifere, vorbi Tom, punîndu-şi degetul peste anunţul unui croitor. Aş vrea să — asta — să mi-l citeşti, Isley; eu nu văd literele mici de tipar care se obişnuiesc acuma.

— Nu, nu scrie despre terenuri, spuse băiatul luînd jurnalul, e ceva despre...

— Isley!

— Ţine ziarul, Tom, mă cheamă tata.

Băiatul alergă la puţ, îşi sprijini mîinile şi fruntea de osia scripetului şi se aplecă deasupra puţului ca să audă ce spune tatăl lui.

Fără de veste, osia vicleană se învîrti; un trup mic se izbi în cădere de două ori de pereţii puţului şi se prăbuşi la picioarele lui Mason, unde rămase nemişcat.

*

— Mason!

— Ei?

— Pune-l în burduf şi leagă-l de frînghie cu cingătoarea! Cîteva clipe şi...

— Gata, Tom!

Scuturate de tremur, mîinile lui Tom abia putură să apuce mînerul, dar, de bine, de rău, el reuşi să învîrtească scripetele.

Corpul copilului apăru, nemişcat, plin de noroi şi de apă. Mason se căţăra pe treptele săpate în pereţii puţului.

Tom dezlegă pe băiat cu băgare de seamă şi îl culcă sub arbuşti, pe iarbă; şterse apoi fruntea copilului de noroi şi de sînge şi turnă peste el puţină apă tulbure.

Isley scoase un oftat adînc şi deschise ochii.

— Te-ai — asta — te-ai lovit rău, Isley? întrebă Tom.

— Mi-am — mi-am rupt şira spinării, Tom.

— N-o fi chiar aşa de rău, băiete.

— Unde-i tata?

— Se urcă acum din puţ.

Se lăsă o tăcere, apoi:

— Tată! tată! Vino iute, tată!

Mason ajunse la suprafaţă şi veni să îngenuncheze de cealaltă parte a băiatului.

— Mă... mă... — asta — mă duc repede după niţel rachiu, spuse Tom.

— Nu e nevoie Tom, îl opri Isley. Mi-am rupt toate pe dinăuntru.

— Nu ţi-e mai bine, băieţele?

— Nu... eu... o să mor, Tom.

— Nu spune asta, Isley, gemu Tom.

Din nou o tăcere scurtă, apoi trupul băiatului se sgîrci de durere. Dar îi trecu repede. Stătu nemişcat un timp, apoi rosti liniştit:

— Rămîi cu bine, Tom!

Tom făcu o încercare zadarnică să vorbească.

— Isley! gemu el.

Copilul se întoarse şi întinse mîinile spre omul tăcut, cu faţa împietrită, care sta lîngă el de cealaltă parte.

— Tată... tată, eu mă duc!

Un geamăt sfîşietor izbucni de pe buzele lui Mason şi apoi totul se linişti.

Tom îşi scoase pălăria ca să-şi şteargă fruntea; chipul lui, deşi desfigurat, semăna ciudat cu chipul omului de lîngă el, care rămăsese ca o stană de piatră.

Timp de o clipă, amîndoi se priviră peste trupul copilului şi apoi Tom spuse liniştit:

— N-a aflat nimic.

— Şi ce-i dacă n-a aflat? spuse Mason, posac, apoi luă în braţe copilul mort şi se îndreptă spre colibă.

În dimineaţa următoare, se adună lîngă cocioaba lui Mason un pîlc de oameni. Toţi erau trişti. Nevasta lui Martin stătuse acolo toată dimineaţa făcînd curăţenie şi tot ce mai era de făcut. Una din vecine rupsese în fîşii singura cămaşe albă a bărbatului ei ca să întocmească un giulgiu; datorită ăstor două femei, trupuşorul copilului arăta curat şi chiar frumos în cocioaba mică şi sărăcăcioasă.

Unul după altul, minerii îşi scoaseră pălăriile şi intrară aplecîndu-se, prin uşiţa joasă. Mason şedea tăcut lîngă pat, cu capul sprijinit în palmă şi se uita la oameni cu un aer rătăcit, absent.

Tom răscolise toată tabăra, căutînd cîteva scînduri pentru un coşciug.

— E ultimul lucru pe care pot să-l mai — asta — să-l mai fac pentru Isley, se bîlbîia el.

În cele din urmă, veni să se plîngă, deznădăjduit, nevestei lui Martin. Aceasta îl duse în sufragerie şi îi arătă o masă mare, albă, de care ea era foarte mîndră.

— Desfă masa asta şi scoate-i scîndurile, spuse ea.

Tom luă cele cîteva lucruri ce se găseau pe masă, o răsturnă şi începu s-o ciocănească spre a-i scoate tăblia.

După ce înjghebă coşciugul, una din nevestele minerilor spuse că prea părea golaş, aşa că îşi rupse în bucăţi o fustă neagră de călărie şi-o dădu lui Tom să îmbrace coşciugul spunîndu-i să bată stofa în cuie.

În toată tabăra se găsea un singur vehicul în stare bună, căruţa cea veche a lui Martin; pe la ora două, Pat Martin îşi înhămă aşadar calul cel bătrîn, Dublin, între hulube, cu nişte resturi de hamuri şi multă frînghie veche, apoi tîrî după el pe Dublin cu căruţă cu tot, pînă la cocioaba lui Mason.

Cosciugul cel mic a fost scos afară şi urcat în căruţă; lîngă el au mai pus două lădiţe de gin, ca să şadă pe ele doamna Martin şi doamna Grimshaw, care se urcară plîngînd înăbuşit.

Pat Martin îşi aprinse pipa şi sări pe capră. Mason încuie uşa colibei cu un lacăt. Două şfichiuri peste ciolanele lui bătrîne deşteptară pe Dublin din visare. Cu o smucitură la dreapta şi una la stînga, calul porni şi micul cortegiu funebru dispărú curînd pe drumul ce ducea la „oraş“ şi la cimitir.

La vreo şase săptămîni după aceasta, Tom Hopkins plecă într-o călătorie scurtă şi se întoarse cu un bărbat tînăr, înalt, cu barbă. Acesta şi cu Tom ajunseră la Rîpa de aur după căderea nopţii şi se duseră drept la cocioaba lui Mason. Înăuntru era lumină, dar cînd Tom bătu în uşă, nu răspunse nimeni.

— Intră; nu-ţi fie teamă, îl îndemnă el pe cel ce-l însoţea.

Străinul împinse uşa care scîrţîi şi rămase cu capul descoperit, în prag.

Pe foc fierbea un ceaun uitat. Mason şedea cu capul culcat pe masă, cu faţa ascunsă în mîini.

— Tată!

Nu primi nici un răspuns, dar la lumina tremurătoare a focului, străinului i se păru că Mason înălţase din umeri, supărat.

Străinul se opri nehotărît o clipă, apoi, apropiindu-se încet de masă, puse mîna pe braţul lui Mason şi-i spuse cu blîndeţe:

— Tată! Vrei să ai un alt tovarăş?

Dar cel ce părea că doarme nu voia — cel puţin nu în lumea asta.

CEASUL DEŞTEPTĂTOR AL LUI ARVIE ASPINALL

Acum cîţiva ani s-a putut citi într-un ziar ştirea că într-o dimineaţă ploioasă, la ora patru, un agent de poliţie a descoperit un băieţaş adormit pe treptele fabricii „Fraţii Grinder". L-a trezit şi l-a întrebat ce-i cu el.

Băiatul a spus că lucrează acolo şi că i-a fost teamă să nu întîrzie; începea lucrul la şase şi s-a mirat foarte mult auzind că e abia patru. Agentul a desfăcut pacheţelul pe care copilul, speriat, îl ţinea în mînă. Inăuntru era un şorţ curat şi trei felii de pîine cu melasă.

Copilul i-a mai spus că se deşteptase din somn de cu noapte, dar a crezut că era tîrziu. N-a voit să-şi trezească mama şi s-o întrebe pe ea cît e ceasul, ştia că „spălase multe rufe" în ajun. La ceas nu s-a uitat pentru că nu aveau. N-a putut explica de ce îşi închipuia că mama lui ştia ce oră e; ca mulţi copii de felul lui, avea pesemne o încredere nemărginită în înţelepciunea atotştiutoare a mamei. Numele băiatului era Arvie Aspinall, mă rog, şi locuia în ulicioara Jones. Tatăl îi murise.

Cîteva zile mai tîrziu, acelaşi ziar publica o veste bună în legătură cu acea emoţionantă întîmplare relatată într-un număr anterior. Şi anume că o doamnă binevoitoare din societate lansase o listă de subscripţie printre cunoştinţele sale, pentru a cumpăra un ceas deşteptător băieţaşului găsit adormit la poarta fabricii fraţilor Grinder.

Mai tîrziu, ziarul anunţă în legătură cu „întîmplarea emoţionantă", că deşteptătorul fusese cumpărat şi predat mamei băiatului, care păruse copleşită de recunoştinţă. Dar lumea a aflat, din altă sursă, că ultima afirmaţie era mult exagerată.

Emoţionanta întîmplare a fost apoi exploatată într-un alt articol care nu lăsa nici o îndoială asupra faptului că binevoitoarea doamnă din societate nu era altcineva decît o fermecătoare domnişoară din familia Grinder.

★

Era seara tîrziu, în ultima zi a sărbătorilor de Paşte, în timpul cărora Arvie Aspinall zăcuse în pat, doborît de o răceală gravă. Mai avea încă, după cum spunea, „o înecăciune în gît". Să tot fi fost ora nouă; pe ulicioara Jones vînzoala era în toi.

— Mi-e mai bine, mamă, mă simt mult mai bine, spunea Arvie, zahărul cu oțet topește flegma și tusea asta rea iese din mine. Tuși cu atîta violență timp de cîteva minute, că nu mai putu nici să răsufle. Cînd fu iarăși în stare să vorbească, zise:

— Mi-e mai bine sau mai rău, mîine tot trebuie să merg la lucru. Dă-mi ceasul, mamă.

— Eu îți spun să nu te duci! Ai să mori.

— De ce să mai vorbim degeaba, mamă; nu se poate nici așa, să murim de foame. Ia gîndește-te! Dacă-mi ia altcineva locul! Dă-mi ceasul să-l întorc, mamă.

— O să trimit pe unul din copii să spună că ești bolnav. Cu siguranță că or să te lase acasă o zi sau două.

— Atîta rău! ei nu vor să aștepte; îi cunosc doar. Ce le pasă fraților Grinder că sînt bolnav? Nu-i nimic, mamă, eu o să fiu mai tare decît ei toți. Dă-mi ceasul, mamă!

Ea îi dădu ceasul și băiatul privi soneria.

— E ceva stricat la clopoțel, murmură el. N-a mers bine nici în ultimile două nopți înainte de sărbători, totuși să încercăm. Am să-l pun să sune la cinci, ca să am timp să mă îmbrac și să ajung acolo devreme. Ce păcat că nu-i mai aproape fabrica!

Tăcu citind în gînd cele cîteva cuvinte gravate în jurul cadranului.

> Devreme culcat și devreme sculat,
> Vei fi sănătos, înțelept și bogat.

Citise adesea versurile acestea și-i plăceau mult ritmul și rima lor. Le repetase în minte de nenumărate ori, fără să se gîndească la ce voiau să spună sau la filozofia ce o cuprindeau. Niciodată nu i-ar fi trecut prin gînd să se îndoiască de ceva tipărit și cuvintele acelea erau, pasămite, gravate. Dar în clipa aceea își făcu loc în creierul lui o lumină nouă. Citi din nou și cu multă băgare de seamă fraza, apoi o citi cu glas tare a doua oară. După asta, mult timp o suci și o răsuci în minte în tăcere.

— Mamă, spuse el pe neașteptate. Eu cred că spune minciuni. Puse apoi ceasul pe policioară, se ghemui în așternutul lui mic de pe canapea și suflă în lumînare.

Arvie părea că doarme, mama lui nu dormea însă, se gîndea le nenorocirile ei. La bărbatu-său, adus mort acasă de la lucru, într-o dimineață, la fiul ei cel mai mare, care venea doar să-i stea pe cap, cînd nu era la pușcărie; la al doilea fiu care-și făcuse cuibul în alt oraș și nu-i mai păsa de ea; la următorul — bietul Arvie, mic și plăpînd — care lupta bărbătește să-i vină în ajutor și își prăpădea anii lui fragezi la „Frații Grinder“, în loc să se ducă la școală; se gîndea la cei cinci copii mai mici, sărăcuții, care dormeau în odaia de alături, la viața ei grea — freca dușumele de la cinci și jumătate dimineața pînă la opt și apoi începea munca ei obișnuită, spălatul rufelor! — la faptul că era nevoită să-și crească copiii într-o atmosferă de

prostituţie, pentru că nu avea mijloace să se mute pe altă stradă şi să plătească o chirie mai mare; se gîndi şi la chirie.

Arvie începu să murmure în somn.

— Nu poţi adormi, Arvie? întrebă ea. Te doare gîtul? Vrei să-ţi dau ceva?

— Vreau să dorm, murmură el, toropit de somn, dar mi se pare că acum, acum, trebuie, trebuie...

— Ce trebuie, Arvie? întrebă ea, grăbită, temîndu-se că băiatul a început să aiureze.

— Trebuie să sune ceasul.

Vorbea ca din somn.

Mama se sculă încet şi potrivi să sune deşteptătorul cu două ore mai tîrziu. „Las' să se odihnească", şopti ea, pentru sine.

Deodată Arvie se ridică în capul oaselor, drept ca o lumînare şi spuse repede:

— Mamă! Am crezut că a sunat ceasul! Apoi, fără să aştepte un răspuns, se culcă tot atît de iute şi adormi.

Ploaia încetase; deasupra mării şi a oraşului, deasupra caselor sărăcăcioase ca şi deasupra vilelor, se boltea cerul luminos, spuzit de stele: dar din cocioaba afundată în pămînt de pe ulicioara Jones, prea puţin se putea vedea din bolta cerească, doar o părticică din crucea sudului cu cîteva steluţe în jurul ei. Văzut însă din casa familiei Grinder, spectacolul acesta era ceea ce doamnele numesc „o noapte splendidă". În vila Grinder, cu terasele ei scăldate în lumina lunii

şi grădinile înflorite ce se lăsau într-o pantă dulce spre apă, cu ferestrele ei luminate pentru balul de Paşte şi cu saloanele înţesate de o lume selectă, una din fermecătoarele şi minunatele domnişoare Grinder mişca pînă la lacrimi pe obişnuiţii casei şi întreaga aleasă societate, cu o povestire emoţionantă despre un mic măturător de stradă.

Sau era, cu adevărat, ceva stricat la deşteptător, sau doamna Aspinall nu-l potrivise bine, destul că soneria zbîrnîi pe neaşteptate în puterea nopţii. Femeia se deşteptă cu un zvîcnet de teamă şi rămase liniştită, aşteptînd să-l audă pe Arvie că se scoală; dar el nu făcu nici o mişcare. Mama îşi întoarse faţa galbenă şi speriată înspre canapeaua pe care zăcea copilul — lumina felinarului singuratic de pe ulicioară cădea pe caldarîm şi pătrundea jos prin fereastră, dar văzu că el nu se mişcase.

De ce nu-l trezea ceasul? Dormea întotdeauna atît de uşor!

— Arvie! îl strigă mama. Nici un răspuns. Arvie! rosti ea din nou, cu un glas în care o pornire ciudată de dojană se amesteca cu tremurul groazei. Arvie tot nu răspunse.

— Vai de mine! gemu mama.

Se sculă şi se apropie de canapea. Arvie, culcat pe spate, ţinea braţele încrucişate pe piept — aşa dormea el de obicei; dar ochii îi erau mari deschişi şi aţintiţi în sus, ca şi cînd voia

să străbată cu privirea prin tavan şi acoperiş pînă la locul unde ar fi trebuit să fie dumnezeu.

Arvie era mort.

— Doamne! Doamne, dumnezeule! răcni mama.

O VIZITĂ DE CONDOLEANŢE

— Aici stă Arvie, mătuşă?

— De ce mă întrebi?

— Ei, asta-i! nu poţi să răspunzi, cînd te-ntreb frumos?

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa, derbedeule? Ia şterge-o, că de nu, chem poliţia.

— Fi-ţi-ar poliţia de rîs să-ţi fie! Crezi că mi-e frică de ea? Cît ai zice peşte, pot s-aduc o bandă de băieţi să dîrîme şandramaua asta veche peste tine, vacă bătrînă! Te-am întrebat doar dacă Arvie stă aici! Sfinte Sisoe! Nu mai poate omul să întrebe ceva?

— Ce vrei cu Arvie? Îl cunoşti?

— Na-ţi-o bună! Nu lucrează la fraţii Grinder? Eu am trecut pe-aici numai ca să-i fac un bine, dar acum îmi pare rău că am mai trecut — să fiu al naibii dacă nu-mi pare rău — ca să mă iei dumneata la vale şi să-mi vîri pumnul în gură (Pauză). Vreau să-i spun lui Arvie că

dacă nu vine mîine la lucru, o să-i ia altul locul. Eu nu pot să văd cum un băiat ia locul altuia şi să tac din gură. Dar ce e cu Arvie? E bolnav?

— Arvie a murit!

— Cristoase!! (Pauză). Doamne sfinte! Ce tot îndrugi? Spune-i lui Arvie că Bill Anderson vrea să-l vadă!

— Of, doamne! N-aveam şi aşa destule necazuri! Trebuia să mai vină să mă bată la cap un neisprăvit ca tine? Pentru numele lui dumnezeu, pleacă şi lasă-mă în pace! Ţi-am spus adevărul, bietul fiu-meu a murit de gripă astă-noapte.

— Nu se poate!

Tînărul şi zdrenţărosul pierde-vară fluieră lung, aruncă o privire în susul şi în josul ulicioarei Jones, scuipă puţină zeamă de tutun şi zise:

— Doamne; iartă-mă! Iartă-mă şi mata, mătuşică. Nu-mi venea să cred. De unde puteam să ştiu că nu rîzi de mine?

Îşi scoase o mînă din buzunar şi se scărpină la ceafă, împingîndu-şi pălăria pe frunte tot atît de mult pe cît fusese dată pe ceafă şi tocmai atunci îi atrase luarea aminte partea ruptă a ghetei din piciorul drept. Îşi răsuci laba piciorului şi se uită cu coada ochiului la talpă, apoi ridică piciorul pînă la genunchiul stîng, îşi apucă glezna cu o mînă foarte murdară şi examină cu atenţie pingeaua, ca şi cînd ar fi vrut să calculeze cît timp va mai ţine. După asta scuipă deznădăjduit pe trotuar şi spuse:

— Pot să-l văd?

Coborî după ea pe o scară mică în spirală, căutînd să se arate nepăsător, dar îşi scoase pălăria cînd intră în odaie.

Aruncă o ochire în jur părînd că ia seama la semnele de sărăcie — atît de obişnuite în lumea lui — apoi îşi îndreptă privirea spre canapeaua unde zăcea trupul, cu coşciugul sărăcăcios alături. Se uită la coşciug cu aerul priceput al unui negustor, apoi se uită la Arvie şi apoi iar la cosciug, de parcă ar fi socotit dacă mortul va încăpea în el.

Cînd mama descoperi faţa galbenă şi suptă a copilului mort, Bill veni lîngă canapea. Îşi scoase încet mîna dreaptă din buzunar şi atinse cu palma fruntea rece ca gheaţa a lui Arvie.

— Bietul băiat! şopti Bill, mai mult pentru sine; apoi, parcă ruşinîndu-se de slăbiciunea lui, întrebă:

— Nu i s-a făcut autopsie, nu-i aşa?

— Nu, răspunse mama; l-a văzut un doctor cu o zi înainte şi nu i s-a mai făcut autopsie.

— Am bănuit eu că nu i s-a făcut, spuse Bill, pentru că pe un om care a fost „autopsat" parcă l-a bătut cineva. Tata, cînd a murit, arăta destul de bine la faţă — parcă se odihnea — dar după ce l-au tăiat, parcă-l pisase cineva cu maiul. De aceea am ştiut; altul n-ar fi putut să înţeleagă, dar eu am putut. Cîţi ani avea Arvie?

— Unsprezece.

— Eu am doisprezece; merg pe treisprezece. Tatăl lui Arvie a murit, nu-i aşa?

— Da.

— Şi al meu. A murit în timpul lucrului, după cît ştiu?

— Da!

— Şi al meu la fel. Arvie mi-a spus că taică-su a murit de boală de inimă!

— Da!

— Şi al meu la fel; ce potrivire! Dumneata faci curăţenie prin birouri şi speli rufe, nu-i aşa?

— Da!

— Şi mama la fel. Îţi vine greu, nu-i aşa! să-ţi cîştigi pîinea pe vremurile astea?

— Of, doamne, da! Numai dumnezeu ştie ce-o să fac acum cînd copilul meu, sărmanul, s-a dus. Mă scol de obicei la cinci şi jumătate ca să fac curăţenie în cîteva birouri şi după ce am terminat, trebuie să încep munca mea obişnuită, spăl rufe. Şi tot nu-mi ajunge să trăiesc.

— La fel şi mama. Cred că te-a durut rău cînd bărbatul dumitale a fost adus acasă?

— Of, doamne, da. N-am să uit pîn' oi muri. Bietul bărbatu-meu fusese şomer mai multe săptămîni şi găsise de lucru numai cu două zile înainte de moarte. Cred că şi pentru mama ta a fost o durere mare!

— Mai e vorbă! Unul din oamenii care l-au adus pe tata acasă a spus: „Ţi-a murit bărbatul, femeie; a căzut jos, aşa deodată" şi mama a spus: „Doamne, dumnezeule!" Atît a spus şi a leşinat.

— Săraca de ea! săraca de ea! Şi acum s-a dus şi Arvie al meu. Ce-o să mă fac eu şi copilaşii? Ce-o să mă fac? Ce-o să mă fac, doamne? Mai bine muream.

— Nu te mai necăji, mătuşică, spuse Bill. S-a dus, s-a dus, n-ai ce să-i faci.

Îşi şterse cu dosul palmei zeama de tutun de pe buze şi privi gînditor, cîteva clipe, petele rămase pe mînă. Apoi se uită iar la Arvie.

— Ar fi trebuit să încerci cu untură de peşte, zise Bill.

— Nu. Avea nevoie de odihnă şi de hrană multă şi bună.

— Nu prea era voinic.

— Nu, nu era, bietul băiat.

— Aşa am zis şi eu. S-au purtat rău cu el ăia de la „Fraţii Grinder", nu i-au dat prilejul să înveţe nimic; l-au ţinut tot timpul la aceeaşi muncă şi el n-avea destul curaj să ceară patronului o mărire de salariu, de teamă să nu-l dea afară. Nu putea să se bată cu băieţii şi ei îl necăjeau; îl aşteptau afară din atelier ca să-i facă vreo poznă. Să fi îndrăznit cu mine aşa ceva, ehei! El nu putea să se bată pentru că nu era voinic. Pe mine nu mă necăjesc băieţii, că eu sînt voinic, ridic şi o stîncă; dar Arvie ce era de vină, bietul băiat, dacă nu putea? Cred însă că dacă n-avea putere, avea în schimb mult cu-

raj. Bill se uita la trupul neînsufleţit cu o privire părintească şi mîngîietoare.

— Of, doamne! strigă mama, să fi ştiut ce are să se întîmple, m-aş fi lăsat mai bine să mor de foame decît să-mi trimit copilul meu, săracul, la asemenea chin! El nu mi s-a plîns niciodată! Ce inimos a fost, bietul băieţaş! Niciodată nu mi s-a plîns! Săracul Arvie, mititelul de el! sărăcuţul de Arvie!

— Nu ţi-a spus niciodată că-l necăjesc băieţii?

— Nu, nici o vorbă.

— Ei las-o! Nu mai spune! Sau poate nu voia să ştii că el nu se poate apăra, dar de ce, că doar nu era vina lui. Cum ştii, mătuşică, nu era voinic.

O gravură veche, atîrnată deasupra patului, îi atrase luarea aminte; o examină cîtva timp cu interes.

— Avem şi noi acasă un tablou la fel. Mai de mult am stat pe ulicioara Jones — în casa aia de colo. Îţi place ulicioara Jones?

— Nu-mi place de loc. Nu-mi place să-mi cresc copiii pe o stradă unde sînt atîtea localuri deocheate; dar n-am mijloace ca să mă mut în altă parte şi să plătesc o chirie mai mare.

— Da, sînt multe tripouri şi cîrciumi pe aici. Numai că, adăugă el gînditor, de astea ai să găseşti peste tot. Şi apoi, să ştii, copiii se dezgheaţă şi învaţă multe lucruri pe o ulicioară ca asta; n-o să le prindă rău mai tîrziu; nu e bine să fie fraieri, dacă vor să izbutească în viaţa de oraş. La Sidney n-ai fost niciodată, nu-i aşa?

— Nu. Noi am venit de la ţară acum cinci ani. Bietul bărbatu-meu credea că o să cîştige mai mult la oraş. Eu am fost crescută la ţară.

— Am bănuit eu. Fie, că proşti mai sînt oamenii. Eu tocmai că mă gîndesc să plec la ţară cît de curînd. Unde-l îngroapă?

— La Rockwood, mîine!

— N-am să pot veni. Sînt la lucru. Îl îngroapă primăria?

— Da!

Bill se uită la mort cu mai mult respect.

— Pot să fac ceva pentru dumneata? Spune-mi, nu te sfii!

— Nu. În orice caz, îţi mulţumesc mult.

— Acum, trebuie să plec; îţi mulţumesc şi eu că m-ai poftit înăuntru.

— N-ai pentru ce, băiatule — bagă de seamă la treaptă!

— E ruptă, am văzut. Am să aduc într-o seară o bucată de scîndură şi am să ţi-o dreg, dacă vrei; eu învăţ tîmplăria; aproape că ştiu să fac şi o uşă. Ştii ce? am să trimit aici astă-seară pe maică-mea, ca să-l îmbrace pe Arvie şi să-ţi dea o mînă de ajutor!

— Nu, mulţumesc. Cred că şi mama ta are destulă treabă şi destule necazuri; o să fac singură, ce e de făcut!

— Ba eu tot am s-o trimit; e cam repezită ea, dar are inimă bună şi nimic nu-i face mai

multă plăcere decît să îmbrace un mort. Rămîi cu bine, doamnă!

— Mergi sănătos, băiatule.

La ușă, Bill se opri și spuse:

— Îmi pare tare rău că a murit. Pe cinstea mea că-mi pare rău! Cu bine și îți mulțumesc.

În capul scării ședea un copil care se uita speriat la Bill cu ochii lui mari, înotînd în lacrimi. Bill îl mîngîie pe cap și-l îmboldi:

— Sus fruntea, piciule!

CÎINELE ĂSTA AL MEU

Macquarie, tunzătorul de oi, avusese un accident. Ca să spunem adevărul, se îmbătase într-o cîrciumă din drum și se bătuse cu alți mușterii, beți ca și el, alegîndu-se cu trei coaste rupte, capul spart și diferite alte răni mai puțin grave. Cîinele lui, Tally, deși nu era beat, luase parte cu furie la încăierare și scăpase de-acolo cu laba ruptă. După aceea, Macquarie își aruncase bocceaua pe umăr și cu multă caznă, clătinîndu-se în mers, făcuse cele zece mile pînă la spitalul din oraș. Dumnezeu știe cum a putut ajunge pînă acolo, că el nu-și mai aduce aminte. Tally s-a ținut după el tot drumul, șchiopătînd în trei picioare.

Doctorii au examinat rănile omului și s-au mirat de rezistența lui. Chiar și doctorii se miră cîteodată, deși de obicei se feresc să arate acest lucru. Firește că pe Macquarie l-au primit în spital, dar nu și pe Tally. Cîinii nu erau îngăduiți.

— Trebuie să goneşti cîinele, spuseră ei tunzătorului de oi, care se aşezase pe marginea unei bănci.

Macquarie nu răspunse nimic.

— Nu putem primi cîini în spital, auzi ? spuse doctorul cel mare, crezînd că omul e surd.

— Atunci legaţi-l în curte.

— Nu. Trebuie dat afară. Cîinii nu au voie nici în curte.

Macquarie se ridică încet în picioare, îşi încleştă dinţii ca să-şi stăpînească durerile, îşi încheie cu greu cămaşa peste pieptu-i păros, îşi luă vesta şi se îndreptă, clătinîndu-se, spre colţul unde-şi aruncase bocceaua.

— Ce faci ? îl întrebară.

— Nu vreţi să-mi lăsaţi cîinele aici ?

— Nu. E împotriva regulamentului. Cîini nu se primesc în spital.

Macquarie se apleacă şi-şi ridică bocceaua, dar durerile i se înteţiseră şi trebui să se rezeme cu spatele de perete.

— Stai, omule ! Ce te-a apucat ? se supără doctorul. Trebuie să fii nebun. Ştii doar că nu poţi să pleci în starea în care te afli. Lasă-l pe îngrijitor să-ţi ajute să te dezbraci.

— Nu ! spuse Macquarie. Nu stau. Dacă nu vreţi să-mi primiţi cîinele, nu rămîn nici eu. Are un picior rupt şi-i trebuie îngrijire, la fel ca şi mie. Dacă eu am dreptul să intru, atunci are şi el dreptul, ba poate mai mult decît mine.

Se opri un timp, respirînd greu, apoi urmă :

— Cîinele ăsta bătrîn al meu mi-e tovarăş credincios şi adevărat de doisprezece ani, ani lungi şi grei, în care am răbdat laolaltă de foame. El e singura, singura fiinţă căreia i-a păsat dacă eu mai trăiesc sau dacă voi cădea şi voi putrezi pe drumurile astea blestemate.

Se odihni din nou ; apoi continuă :

— Cîinele ăsta a fost fătat pe drum, spuse el, cu un zîmbet trist. L-am purtat luni de zile într-un ceaun de tablă şi mai tîrziu îl puneam în boccea, cînd obosea mergînd. Şi căţeaua bătrînă — mama lui — mergea în urma mea, foarte mulţumită ; şi mirosea ceaunul din cînd în cînd, numai aşa, ca să vadă dacă el stă bine acolo. Dumnezeu ştie cîţi ani a mai mers căţeaua după mine. A mers pînă cînd a orbit, şi încă un an după aceea. A mers pînă cînd nu s-a mai putut tîrî prin ţărînă, şi... şi atunci am omorît-o, pentru că n-o puteam lăsa în urmă vie.

Din nou se odihni.

— Şi cîinele ăsta bătrîn, urmă el, atingînd cu degetele lui noduroase botul ridicat în sus al lui Tally, cîinele ăsta bătrîn mi-a fost tovarăş timp de... timp de doisprezece ani ; pe ploaie şi pe secetă, la bine şi la rău — mai ales la rău ; şi mulţumită lui n-am înnebunit cînd eram singur şi fără nici un ban, pe drumurile pustii ; el m-a păzit săptămîni întregi cînd boleam după o beţie, otrăvit de băutura de prin cîrciumile astea blestemate ; el mi-a scăpat viaţa de mai multe ori şi adesea a primit drept răsplată lovi-

turi de picior și înjurături; dar m-a iertat pentru toate și azi din nou a sărit să mă apere. El a fost singura ființă care mi-a venit în ajutor, cînd pușlamalele alea s-au năpustit asupra mea, în cîrciuma de unde vin acum. I-a însemnat el pe cîțiva dintre ei și i-am însemnat și eu.

Se opri iar o clipă.

Apoi răsuflă adînc, își încleștă dinții, își aruncă bocceaua pe umăr, merse pînă la ușă și se întoarse din nou cu fața către cei din salon.

Cîinele veni șchiopătînd dintr-un colț al camerei și îl privi cu neliniște.

— Cîinele ăsta, spuse Macquarie, adresîndu-se către personalul spitalului, este o ființă mai bună decît mine — ba și decît voi, pe cît se pare — creștinește vorbind, e mai bun. Mi-a fost un tovarăș mai credincios decît am fost eu vreodată cuiva, sau altul mie. M-a păzit, m-a ferit de hoți de multe ori, a sărit să mă apere; mi-a scăpat viața și a primit drept răsplată loviturile și înjuraturile unui om beat. Dar m-a iertat. A fost pentru mine un tovarăș sincer, de nădejde, cinstit și credincios și n-am de gînd să-l părăsesc acum. N-am să-l azvîrl afară, în drum, cu un picior rupt. N-am să-l... Of, doamne! spatele meu!

Scoase un geamăt și se clătină, gata să cadă, dar infirmierii îl sprijiniră, îi luară bocceaua de pe umăr și îl culcară pe un pat.

O jumătate de oră mai tîrziu, tunzătorul de oi era instalat comod într-un salon al spitalului.

— Unde e cîinele meu? întrebă el, cînd își veni în fire.

— Eh, cîinele e bine unde e, spuse sora, cam supărată. N-avea grijă. Doctorul îi pansează laba, afară, în curte.

POVESTEA LUI MALACHI

Malachi era un băietan foarte înalt, foarte subțire și foarte adus de spate, iar culoarea nisipoasă a părului lui cere și ea cu tărie un superlativ. Toți băieții îl socoteau pe Malachi drept cel mai mare prost de la fermă și nu încape îndoială că era un naiv fără pereche. De cînd trăia pe lume, nu ieșise din bîrlogul unde se născuse decît o singură dată, cînd se dusese pentru puțin timp la Sydney; cînd s-a întors, se vedea bine că nervii îi erau zdruncinați. N-am putut să scoatem din gura lui nici o apreciere asupra orașului: cum i s-a părut, ce nu i-a plăcut și așa mai departe. Nu era în stare să-l descrie, fiind pesemne ceva cu mult peste puterile lui de înțelegere. Mult mai tîrziu chiar, dacă-l întrebai ce crede despre Sydney, chipul lui căpăta din nou o expresie de uimire. Se scărpina în cap și spunea rar și cu convingere: „Ce să mai vorbim, e ceva nemaipomenit." Și părerea

aceasta despre oraș, Malachi nu și-a schimbat-o niciodată.

Malachi umbla întotdeauna zdrențăros, cu toate că primea o liră pe săptămînă și mîncare, de aceea băieții, cînd voiau să hotărască data vreunui eveniment prea puțin probabil, spuneau în glumă: „Cînd o să-și facă Malachi haine noi." Adesea îi jucam cu toții cîte-o festă, socotind că e dreptul nostru să petrecem pe socoteala lui. Arareori se plîngea, și atunci, dojana ce ne-o arunca, era aproape întotdeauna aceeași: „Măi, isprăviți o dată cu șotiile voastre!" Dar dacă nu obținea efectul dorit și noi ne întreceam cu gluma, se mulțumea să mormăie, supărat și convins: „Ce să mai vorbim, e ceva nemaipomenit."

Pînă la urmă nu ne mai mulțumeau glumele obișnuite, cum ar fi fost să coasem una de alta manșetele pantalonilor lui Malachi în timp ce el dormea, sau să-i stricăm ceva la pat, sau să-i punem explozibile în pipă — aspiram la treptele cele mai înalte ale artei de a glumi. Era bine știut că Malachi nutrea o ură neîmpăcată împotriva cuvintelor cu patru sau mai multe silabe și era destul să audă unul din gura cuiva, ca să-și piardă părerea bună ce ar fi avut-o mai înainte despre el. Spunea: „Mi-e silă de vorbele alea umflate. Am o carte acasă în care aș putea să văd ce înseamnă, dacă aș vrea; dar nu vreau". Cartea de care vorbea era un dicționar vechi și terfelit. Ura lui Ma-

lachi pentru vorbele umflate se putea asemui doar cu duşmănia lui faţă de sexul opus; noi, ştiind aceasta, îi trimiteam mereu epistole imitînd scrisul femeiesc, în care îl ameninţam cu diferite procese, bunăoară pentru motivul că nu şi-ar fi ţinut făgăduiala de luare în căsătorie. În scrisori foloseam înadins cuvintele umflate despre care am pomenit. Găseam că-i o glumă foarte hazlie, dar lui îi făceam în chipul ăsta viaţa nesuferită. Căci Malachi credea orbeşte tot ceea ce îi spuneam; lua de bună minciuna cea mai grosolană, dacă rămîneam pînă la urmă serioşi şi foloseam vorbe din cele umflate. Citeodată, e drept, spunea că poveştile noastre erau ceva nemaipomenit, dar atîta tot.

Cea mai boacănă festă i-am jucat-o în timpul cît a stat la noi un zidar, care venise să lucreze ceva la fermă. Zidarul se pricepea puţin la frenologie, cunoştea adică destul de bine legile fizionomiei şi firea omenească pentru a izbuti să facă o descriere potrivită a caracterului cuiva. Făcea şi spiritism, ceea ce nu era de loc pe placul celor doi bătrîni proprietari ai fermei, care spuneau fără înconjur că nu vor să aibă de-a face cu el şi cu îndeletnicirile lui diavoleşti.

De la început, zidarul fu o pricină de spaimă pentru Malachi, care se ferea de el cît putea; dar într-o seară, am atras cu viclenie victima în încăperea unde meseriaşul distra pe băieţi cu o „şedinţă". După cîteva „numere" de spiritism, în timpul cărora Malachi şi-a scos pălăria şi a

stat cu frica întipărită pe faţă, i-am propus să-l lase pe zidar să-i descrie caracterul după umflăturile craniului; pînă să poată fugi, Malachi era bun aşezat pe un scaun în mijlocul camerei şi zidarul îşi plimba degetele pe capul lui. Cred că părul i se zbîrlea cu adevărat printre degetele frenologului. Ori de cîte ori se nimerea să ghicească bine, marele lui admirator, un irlandez din Noul Donegal, exclama: „Ce ziceţi de asta?" în timp ce fetele chicoteau şi spuneau „extraordinar!" iar Malachi murmura din cînd în cînd ca pentru sine, cît se poate de convins: „Ce să mai vorbim, e ceva nemaipomenit!" A doua zi, văzurăm că Malachi se oprea din cînd în cînd din lucru, se sprijinea în sapă, îşi trăgea cu o mînă pălăria pe frunte, apoi îşi pipăia partea dindărăt a capului, de parcă de abia atunci ar fi aflat că o are.

L-am făcut pe Malachi să creadă că zidarul era un frenolog pasionat pînă la nebunie; umbla vestea că a ucis mai multe persoane cu scopul de a-şi procura cranii interesante pentru experienţe. I-am mai spus apoi că şoptea cînd unuia, cînd altuia, că Malachi are un craniu extraordinar, aşa încît ar trebui să fie cu băgare de seamă.

Malachi locuia într-o magherniţă la oarecare depărtare de fermă. Într-o seară, ultima seară înainte de plecarea zidarului, pe cînd Malachi sta lîngă foc şi fuma, uşa se deschise încet şi intră frenologul. Ducea în mînă un sac cu ceva

rotund la fund. Cînd se așeză pe un scăunel, puse în așa fel sacul jos, între picioare, încît îl izbi cu zgomot de dușumea. Malachi se cutremură de spaimă, dar reuși să bîlbîie:

— Noroc!

— Noroc! spuse și frenologul.

Urmă o tăcere. Amîndoi păreau încurcați. În cele din urmă tăcerea fu întreruptă de zidar, care întrebă:

— Ce mai faci, Malachi?

— Ce să fac, bine, răspunse Malachi.

Nu-și mai vorbiră nimic pînă cînd Malachi, după ce se frămîntă pe scăunelul lui o bună bucată de vreme, întrebă pe zidar cînd pleacă de la fermă.

— A, păi mîine plec, dis-de-dimineață, spuse el. Am fost chiar acum pe la cabana lui Jimmy Nowlett, și cum treceam pe aici, m-am gîndit să intru să-ți iau capul.

— Cum?!

— Am venit pentru craniul tău... Da, urmă frenologul, în timp ce Malachi sta îngrozit, am aici craniul lui Jimmy Nowlett, și ridicînd sacul, pipăi cu dragoste dovleacul care era înăuntru — trebuie să fi cîntărit vreo patruzeci de livre[1]. Din păcate, am stricat cu măciuca una din cele mai frumoase umflături. A trebuit să-l lovesc de două ori; ei, am stricat-o, am stricat-o, ce să-i faci? Vorbind, scoase din sac un ciomag greu și îl șterse cu mîneca de ceva ce părea a fi sînge. Malachi se apropiase de-a-ndaratele de ușă și se repezi să o deschidă. Dar amatorul de cranii ajunse acolo înaintea lui.

— Pentru numele lui dumnezeu, doar n-ăi fi vrînd să mă omori! gîfîi Malachi.

— Nu, dacă aș putea să capăt craniul tău în alt chip! spuse zidarul.

— Alelei! gîfîi bietul Malachi — și apoi, gîndindu-se că unui nebun e mai bine să-i cînți în strună, urmă, cu un ton pe care se silea să-l facă liniștit și nepăsător: Ascultă, uite ce e, dacă aștepți pînă ce mor, ai putea să ai tot scheletul meu, n-am nimic împotrivă.

— Ascultă, Malachi, rosti frenologul cu asprime, crezi că sînt prost? Vrei să mă tragi pe sfoară? Oho! cu mine nu-ți merge! Dacă ești om cu judecată, stai liniștit și terminăm repede, dacă nu...

Malachi nu așteptă să audă restul. Se năpusti dintr-un salt în fundul colibei și trecu drept prin perete, din care se desprinse, trosni și căzu jos, după fuga flăcului, o fîșie lată de scoarță fibroasă de eucalpit. Țipa cît putea: „E nemaipomenit, e nemaipomenit!“ și fugea pe cîmp ca un cangur speriat. Nu se opri din fugă pînă la fermă.

Jimmy Nowlett și cu mine priviserăm tot timpul printr-o crăpătură din peretele pe care îl năruise Malachi; fîșia de scoarță desprinsă căzuse peste noi și ne cam zgîriase, dar asta nu ne-a stricat cheful.

---

[1] Circa 18 kg.

Jimmy Nowlett, după ce a ieşit tîrîş de sub scoarţa de copac, a trebuit să se aşeze pe patul lui Malachi ca să poată rîde în voie, şi multă vreme după aceea, i se întîmpla să se trezească noaptea şi să rîdă pînă se îneca, încît ne săturasem pînă peste cap de el.

Aş vrea să termin aici, dar a mai rămas ceva de spus despre Malachi.

Una din cele mai bune vaci de la fermă avea un viţel pe care îl cocolea straşnic. De obicei, vaca era liniştită şi blîndă şi deşi cam cu toane după fătat, nimeni nu şi-ar fi putut închipui că ar putea să facă rău cuiva. Intr-o zi, s-a întîmplat să treacă prin ţarcul vitelor unde era şi vaca, fiica fermierului şi viitorul ei soţ, un domnişor din Sydney. Acum, fie că vacii nu i-au plăcut ochii nepoftitului sau umbrela roşie a drăguţei lui, fie că i-a bănuit că nutresc vreun gînd rău cu privire la progenitura ei, nu ştiu, destul că s-a năpustit asupra lor. Tînărul o văzu cel dintîi cum venea de furioasă ; fără să stea la gînduri, fugi vitejeşte spre gard şi-l sări, lăsînd pe fată să se descurce singură. Fata nu s-ar fi descurcat prea bine, dacă Malachi nu trecea tocmai atunci pe acolo. El văzu primejdia în care se afla fata şi se repezi înaintea vacii, neavînd altă armă decît mîinile lui.

Totul s-a petrecut iute : un muget, un tropot de copite şi un nor de praf din care vaca a ieşit repede şi a alergat înapoi spre tufişurile unde-i era ascuns viţelul.

L-am dus pe Malachi acasă şi l-am culcat pe pat. Avea o rană îngrozitoare în burtă ; sîngele curgea prin pansamente ca apa. Am făcut pentru el tot ce era cu putinţă ; băieţii au omorît cel mai bun cal al fermierului şi au îmbolnăvit alţi doi, alergînd călare după un doctor, dar totul a fost în zadar. În ultima jumătate de oră a vieţii lui ne-am adunat cu toţii în jurul patului lui Malachi ; sărmanul avea numai douăzeci şi doi de ani. Oftînd ne spuse :

— Oare ce o să se facă mama acum ?

— Unde e mama ta ? întrebă unul din noi cu blîndeţe ; nu bănuisem niciodată că Malachi ar putea să aibă pe cineva care-l iubeşte şi se mîndreşte cu el.

— La Bathurst, răspunse el şi icni greu. Rău are s-o doară săraca, ţinea tare mult la mine. De zece ani ne străduim amîndoi din toate puterile — mama şi cu mine — ca să strîngem bănişori pentru frăţiorul meu Jim. Bietul Jim !

— Ce s-a întîmplat cu Jim ? întrebă cineva.

— Of, e orb, spuse Malachi. Aşa s-a născut. Noi voiam să strîngem bănişori pentru el, să aibă cînd va fi mare. Eu... eu izbuteam să trimit acasă vreo... vreo patruzeci de lire pe an — am cumpărat o bucăţică de teren şi... şi... cred că acum mă duc. Să le spui Harry... să le spui cum a fost.

A trebuit să ies afară. Nu mai puteam răbda ! Mi se urca un nod în gît şi aş fi dat orice numai

să nu fi luat şi eu parte la farsele noastre, dar acum era prea tîrziu.

Cînd am intrat din nou în cameră, Malachi murise. In seara aceea am pus fiecare cîte ceva într-o pălărie în fundul căreia era cecul fermierului şi astfel am „strîns bănişori" pentru Jim, fratele orb al lui Malachi.

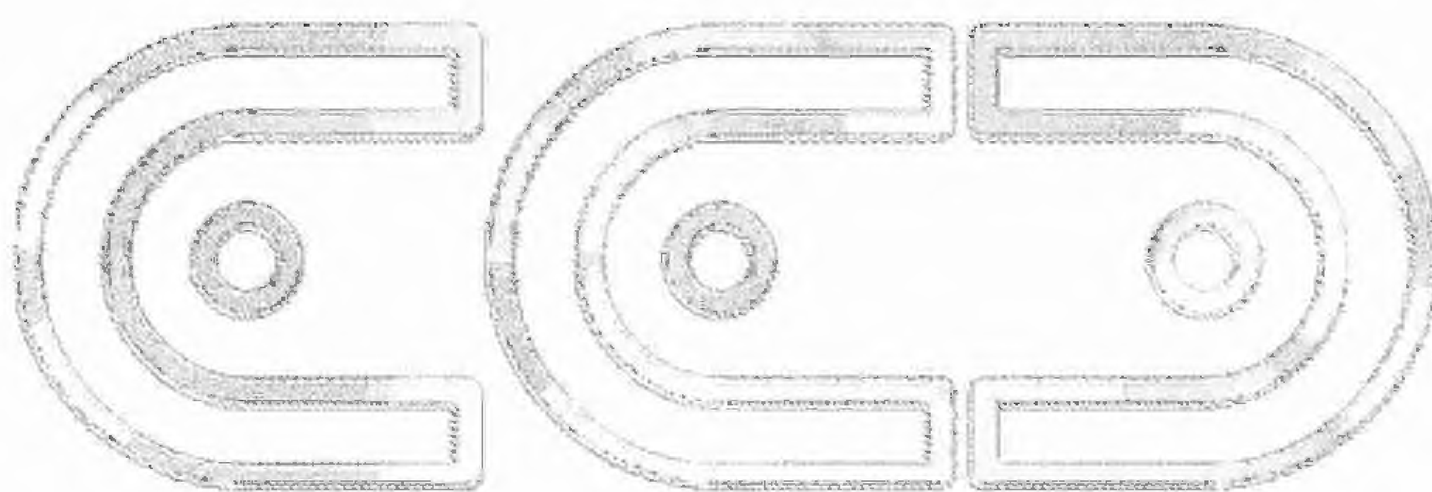
CUPRINSUL

Responsabil de carte: C. Giurgiuca
Tehnoredactor: A. Vîntu
Corector: A. Vasiliu

Dat la cules 02.07.55. Bun de tipar 16.08.55. Tiraj 15.100. Hirtie tipar de 52 gr. m.p. Ft. 700×1000/32. Coli ed. 5,18. Coli de tipar 4,75. Ediția I. Comanda 2041. A. nr. 02870. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 A—32=R.

Tiparul executat sub com. nr. 1877 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", București R.P.R.






Scanare și prelucrare digitală



de

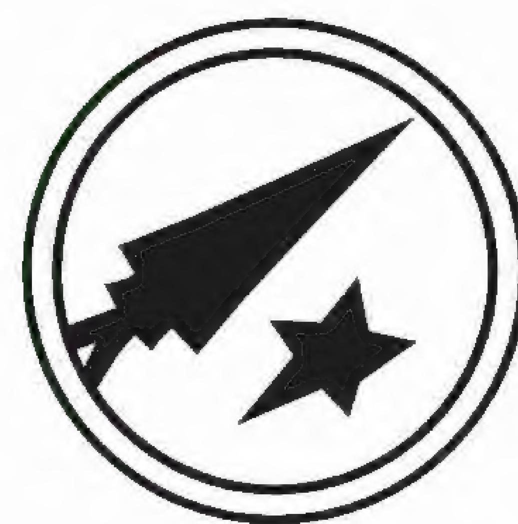
Anonim







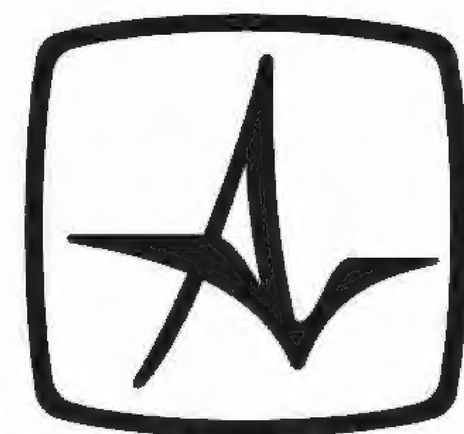
și



CAT Graur



Antwerpen




2023